

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Role krajní pravice v politickém systému České republiky

Role of the Far Right in Political System of the Czech Republic

Vypracoval: Karel Zofall

Vedoucí práce: PhDr. Salim Murad, Ph.D.

České Budějovice, 2015

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b. zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG, provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponenta práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce.

Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, dne 14. dubna 2015.

Karel Zofall

Děkuji PhDr. Salimu Muradovi, Ph.D. za odborné vedení práce, za cenné rady, podněty, ochotu a trpělivost.

Poděkování patří též JUDr. Mgr. Štěpánu Výbornému za cenné připomínky, poznámky a poskytnutí rozhovoru do bakalářské práce a Mgr. Haně Hlávkové za jazykovou a stylistickou korekturu.

V neposlední řadě patří dík celé mé rodině za neutuchající podporu po celou dobu vysokoškolského studia.

OBSAH

ANOTACE.....	6
ÚVOD	7
METODOLOGIE.....	9
1. Extremismus.....	10
1.1 Sociologický přístup.....	10
1.2 Přístup práva.....	10
1.3 Politologický přístup	11
1.4 Vymezení pravicového a levicového extremismu	12
1.4.1 Pravicový extremismus	13
1.4.2 Levicový extremismus	13
2. Radikalismus	14
2.1 Ultrapravice.....	15
2.2 Vývoj ultrapravice v ČR po roce 1989.....	15
2.2.1 První etapa 1989 - 2002	16
2.2.2 Druhá etapa 2003 – 2010	18
3. Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa.....	21
3.1 Vývoj SPR-RSČ a RMS.....	21
3.1.1 První etapa (1989 – 1992)	21
3.1.2 Druhá etapa (1992 – 1996).....	23
3.1.3 Třetí etapa (1998 – 2002).....	23
3.1.4 Republikáni Miroslava Sládka	24
3.1.5 Obnova SPR-RSČ	25
3.2 Programatika SPR-RSČ a RSM	25
3.3 Rozpuštění SPR-RSČ	26
4. Dělnická strana a Dělnická strana sociální spravedlnosti	26
4.1 Založení DS.....	27
4.2 Etapy ve vývoji DS	27

4.2.1 První etapa (2003 – 2004)	28
4.2.2 Druhá etapa (2005 – 2006).....	29
4.2.3 Třetí etapa (2007 – 2010)	30
4.2.4 Dělnická strana sociální spravedlnosti	37
4.3 Programatika	43
4.4 Dělnická mládež.....	47
4.5 Stranické tiskoviny.....	48
4.6 Volební výsledky.....	49
4.6.1 Volby do PS PČR.....	49
4.6.2 Volby do Evropského parlamentu.....	51
4.6.3 Volby do krajských zastupitelstev.....	52
4.6.4 Volby do zastupitelstev obcí	53
4.7 Vazby na zahraniční subjekty	54
4.8 Rozpuštění Dělnické strany.....	55
4.8.1 První návrh na rozpuštění DS.....	55
4.8.2 Rozpuštění DS.....	56
5. Aplikace konceptu militantní demokracie na DS a DSSS	60
5.1 Militantní demokracie	61
5.2 Militantní demokracie v ČR.....	62
5.2.1 Omezení svobody projevu.....	64
5.2.2 Omezení shromažďovacího práva.....	67
5.2.3 Omezení sdružovacího práva	71
5.2.4 Lustrace a zákazy práce.....	72
ZÁVĚR.....	73
ZDROJE A LITERATURA	78
SEZNAM ZKRATEK.....	88
PŘÍLOHY	89

ANOTACE

Bakalářská práce pojednává o problematice pravicového extremismu a roli krajní pravice v politickém systému České republiky se zaměřením na Dělnickou stranu a její pokračovatelku, Dělnickou stranu sociální spravedlnosti.

První části bakalářské práce podá ucelenou charakteristiku extremismu a radikalismu vymezenou podle přístupů různých společenských disciplín. Dále budou rozvedeny pojmy ultrapravice a ultralevice a analyzováni předchůdci Dělnické strany.

Stěžejní část bude analýzou Dělnické strany a Dělnické strany sociální spravedlnosti, jejich programů, politických akcí, volebních úspěchů atd..

V práci bude představen koncept militantní demokracie a především aplikace nástrojů militantní demokracie na Dělnickou stranu, či Dělnickou stranu sociální spravedlnosti.

KLÍČOVÁ SLOVA: extremismus, radikalismus, ultrapravice, Dělnická strana, Dělnická strana sociální spravedlnosti, militantní demokracie

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with issue of Extrem-right politics and Far-right politics. It analyzes role of those parties in political system in the Czech Republic. The bachelor thesis focuses on Workers' Party and its successor – Workers' Party of Social Justice.

The first part of bachelor thesis describes a comprehensive characteristic of extremism and radicalism. The characteristic is distributed according to various social disciplines followed with explaining of terms Far-right politics, Far-left politics and with analysis of Workers' Partys predecessors.

The main part will be the analysis of Workers' Party and Workers' Party of Social Justice Party, their programs, political events, electoral successes etc..

In the work, there will be introduce a militant democracy draft and primarily militant democracy instruments, which will be applied to Workers' Party or to Workers' Party of Social Justice Party.

KEY WORDS: extremism, radicalism, Far-right, Workers' Party, militant democracy.

ÚVOD

Za téma své bakalářské práce jsem si zvolil na výsost aktuální téma – Role krajní pravice v politickém systému České republiky. Extremismus a radikalismus je určitým problémem ve většině zemí s demokratickým politickým systémem. Zvláště v současnosti, v souvislosti s tím jak si celý svět prošel ekonomickou recesí, je toto téma více než aktuální. V řadě evropských zemí je na vzestupu populismus a nacionalismus, který může přerůst až v extremismus, což ohrožuje samotnou podstatu demokracie. V České republice je mnohem viditelnější a aktivní především ultrapravice. Zatímco v 90. letech 20. století byla dominance strany Sdružení pro republiku – Republikánské straně Československa, v první dekádě 21. století je to Dělnická strana a posléze Dělnická strana sociální spravedlnosti.

Toto aktuální téma jsem si vybral, protože se dlouhodobě zajímám o politiku a o dění v České republice a domnívám se, že téma extremismu a radikalismu obecně není v naší zemi dostatečně akcentováno. Je v médiích propíráno vždy jen, když se uskuteční větší demonstrace.

Zaměřím se na Dělnickou stranu, nejviditelnější, a z hlediska současné české krajní pravice, i nejúspěšnější politický subjekt. Práci se budu snažit pojmut jako analýzu této ultrapravicové strany. V první řadě nastíním stručný polistopadový vývoj krajně pravicové strany v rámci politického systému ČR, zasadím Dělnickou stranu do této části politického spektra, stranu se pokusím charakterizovat z různých náhledů. Popíšu prezentaci subjektu na veřejnosti, v médiích, slovní vystupování čelních představitelů a na tomto základě se pokusím Dělnickou stranu srovnat s konceptem militantní demokracie.

V první kapitole definuji extremismus z pohledu různých společenskovedních disciplín. Radikalismus a s tím související termíny budou detailně popsány v kapitole druhé společně se stručným vývojem novodobé polistopadové ultrapravice včetně Národní strany, významného subjektu ultrapravice.

Třetí kapitolu věnuji Sdružení pro republiku – Republikánské straně Československa, jediné straně z ultrapravicového spektra, která měla v 90. letech zastoupení v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Čtvrtá kapitola bude věnována samotné Dělnické straně. Popíšu vývoj strany od vzniku až po její zákaz ze strany Nejvyššího správního soudu. Též stručně charakterizuji i přímou nástupkyni, Dělnickou stranu sociální spravedlnosti. Nastíním politické akce a demonstrace, které jsou často na hraně či za hranou zákona. Zevrubně zanalyzuji

programatiku strany a úspěchy v jednotlivých volbách, kterých se zúčastnila. Na základě studia rozsudku Nejvyššího správního soudu popíšu proces rozpuštění partaje.

V poslední páté kapitole stručně představím koncept militantní (obranyschopné) demokracie. I v souvislosti, že si Česká republika prošla totalitními režimy, má ve své Ústavě zabudovány nástroje militantní demokracie, kterými brání samotnou podstatu demokratického zřízení. Jedná se o nástroje zejména v oblastech omezení svobody projevu, omezení shromažďovacího práva a omezení sdružovacího práva. Budu se snažit jednotlivé nástroje aplikovat na Dělnickou stranu či Dělnickou stranu sociální spravedlnosti.

Po dohodě s mým vedoucím práce jsem se rozhodl téma rozšířit právě o aktuální koncept militantní demokracie.

METODOLOGIE

Výzkumnými otázkami mé práce jsou: Je aplikován v České republice koncept militantní demokracie? Byla militantní demokracie uplatněna v případě Dělnické strany?

Mezi hlavní metody, které jsem ve své práci použil, byla metoda deskriptivní (popisná). Popis jsem užil při uvedení do tématu práce v kapitole první až třetí, týkající se úvodu do problematiky extremismu, radikalismu a vysvětlení s tím souvisejících pojmů. Popisná metoda byla užita i v kapitole 4, která se týkala samotné Dělnické strany.

V práci jsem se snažil čerpat z primárních zdrojů, jakými jsou tiskoviny DS, webové stránky DS a DSSS. Využil jsem i webů soudů různých instancí, především rozsudků, které se týkaly představitelů DS a DSSS. Zdrojem mi byly i výroční zprávy MV ČR o extremismu vydávané, buď čtvrtletně, nebo ročně, žurnalistické články věnující se DS i web ČSÚ týkající se volebních výsledků. Výsledky ve volbách jsem zanalyzoval a doplnil vlastní interpretací. Využil jsem i žurnalistické zdroje seriózních médií, a to především pro citování rozhovorů představitelů ultrapravice pro věcné dokreslení práce.

V bakalářské práci jsem užil též sekundární analýzu dat a analyzoval obsah. Čerpal jsem především z odborných publikací. Při definicích extremismu a radikalismu mi byly stěžejní publikace Miroslava Mareše: *Pravicový extremismus a radikalismus* a Martina Bastla: *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Dalším významným sekundárním zdrojem byl svazek Jana Charvátka: *Současný extremismus a radikalismus*. V případě čtvrté kapitoly o DS jsem použil zejména odborný článek Miroslava Mareše a Petry Vejvodové: *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany* a Martina Bastla: *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. V páté kapitole mi byla stěžejním zdrojem odborná publikace Miroslava Mareše a Štěpána Výborného: *Militantní demokracie ve střenění Evropě*. Podle stejné struktury, jak je uvedeno v této odborné knize, jsem se posléze snažil analyzovat aplikování nástrojů militantní demokracie na DS a DSSS. Tyto a další zdroje uvedené v příloze jsem vybíral podle vhodnosti, aktuálnosti a relevantnosti k dané kapitole.

Pořídil jsem nestrukturovaný (nestandardizovaný) rozhovor se zainteresovaným odborníkem Štěpánem Výborným, spoluautorem knihy *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Interview jsem použil k dokreslení řešení dané problematiky. Audionahrávka je dostupná u autora práce. Rozhovor byl veden v kanceláři Štěpána Výborného na Ústavním soudu v Brně, samotná nahrávka interview má délku téměř 30 minut, některé odpovědi dotazovaného jsou zapracovány přímo v mé práci, další jsou uvedeny v příloze.

1. Extremismus

Extremismus je pojem, který nelze dodnes jednoznačně definovat, protože je to slovo, které užívá více vědních oborů. Jednotný výklad dodnes neexistuje. Je odlišně vykládán ve společenských disciplínách jako filozofie, psychologie, právo anebo sociologie.¹

Pro potřeby své práce použiji definici politologickou, kterou vymezím na samém závěru první kapitoly této práce.

1.1 Sociologický přístup

Původ slova extremismus pravděpodobně vychází z latinsko-řecké složeniny. Slovo „extremus“ (česky „nejzazší“) v latině označovalo nejdále ležící pozici.

V tom nejobecnějším sociologickém pojetí je extremismus chápán jako „*jakýkoliv výstřední nebo krajní postoj a s tím související činnosti.*“ Sociologie používá slovo subverze², které zahrnuje aktivity, jež atakují demokratický systém nebo jejich výsledkem je závažná trestná činnost.³

Hana Vykopalová uvádí, že extremismus je souhrn různých sociálně-patologických jevů ve společnosti, za které označuje „*všechny nenormální nebo všeobecně nežádoucí společenské jevy.*“⁴

1.2 Přístup práva

I v případě právní vědy je extremismus obtížně definovatelný a jednotné vymezení též neexistuje. Často se stírá hranice, kdo je extrémistou a kdo radikálem, a tento rozdíl se v praxi často překrývá.

Z policejního pohledu extremismus definovala Bezpečnostní informační služba (BIS) jako: „*verbální, grafické, násilné a jiné aktivity jednotlivců nebo skupin výrazně vybočujících*

¹ CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001, s. 13.

² z anglického slova subversion – podvracení, zkáza

³ CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001, s. 14.

⁴ VYKOPALOVÁ, Helena. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001, diplomová práce, s. 154.

*z všeobecně uznávaných norem s výraznými prvky netolerantnosti, nesnášenlivosti a odmítavým postojem ke kompromisu, útočící na podstatu státu, život, zdraví nebo cizí majetek.*⁵

Extremismus též z právního hlediska vymezil Jiří Herczeg jako: „*vyhraněné ideologické postoje, které vybočují ze zákonných, ústavních norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.*“⁶

Ministerstvo vnitra České republiky (MV ČR) ve své činnosti využívá výše zmiňovanou definici Herczega.

Právo slovo extremismus nezná, ale řeší trestné činy (TČ) často páchané extremisty. Jedná se zejména o TČ proti rase, národnosti, náboženství, proti jiné sociální skupině či proti představitelům nebo znakům demokratického systému.⁷

1.3 Politologický přístup

Pravděpodobně poprvé použil slovo extremismus pro označení politických sil na konci levicového i pravicového politického spektra v roce 1921 francouzský novinář Maxime Leroy ve své studii.⁸

Němečtí politologové Uwe Backes a Eckhard Jesse vymezují extremismus jako protipól k demokratickému ústavnímu státu. Označují ho za politický extremismus. V tomto pojmu jsou zahrnuty určité činnosti a postoje, které směřují proti základním principům ústavního demokratického uspořádání státu, včetně jeho institucí a zákonů. Politický extremismus, podle pojetí výše zmiňovaných německých politologů, zavrhuje jednu ze základních hodnot demokratického státu – lidská práva, dále pluralitní soutěž stran v rámci politického boje a popírá základní dělení mocí uvnitř demokratického uspořádání státu. Uchylují se ke kritizování všeho a všech, potírání opozičních názorů, včetně demagogického manipulování.

⁵ NSZ. *Extremismus*. Metodologický materiál, Nejvyšší státní zastupitelství, 2009.

⁶ HERCZEG, Jiří. *Trestné činy z nenávisti*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008, s. 14.

⁷ POLICIE ČR. Informace o extremismu. *Co je extremismus?* [online]. [cit. 2014-06-20]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>

⁸ MAREŠ, Mareš. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister &Principal, 2003, s. 20.

Podle tohoto výkladu je pak výsledkem extremismu popření demokratického státu a přechod k jiné formě vlády, a to diktatuře. Ve své práci se v dalších kapitolách zaměřím na metody obrany demokracie proti extremistům podle teorie tzv. militantní demokracie, podle které by se bráncí demokracie měla ubránit atakům extremistů.⁹

Dle Štefana Danicse má extremismus vzájemné vazby na radikalismus a terorismus a musíme jej chápat v tomto širším kontextu. Tvoří navzájem provázanou triádu; radikalismus – extremismus – terorismus. Kde radikalismus charakterizuje tak, že výrazně kritizuje současné uspořádání a politické problémy, avšak neusiluje k odstranění demokratického zřízení. Zatímco extremismus se vyznačuje výrazným minimálně přetransformováním, či spíše zrušením demokratického a právního státu. Terorismus prosazuje svoje názory či postoje mimo jakýkoliv rámeček ústavního uspořádání jen a pouze formou násilí.

Podle Danicse politický extremismus využívá základních občanských práv, tj. práva demonstrovat, svobodně vyjadřovat svůj názor, aby zaujmul společensky vykořeněné a nespokojené vrstvy národa. Nabízí levná populistická řešení na složité společenské problémy.¹⁰

Pro politický extremismus je typické snaha nepřijímat kompromisy v politice, které jsou mnohdy nevyhnutelné. To vypovídá o jejich přesvědčení, že mají vždy pravdu, jak politickou, tak i při vykládání historie. V termínu politický extremismus jsou pak zahrnuty prvky netolerantnosti, nesnášenlivosti (zvláště pak k jiným rasám a minoritám ve společnosti) a konečně i k právním a morálním normám. Z čehož pak plyne i nabízení jednoduchých a populistických řešení velice komplikovaných problémů ve společnosti. K aplikaci svých politických cílů často užívají i nedemokratických nástrojů.¹¹

1.4 Vymezení pravicového a levicového extremismu

Nejzákladnější členění extremismu v odborných politologických knihách je na pravicový a levicový.

⁹ BACKES, Uwe, JESSE, Eckhard. *Politischer Extremismus in der Bunderepublik Deutschland*. Bonn: Propiläen, 1993, s. 37.

¹⁰ DANICS, Štefan. *Extremismus: hrozba demokracie*. Praha: Police History, 2002, s. 20-25.

¹¹ SMOLÍK, Josef a VEJVODOVÁ, Petra. *Politický extremismus jako bezpečnostní hrozba?* Brno: MPÚ, 2010, s. 44.

1.4.1 Pravicový extremismus

Současný pravicový extremismus je definován jako popírání moderního pojetí rovnosti, jakožto základu pro ústavní demokratický stát. Projevuje se jako nadřazování vlastního etnika, národa nebo rasy a naopak snižováním ostatních národů či menšin, které jsou cizí nebo „jiného druhu“. Místo principu rovných politických práv by měla nastolit nerovnost lidí vycházející z etnické, rasové nebo národní sounáležitosti.¹²

Pravicoví extremisté chtějí nastolit silný autoritativní stát v čele s tzv. vůdcovským typem. Dalším rysem je totální nesnášenlivost k jiným kulturním, náboženským i sociálním odlišnostem. Vyznačují se též absolutním antiparlamentarismem, antikomunismem a antipluralismem. Touží po právu a pořádku jen pro jednu vyvolenou skupinu.¹³

Jiří Herczeg pak soudobý pravicový extremismus v současných evropských souvislostech hodnotí tak, že jediným východiskem je rasismus, jenž se opírá o přesvědčení, že nadřazenější je bílá rasa.¹⁴

1.4.2 Levicový extremismus

Základní tezí levicového extremismu je rovnost ve všech kategoriích lidského života, kde by neměla existovat třída více a méně bohatých lidí. Příkladem levicového extremismu je komunismus nebo anarchismus, i když u anarchismu můžeme hovořit o totální averzi ke státnosti a veškerým pravidlům.¹⁵

Princip rovnosti má být ve všech úrovních života; jak v politické, kulturní tak především ekonomické úrovni.¹⁶

¹²MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, 2003, s. 22.

¹³VEJVODOVÁ, Petra. *Politický extremismus a jeho základní charakteristiky*. CEVRO. [online]. [cit. 2014-06-21]. Dostupné z http://www.cevroinstitut.cz/upload/ck/files/Petra_Vejvodova.pdf

¹⁴HERCZEG, Jiří. *Trestné činy z nenávisli*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008, s. 55.

¹⁵MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, 2003, s. 22.

¹⁶BACKES, Uwe, JESSE, Eckhard. *Politischer Extremismus in der Bundesrepublik Deutschland*, 1993, s. 53.

2. Radikalismus

Velice často je těžké určit při hodnocení organizací či stran a politických postojů, zdali se daný subjekt pohybuje v rámci demokratického spektra, nebo už extremismu. Proto část politologů zavedla pojem radikalismus. Já se této většinově uznávané terminologie budu ve své práci držet.

Slovo radikalismus je odvozeno od latinského „radix“, což v češtině označuje „kořen“. V současnosti se radikalismem rozumí, dle nejrozšířenější interpretace, „přechod“ mezi demokracií a extremismem. Proto tyto subjekty balancují na „hraně“ zákonnosti či nezákonnosti, ale stále spadají do tzv. ústavně-konformního spektra.

Právě s ohledem na těžko určitelnou „hranici“ se často pojmy extremismus a radikalismus slučují a jsou nahrazovány slovy ultrapravice a ultralevice. Synonymem podle Mareše jsou krajní pravice a krajní levice.

U politického radikalismu spatřujeme základní rysy v prosazení výrazné změny v uspořádání státu na základě nespokojenosti s pluralitním uspořádáním a zabezpečením práv v rámci demokratického zřízení, i když mnohdy přímo demokracii nezavrhují.

Při prosazování svých idejí se radikálové často uchylují k méně běžným způsobům než konformní demokratické strany, a to často velice populistickou agitací.¹⁷

Považuji za důležité upozornit na to, že v mediích často žurnalisté nerozlišují mezi výše zmiňovanými pojmy. Za „extremisty“ nebo „radikály“ často novináři označují demonstranty demolující veřejný majetek nebo útočící na policisty. Ale když se mnohdy i stejný člověk svlékne z roztrhaných riflí a trička s řetězem kolem krku a oblékne se do slušně vypadajícího obleku a zřekne se užívaného násilí, může být označen „radikálem“ nebo „alternativní politickou silou“. Označení nálepkou „extremista“ se stalo v ČR velice oblíbenou metodou, jak zdiskreditovat svého politického soka.¹⁸

I s ohledem na to, jak sdělovací prostředky zaměňují radikalismus za extremismus a naopak, tak se v této práci budu držet terminologie podle Miroslava Mareše, kde krajní pravice a krajní levice jsou synonymem pro slova ultrapravice a ultralevice.¹⁹

¹⁷ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister &Principal, 2003, s. 32-34.

¹⁸ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál Praha, 2007, s. 184-185.

¹⁹ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister &Principal, 2003, s. 33-34.

2.1 Ultrapravaice

Miroslav Mareš charakterizuje krajní pravici jako: „*Celkově vzato zahrnuje pravicový radikalismus konglomerát nacionalistických, tradičně konzervativních, autoritářských a reakčních, někdy i liberálních pozic.*“ Krajní pravice se též vyhraňuje proti svobodě, nárokům na sebeurčení především u národnostních menšin, volné soutěži politických stran. Zásadně se vymezují proti zavedeným pravicovým i levicovým stranám. V neposlední řadě odmítají cokoliv cizího; vymezují se proti cizincům, proti proevropskému směřování.²⁰

S ultrapravicí je úzce spojován nacionalismus a vlastenectví. Národ je vnímán jako něco nadřazeného, kdežto multikulturalita je značně nežádoucí a pro národ nevhodná.²¹ Nacionalismus v souvislosti s krajní pravicí lze chápat jako něco víc, než jen lásku ke své vlastní zemi, což národ činí vyvoleným a může to vést až k nenávisti vůči jiným rasám či xenofobii.²²

2.2 Vývoj ultrapravice v ČR po roce 1989

Abych mohl nastínit postavení Dělnické strany (později Dělnické strany sociální spravedlnosti) v českém ultrapravicovém prostředí, musím nastínit vývoj celé ultrapravice, protože často některé osoby působící v Dělnické straně (DS) nebo i v Dělnické straně sociální spravedlnosti (DSSS) figurovali ve více hnutích nebo politických stranách. Pro potřeby práce popíši vývoj pravice jen v polistopadové historii a nebudu se zabývat vzdálenější minulostí.

Ultrapravicový vývoj rozčlením do tří etap. První etapu jsem vymezil od sametové revoluce do roku 2002 s dominancí Sdružení pro republiku – Republikánskou stranu Československa, později Republikány Miroslava Sládka. Druhá etapa v letech 2003 až 2009 se vyznačovala vznikem nových nacionalistických uskupení - DS a Národní strany (NS). A třetí etapa od roku 2010 po současnost je charakterizována dominancí DS, později DSSS jako jedinou mediálně viditelnou, řádně registrovanou politickou stranou po zániku NS.

²⁰ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister &Principal, 2003, s. 35.

²¹ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál Praha, 2007, s. 134.

²² MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister &Principal, 2003, s. 58-60.

2.2.1 První etapa 1989 - 2002

Po sametové revoluci a pádu železné opony v listopadu roku 1989 vznikla v České republice demokracie s pluralitním systémem. I v rámci uvolnění podmínek a možnosti svobodného vyjadřování začíná formování ultrapravicové scény. A nezdá se, že kdy, by chtělo demokratické zřízení zrušit.

Právě při přechodu od komunismu k demokracii lze chápat i jako přechod od komunisty prosazovaného internacionalismu k českému vlastenectví, čehož využila česká ultrapravice. I to vedlo k nárůstu popularity skinheads.

V této rané době demokracie začalo ultrapravicové spektrum zveřejňovat své postoje. Jedním z prvních byl i někdejší politický vězeň z dob komunismu Miroslav Dolejší. Publikoval Analýzu 17. listopadu, kde zpochybňuje průběh sametové revoluce. Označil ji jako divadlo, které sehrála Státní bezpečnost pod mezinárodním dohledem. Se vznikem politického uskupení Strana pro republiku – Republikánská strana Československa v čele s Miroslavem Sládkem se mnohokrát opírali o tuto teorii.²³

Vymezení ultrapravicové scény ihned po roce 1989 je obtížné a podle typologie Miroslava Mareše působí tyto základní faktory:

1) ideový; česká ultrapravicová scéna je rozdělena do různých a navzájem si protirečících ideových směrů. Často je velmi těžké vymezení ultrapravice i kvůli společným cílům s ultralevicovým nacionalismem.

2) organizačně-formální; ultrapravicové organizace či skupiny působí v organizačních formách, kdy se často překrývají a doplňují.

3) časový; celá ultrapravice prochází v novodobé polistopadové historii překotným a bouřlivým procesem. Organizace či skupiny vznikají, zanikají či se transformují do jiných subjektů a zároveň se mění jejich strategie i míra „extremity“.²⁴

Mareš zvolil ve své typologii pro popis české ultrapravicové polistopadové scény hledisko organizační a v tomto směru v České republice diferencoval ultrapravici v politickém systému:

1. Ultrapravicové politické strany a politická hnutí;

²³ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál Praha, 2007, s. 143-144.

²⁴ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, 2003, s. 175-178.

2. Ultrapravicové zájmové skupiny;
3. Samostatná ultrapravicová média;
4. Ultrapravicové subkultury.²⁵

Na přelomu let 1989/1990, tj. v období formování ultrapravicové scény, existovaly čtyři základní „kameny“, na kterých se formovala a diferencovala extrémní pravice:

1) Politicky angažované osoby a skupiny, které zakládaly politické strany a útvary, jejichž prostřednictvím chtěly prosazovat radikálně-pravicovou politiku;

2) Osoby, jež chtěly pokračovat v programech ultrapravice První republiky nebo pravicového extremismu z dob Protektorátu;

3) Osoby, které dlouhou dobu žily v exilu a nechaly se inspirovat buď tvrdým americkým republikanismem, nebo antisemitismem;

4) Skinheadská subkultura, jež se začala na území tehdejšího Československa formovat v polovině 80. let. Po revoluci se myšlenky skinheads rozšířily mezi dospívající mládež, kdy začalo docházet k rasovým trestným činům.

Od počátku sametové revoluce do roku 1992 došlo ke vzniku a začlenění ultrapravice. V letech 1993 až 1998 se česká ultrapravice strukturovala a konečně od roku 1999 až 2002 se ultrapravicové spektrum přeskupovalo.²⁶

Politicky nejaktivnějším a nejúspěšnějším na poli ultrapravice se stala Strana pro republiku – republikánská strana Československa (SPR-RSČ) s jejím předsedou Miroslavem Sládkem, která měla zastoupení v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky až do roku 1998. Proto ve své práci tuto stranu též podrobněji rozeberu (viz kapitola 3).

Jedinou výraznější konkurencí byli Republikáni s předsedou Janem Víkem, který dříve působil v SPR-RSČ, ale po neshodě se Sládkem stranu opustil a založil vlastní stranu – Republikáni. Program strany především kritizoval morální chování Miroslava Sládka, kromě toho se programatika zaměřuje na zrušení Senátu, snížení počtu poslanců, odpor k Evropské

²⁵ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister &Principal, 2003, s. 180.

²⁶ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister &Principal, 2003, s. 181.

unii (EU), podpora mateřství a rodin.²⁷ Ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (PS PČR) dosáhly mizivého zisku 0,14 % odevzdaných hlasů.²⁸

2.2.2 Druhá etapa 2003 – 2010

Jako důsledek vnitřního rozkladu SPR-RSČ je vznik nových politických stran v ultrapravicovém spektru. Ještě před totálním rozpadem SPR-RSČ vzniká registrací u MV ČR v říjnu roku 2002 Národní strana. Přičemž snahy o vznik strany se datují již do roku 1996, avšak MVČR odmítalo stranu zaregistrovat a poukazovalo: „...na rozpor programových cílů navrhované politické strany, jež přepokládají mimo jiné jejich naplnění prostřednictvím uplatnění vůle národa, s principy rovnosti a vyloučení diskriminace...“²⁹

Koncem roku 2002 registrací vznikla Dělnická strana, které se budu věnovat v dalších kapitolách mé práce.

2.2.2.1 Národní strana

Přes odmítavé stanovisko MV ČR Nejvyšší správní soud nařídil stranu zaregistrovat. NS oficiálně vznikla 31. 10. 2002. Předsedkyní se stala Mgr. Petra Edelmannová, Ph.D.. Předsedkyní byla v podstatě po celý „život“ NS, na svoji funkci rezignovala v roce 2009. Na sebe upoutala v mediích především svými výroky o romské menšině: „Přirozená diskriminace je nutná, nejsme si všichni rovni. Podporujeme emigraci cikánů momentálně žijících na území ČR do Indie. Rasismus je jen nálepka na přirozený strach z nebezpečí. Náš pohled na věc je jednoduchý – repatriace.“³⁰

NS sama sebe určovala jako pokračovatelku NS z 19. století, která se hlásila k myšlenkám Riegra a Palackého s důrazem na nacionální politiku, svrchovanost a suverenitu národa českého.³¹

²⁷ SMOLÍK, Josef. *Národní strana v kontextu krajní pravice: 2003-2012*. Brno: CDK, 2013, s. 92.

²⁸ ČSÚ. *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR*. [online]. [cit. 2014-06-20]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/ps2002/ps2?xjazyk=CZ>

²⁹ ČERNÝ, Petr. *Právní ochrana před extremismem*, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 90.

³⁰ iDnes.cz. *Edelmannová: Cikáni by měli emigrovat do Indie*. iDnes.cz. [online]. 9. května 2006. [cit. 2014-06-15] Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/edelmannova-cikani-by-meli-emigrovat-do-indie-fnl-/domaci.aspx?c=A060505_111216_domaci_mia

³¹ CIBULKA, Petr. *Národní strana*, Praha: Inpress, 2005, s. 35-36.

Program NS je koncipován na prosazování národních zájmů v rámci Evropy, zásadní hodnotou strany je národní identita, která je: „*soubor společenských, kulturních a etnických identit, historických faktů, úzů a podstat existence českého národa a české státnosti, jež spolu s hospodářskými, ekonomickými, politickými, sociálními a vojensko-bezpečnostními principy, zásadami či prioritami reprezentují naši vlast a národ před ostatními národy Evropy a světa a jejich vlastmi.*“³²

NS ve své programatice plánovala rozšíření pravomocí prezidenta, který by měl dělat protiváhu premiérovi. NS zamýšlela zavedení všeobecného referenda typu švýcarských.

V programu byla zahrnuta přísná imigrační politika, odmítání pozitivní diskriminace, obnovení trestu smrti a tvrdá obhajoba a nedotknutelnost poválečných Benešových dekretů.

V hospodářské politice si zakládali na zachování kontroly státu nad strategickými podniky a podporu malých a středních živnostníků. Za zaměstnávání cizinců by hrozily velmi tvrdé postihy.

NS velmi silně odmítala členství v Evropské unii a Severoatlantické alianci (NATO), respektive vystoupení z obou organizací.³³

Negativně se NS stavěla k islámu; odmítala ho. V této souvislosti proběhlo několik politických akcí. Velmi kriticky odpověděla na nepokoje kvůli uveřejnění karikatur proroka Mohammeda v dánských médiích v roce 2005. V rámci oslav státního svátku 28. října 2006 uskutečnila NS protiislámskou akci „Spalme nenávisť“ v Praze, která ale byla po zásahu policie ukončena.³⁴ Další antiislámskou demonstraci NS uspořádala v Brně při připomínce státního svátku 28. září 2008 v Brně, kde požadovali po muslimech omluvu za smrt velvyslance České republiky Ivo Žďárka v Pákistánu.³⁵

NS se snažila zmobilizovat českou veřejnost v otázce tzv. romské problematiky a její neřešení. Těchto akcí uspořádala desítky za celou dobu existence NS.³⁶ V rámci předvolební kampaně do Evropského parlamentu v roce 2009 NS natočila spot s názvem „Konečné řešení

³² Národní strana. Národní politika, duben-květen 2006, NS.

³³ SMOLÍK, Josef. *Národní strana v kontextu krajní pravice: 2003-2012*. Brno: CDK, 2013, s. 138-152.

³⁴ MV ČR. *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006*, Praha: OBP MV ČR, 2007, str. 6-12. [online]. [cit. 2014-06-15]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

³⁵ MV ČR. *Strategie boje proti extremismu na území České republiky v roce 2008*, Praha: OBP MV ČR, 2009, str. 3-7. [online]. [cit. 2014-06-15]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

³⁶ SMOLÍK, Josef. *Národní strana v kontextu krajní pravice: 2003-2012*. Brno: CDK, 2013, s. 155.

otázky cikánské“, který Česká televize odvysílala jen jednou a podala trestní oznámení. Za klip, v němž se objevila hesla jako „Stop černému rasismu“ nebo „Ne protěžování cikánů“, dostal autor Jan Gaudin podmínku na rok a půl za trestný čin hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení.³⁷

Velice význačné a posléze mediálně propírané bylo založení tzv. Národní gardy (NG). Ačkoli v historickém kontextu měly zastoupení, NS se o dějinné vazbě vůbec nezmiňovala. Předsedkyně Edelmannová při příležitosti státního svátku 28. října 2007 pověřila místopředsedu Michala Kubíka založením NG. Projekt NG byl v programatice NS zaznamenán již na sklonku roku 2005 a měl cílit zejména na příslušníky integrovaného záchranného systému. Skutečné aktivity NG byly ale zanedbatelné a lze hovořit jen o pořadatelských akcích NS, aktivitách v sociálně vyloučených lokalitách a NG působila též jako osobní ochranka Petry Edelmannové. Pozornost médií upoutala NG dobrovolnickými hlídkami v Karlových Varech v roce 2008, kde bylo veřejnosti prezentováno „terorizování“ místních školních dětí mladíky romského původu. Aktivity NG byly vnímány bezpečnostními složkami státu jako snaha „o udržení zájmu veřejnosti a médií“ o NS.³⁸

Už od roku 2008 se na MV ČR vypracovávaly analýzy, které měly vést k podání návrhu Vlády ČR na rozpuštění NS. Jamborová z Odboru bezpečnostní politiky na MV ČR řekla: „NS nás začala zajímat v okamžiku, kdy se začala profilovat velmi xenofobně a rasisticky. Začali jsme proto výrazněji sledovat zejména její web. Co se týče vnitřní bezpečnosti, Národní strana byla několikrát zahrnuta ve Zprávě o extremismu, kde jsme ji hodnotili jako xenofobní stranu, která by měla potenciál oslovit širší spektrum voličů a svým způsobem víceméně nahradit Sládkovy republikány.“ Analýza byla vypracována i s ohledem na spot „Konečné řešení otázky cikánské“, za které byl Gaudin podmíněčně odsouzen. Návrh na rozpuštění NS však nakonec vláda ČR nepodala.

V průběhu roku 2009 i kvůli volebním neúspěchům NS i díky konkurenci DS a špatné finanční situaci dochází k postupnému omezování činnosti strany. K tomu se v prosinci 2009 přidává odstoupení vedení strany v čele s Petrou Edelmannovou.

Definitivní konec NS, jež ale reálně nefungovala, znamenal rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 17. srpna 2011, který pozastavil činnost z důvodu nedodávání

³⁷ ČTK. *Žalobci předali soudu případ volebních spotů Národní strany*. iDnes.cz. [online]. 10. prosince 2009, [cit. 2014-06-17] Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/za-konecne-reseni-cikanske-otazky-ve-spotu-narodni-strany-padla-podminka-1q6-/krimi.aspx?c=A091210_164914_krimi_jba

³⁸ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, 2003, s. 172-175.

finančních zpráv na podnět Vlády ČR, která podala návrh na zastavení činnosti 24. června 2011.³⁹

3. Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa

V polistopadovém období, období utváření české pluralitní demokratické politické scény, řadíme Sdružení pro republiku – Republikánskou stranu Československa na pole populistické ultrapravice. Vzhledem k tomu, že tato strana hrála v 90. letech velmi výraznou roli, dokonce se zastoupením v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky a personální provázaností s Dělnickou stranou, věnuji této straně samostatnou kapitolu mé práce.

3.1 Vývoj SPR-RSČ a RMS

Vývoj SPR-RSČ/RMS charakterizují tři etapy:

- 1) První etapu lze vymezit od konce roku 1989 po parlamentní volby v roce 1992;
- 2) Druhou etapu se určuje mezi roky 1992 až 1998 působením ve vrcholné politice;
- 3) Třetí etapu se charakterizuje roky 1998 a 1999 vnitřním rozkladem strany a následným založením a přechodem členů do nově registrovaného politického subjektu Republikáni Miroslava Sládka.⁴⁰

3.1.1 První etapa (1989 – 1992)

Vznik SPR-RSČ se datuje na 9. února 1990, kdy Miroslav Sládek oznámil vznik strany Ministerstvu vnitra ČR. Hned 24. února 1990 se svolal ustavující sjezd. Zvolen prvním

³⁹ SMOLÍK, Josef. *Národní strana v kontextu krajní pravice: 2003-2012*. Brno: CDK, 2013, s. 211-213.

⁴⁰ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, 2003, s. 188.

předsedou nové strany byl PhDr. Miroslav Sládek. Ministerstvo vnitra stranu zaregistrovalo 27. února.⁴¹

Ve svém kandidátském projevu prohlásil: „*Vědomí si toho, že je nutné v současné politické situaci, která je přetížena stranami liberálně-demokraticko-socialistického zaměření, vybudovat skutečně radikální pravicovou stranu, jež by byla strážkyní demokracie a která by ve svém programu odmítla jakoukoli formu spolupráce nejen s komunisty, ale i se stranami jim blízkými.*“⁴²

Kromě názorového proudu Sládka ve straně působí i frakce kolem Josefa Šárky, jež byl příslušníkem zakázaného uskupení Agrární dorost z počátku Protektorátu Čechy a Morava. Část této frakce zpočátku dokonce podporovala Václava Havla.

Třetí skupinou ve straně byli přívrženci Englišových ekonomických názorů.

SPR-RSČ kandidovala v prvních svobodných polistopadových volbách konaných 8. až 9. června 1990 v koalici s Všelidovou demokratickou stranou (VDS), neboť Sládek odmítl Šárkův návrh, aby se SPR-RSČ spojila se Svobodnou rolnickou stranou.⁴³

Avšak koalice obdržela ve volbách do Sněmovny lidu Federálního shromáždění (SL FS) 0,94 % odevzdaných hlasů⁴⁴, respektive jedno procento ve volbách do Sněmovny národů Federálního shromáždění (SN FS).⁴⁵ Do České národní rady (ČNR) získala koalice též jen jedno procento odevzdaných hlasů.⁴⁶

Po tomto volebním neúspěchu VDS koalici opustila a v dalších volbách již kandidovala jako samostatný subjekt.

⁴¹ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister &Principal, 2003, s. 188.

⁴² SPR-RSČ. *Materiály z ustavujícího sjezdu konaného 24. února 1990 v Praze*. [online]. SPR-RSČ. 24. února 1990, [cit. 2014-06-20] Dostupné z <http://www.republikani.com/historie.htm>

⁴³ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister &Principal, 2003, s. 191.

⁴⁴ ČSÚ. *Volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění v roce 1990*. [online]. [cit. 2014-06-20] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/sl1990/u4>

⁴⁵ ČSÚ. *Volby do Sněmovny národů Federálního shromáždění v roce 1990*. [online]. [cit. 2014-06-20] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/sn1990/u4>

⁴⁶ ČSÚ. *Volby do Českého národního rady v roce 1990*. [online]. [cit. 2014-06-20] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/cnr1990/u4>

3.1.2 Druhá etapa (1992 – 1996)

V parlamentních volbách konaných ve dnech 5. až 6. června 1992 se ukázalo postavení SPR-RSČ jako nejsilnější ultrapravicové politické strany, když ve volbách do SL FS získala 6,48 % hlasů⁴⁷ a osm mandátů, do SN FS dostalo 6,37 %⁴⁸ a šest mandátů. Do ČNR obdržela 5,98 % odevzdaných hlasů a čtrnáct poslanců.⁴⁹

V ČNR a v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, do které se ČNR po rozpadu československého státu transformovala, zůstalo do konce volebního období v poslaneckém klubu SPR-RSČ jen pět z původních čtrnácti poslanců, což dokazuje velké názorové neshody mezi jednotlivými poslanci za SPR-RSČ.⁵⁰

V mimoparlamentní činnosti se SPR-RSČ prezentovala například založením tzv. Moravskoslezského sněmu a následné Moravskoslezské vlády ve spolupráci s Moravskou národní stranou (MNS) a Moravskoslezským hnutím. Avšak díky sporům mezi Sládkem a předsedou MNS Ivanem Dřímalem byla kooperace zastavena.⁵¹

3.1.3 Třetí etapa (1998 – 2002)

Volby konané ve dnech 19. a 20. června 1998 předcházela dramatická situace ve straně. Předseda Sládek byl obviňován ze zneužívání stranických peněz jako prostředku pro nátlak na stranické kandidáty pro volby do Poslanecké sněmovny, aby podepisovali milionové směnky jako pojistku, že „nepřeběhnou“ k jiným politickým subjektům.⁵²

⁴⁷ ČSÚ. *Volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění v roce 1992*. [online]. [cit. 2014-06-20] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/sl1992/u0>

⁴⁸ ČSÚ. *Volby do Sněmovny národů Federálního shromáždění v roce 1992*. [online]. [cit. 2014-06-20] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/sn1992/u0>

⁴⁹ ČSÚ. *Volby do Českého národního rady v roce 1992*. [online]. [cit. 2014-06-20] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/cnr1992/u0>

⁵⁰ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister &Principal, 2003, s. 195.

⁵¹ HUBÁČEK, P., KOPECKÝ, P. a PLECITÝ P.. *Politické strany v českém Parlamentu*. Sociologický časopis, č. 32, duben 1996, [online]. [cit. 2014-06-30]. s. 443-445. Dostupné z http://sreview.soc.cas.cz/uploads/8cb9366057a8cb75887e2b97ac0f3e086e433ccc_283_439KOHUP.pdf

⁵² MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister &Principal, 2003, s. 199.

Pro SPR-RSČ i kvůli aférám a výrazné nejednotě skončily volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (PS PČR) v roce 1998 neúspěchem. Strana získala pouze 3,90 % odevzdaných platných hlasů a nedostala se do Poslanecké sněmovny.⁵³

Sládek neúspěch ve volbách připisoval svým názorovým odpůrcům uvnitř strany, tzv. reformátorskému proudu. Jednalo se o spolustraníky z regionů, kteří odmítali nedemokratický styl vedení strany Miroslavem Sládkem. Snažili se vyvolat mimořádný celostátní sjezd strany. Rozkol vyvrcholil odchodem řady dříve vrcholných politiků strany, včetně bývalých poslanců za SPR-RSČ.

Nakonec ze strany odešel i spoluzakladatel, místopředseda a někdejší nejbližší Sládkův spolupracovník Jan Vik, když mu Předsednictvo SPR-RSČ pozastavilo členství v lednu roku 1999.⁵⁴

Městský soud v Praze vyhlásil na SPR-RSČ konkurz 21. února 2001, poté co zaměstnanci strany nedostávali výplatu za odvedenou práci. Soud rovněž pozastavil výplatu státního příspěvku subjektu za volby i příspěvku na činnost strany, který straně náležel.⁵⁵

3.1.4 Republikáni Miroslava Sládka

Snaha o konsolidaci strany Miroslavem Sládkem vedla k tomu, že SPR-RSČ pro první krajské volby konané 12. listopadu 2000 v historii České republiky utvořila koalici se subjekty Sdružení důchodců ČR a Nezávislá republikánská mládež.⁵⁶

Avšak koalice ve volbách neuspěla. Celorepublikově získala 1,43% odevzdaných hlasů a v žádném kraji nezískala zastupitele. Jediný výrazně lepší než celorepublikový výsledek se koalici podařil v Ústeckém kraji, kde získali 3,15 % hlasů.⁵⁷

Právě kvůli finančním problémům, konkurzu na stranu a neúspěchu SPR-RSČ v krajských volbách začala „transformace“ strany na Republikány Miroslava Sládka (RSM).

⁵³ ČSÚ. *Volby do PS PČR v roce 1998*. [online]. [cit. 2014-06-20] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/ps1998/u4>

⁵⁴ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, 2003, s. 200.

⁵⁵ NSS. *Rozsudek Nejvyššího správního soudu*. [online]. Pst 2/2009-25. [cit. 2014-06-30] Dostupné z http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2009/0002_0Pst_090_20101213115145_prevedeno.pdf

⁵⁶ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, 2003, s. 200.

⁵⁷ ČSÚ. *Volby do zastupitelstev krajů v roce 2000*. [online]. [cit. 2014-06-30] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/kz2000/kz2?xjazyk=CZ&xdatum=20001112>

Nezávislá republikánská mládež se přejmenovala na Republikány Miroslava Sládka, kam přešla většina straníků ze SPR-RSČ. Formálně však SPR-RSČ dál existuje.

V roce 2002 zažívala strana po vnitřních sporech další vlnu odchodů straníků, mezi nimiž byli i bývalý stranický tajemník Tomáš Vandas, Martin Zbela a Jiří Štěpánek, kteří posléze zakládají nový politický subjekt Dělnická strana.⁵⁸

3.1.5 Obnova SPR-RSČ

Ve snaze o znovu vyzdvižení republikánství se na tzv. republikánském sjezdu v květnu 2008 rozhodne o sjednocení samostatných subjektů do staronové SPR-RSČ. Mezi těmito subjekty jsou: Republikáni Miroslava Sládka, Republikánská unie, Radikální republikánská strana, Republikáni a Republikánská strana Čech, Moravy a Slezska. Předsedou partaje se stal opět Miroslav Sládek.⁵⁹

O neúspěchu konsolidace republikánů do jedné strany hovoří postavení kandidátek jen ve dvou krajích a volební neúspěch ve volbách do PS PČR v roce 2010, kdy obnovená SPR-RSČ získala jen 0,03 % odevzdaných hlasů.⁶⁰

3.2 Programatika SPR-RSČ a RSM

Stranu lze charakterizovat jako populisticko-nacionální, ultrapravicovou a od toho se odvíjí i stranický program. Popularita a programová východiska stály a padaly především se silnou osobností předsedy Miroslava Sládka.

S programatikou byla možnost se seznámit skrze volební programy a formou knih, které vydával Miroslav Sládek v letech 1991 až 1996.

Jako stěžejní z jejich programu se jevil tzv. sociální populismus. Veškeré kriminální a sociální potíže hledali v národnostních menšinách, především Romech. Počátkem 90. let pronesl předseda Sládek výrok, kterým si bezesporu přispěl k popularitě své i strany: „*Cikáni*

⁵⁸ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, 2003, s. 201.

⁵⁹ SMOLÍK, Josef. *Národní strana v kontextu krajní pravice: 2003-2012*. Brno: CDK, 2013, s. 88.

⁶⁰ ČSÚ. *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR*. [online]. [cit. 2014-07-03] Dostupné z <http://volby.cz/pls/ps2010/ps2?xjazyk=CZ>

by měli být trestně odpovědní už od narození, neboť to je jejich největší zločin.“ Přistěhovalci si přáli omezit na minimum. Odmítali multikulturalitu.

Propracovaný hospodářský program strana neměla. Kritizovali ekonomickou transformaci, odmítali privatizaci strategických podniků pro ekonomiku, zavedení rovného zdanění, zeštíhlení státní správy a zvýšení platů bezpečnostním složkám.

Tvrdě se vymezovali proti „amerikanizaci“ společnosti, právům homosexuálů, komunismu a levicovosti obecně. Prosazovali neutralitu České republiky a odmítali členství v nadnárodních organizacích, především v EU a NATO.

Po roce 2000 do programu přidali prosazování prvků přímé demokracie, jako možnost odvolání poslanců, zřízení státního podniku pro výstavbu silnic a dálnic a zamezení zvyšování hranice pro odchod do důchodu.⁶¹

3.3 Rozpuštění SPR-RSČ

SPR-RSČ nedodávala pravidelné finanční zprávy PS PČR již od roku 2006 a z tohoto důvodu byla straně pozastavena činnost rozhodnutím Nejvyššího správního soudu (NSS) na návrh Vlády ČR ze dne 7. prosince 2010.

Strana nápravu v podobě dodání finančních zpráv nesplnila, a proto Vláda ČR podala v březnu 2013 návrh na zrušení SPR-RSČ. NSS 15. května 2013 rozhodl ve prospěch Vlády ČR a SPR-RSČ rozpustil z důvodu nedodání finančních zpráv.⁶²

4. Dělnická strana a Dělnická strana sociální spravedlnosti

Založení Dělnické strany lze považovat za produkt krize SPR-RSČ, která započala tím, že strana procházela personální krizí v roce 1998, poté se ve volbách nedostala do PS PČR. Nesnáze pokračovaly. Vyvrcholily prohlášením konkurzu na stranu v roce 2001. Tímto aktem fakticky poslední pozice na poli ultrapravice SPR-RSČ ztrácí a cestu tak uvolnila

⁶¹ SMOLÍK, Josef. *Národní strana v kontextu krajní pravice: 2003-2012*. Brno: CDK, 2013, s. 114-119.

⁶² NSS. *Rozsudek Nejvyššího správního soudu*. [online]. Pst 4/2013 – 28. 15. května 2013. [cit. 2014-07-03] Dostupné z http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2013/0004_0Pst_1300028S.PDF

vzniku nové formace, Dělnické strany. Do nově založené DS přechází mnoho osobností ze SPR-RSČ.⁶³

4.1 Založení DS

Tuto novou stranu zakládali Mgr. Tomáš Vandas, jež byl zvolen později předsedou strany, předtím vykonávající funkci tajemníka RSM; Jiří Štěpánek, který se stal místopředsedou strany a dříve zastávající funkci zástupce šéfredaktora stranických listů SPR-RSČ, Republika; do prvního sjezdu DS v roce 2003 stanul v čele strany Martin Zbela, šéfredaktor republikánské Republiky a pozdější předseda Dělnické mládeže.

DS byla zaregistrována u MV ČR 20. prosince 2002 jako Nová síla, přičemž název na DS byl změněn posléze, a to 21. ledna 2003.

Mezi další zakládající členy DS lze řadit například Petra Kotába, Jindřicha Nestlera nebo Bohumila Šuláře. Všichni jmenovaní byli spojováni se SPR-RSČ a kandidovali za partaj do PS PČR, avšak neúspěšně.⁶⁴

Od svého vzniku se DS profiluje jako strana konzervativní, silně nacionalistická, xenofobní a homofobní. Především později se vymezovala proti romské minoritě a silně inklinovala k neonacistické scéně. DS se od počátku prezentovala též jako ochránce všech českých zaměstnanců. Ve straně rezonovala i témata sociální, svázaná s vysokou nezaměstnaností, především v severních Čechách a na severní Moravě. V neposlední řadě se v DS řešila i problematika kriminality, navázaná na přistěhovalce a v posledních letech se k tématům přidala i otázka islámu v ČR.⁶⁵

4.2 Etapy ve vývoji DS

Vývoj strany lze rozdělit do tří vývojových etap, jež do značné úrovně odpovídaly vyprofilování strany. Podle politologů Mareše a Vejvodové první etapa začala rokem 2003 spoluprací s NS a předvolebním projektem Národní pětka. Druhou fází je možno identifikovat jako spolupráci se stranou Národní sjednocení v letech 2005 a 2006, později s Národním

⁶³ BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*, Praha: Grada, 2011, s. 155.

⁶⁴ BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*, Praha: Grada, 2011, s. 156-157.

⁶⁵ SMOLÍK, Josef. *Národní strana v kontextu krajní pravice: 2003-2012*. Brno: CDK, 2013, s. 128-129.

korporativismem, tedy s neonacistickou scénou. A konečně třetí období započalo v roce 2007, kdy je DS spojována s neonacistickými a neregistrovanými entitami, mezi něž se řadil Národní odpor či Autonomní nacionalisté.⁶⁶ Již jen podle tohoto výčtu konstatují, že radikalizace DS se v posledních obdobích jejího politického života značně zvětšuje.

4.2.1 První etapa (2003 – 2004)

V tomto období v DS převažují témata zaměstnanecká a sociální vyplývající z názvu strany - dělnická, které v dalších etapách politického života již nebudou prezentována. DS prosazuje práva zaměstnanců, kteří jsou podle DS vykořisťováni nadnárodními korporacemi působícími na území našeho státu. Především poukazuje na právo stávkovat. Stávka samotná má být dle DS prostředkem, jak bojovat za práva zaměstnanců, jež jsou jim upírána.

28. září 2004 se sešli příznivci DS v Chebu jako reakce na možnost žalob ze strany sudetských Němců na návrat majetku zabaveného na základě Benešových dekretů po 2. světové válce⁶⁷. Předseda Vandas mimo jiné prohlásil: „*Jak asi musí být v duši pamětníkům Mnichova, zabírání českého pohraničí a Protektorátu, když slyší výzvy k omluvě a odškodnění sudeťáků. Výzvy k odškodnění těch, kteří velkou měrou přispěli k rozbití Československa. Jaký mohou mít pocit, když se v Praze otevřela kancelář sudetoněmeckého landsmančaftu a z viníků se najednou stávají oběti?*“⁶⁸ Tato demonstrace byla uspořádána spolu s Klubem českého pohraničí z důvodu blízkosti názorů na sudetoněmeckou otázku, což se ale později jevilo jako problematické z hlediska značně proněmecké orientace DS.

Při volbách v roce 2004 do krajského zastupitelstva v Plzeňském kraji strana spolupracovala s Pravou alternativou, ale především začala kooperace s NS, kdy vyslaly do volebního klání společné kandidátní listiny v kraji Středočeském.

Spolupráce s NS pokračuje a v listopadu 2004 se dohodnou na vytvoření tzv. Národní pětky, kterou vedle DS a NS vytvořily RMS, Národní sjednocení (NSJ) a České hnutí za národní sjednocení (ČHNJ). Základní dohodou bylo, že Národní pětka společně sestaví kandidátku pro volby do PS PČR v roce 2006. DS v tom viděla snahu na vytvoření silné

⁶⁶ MAREŠ, Miroslav a VEJVODOVÁ, Petra. *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany*. Rexter [online]. 2/2010. [cit. 2014-08-10] Dostupné z <http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/#citation-1>

⁶⁷ BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*, Praha: Grada, 2011, s. 158.

⁶⁸ Tiskový odbor DS. *V Chebu se sešli vlastenci*. DS. [online]. 29. září 2004 [cit. 2014-08-10] Dostupné z http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1034&Itemid=185

koalice proti tehdejší vládě. K tomu však nedošlo, neboť DS oznámila v květnu 2005, že z Národní pětky odchází. Za důvod opuštění Národní pětky uvádí DS velkou aktivitu předsedy RSM Sládka, kdy se DS domnívala, že hlavně osoba Sládka odrazuje voliče.⁶⁹

4.2.2 Druhá etapa (2005 – 2006)

Toto období Mareš s Vejvodovou hodnotí jako vyjasnění pozice DS a snahu nalézt nové subjekty pro kooperaci. Zpočátku strana pokračovala ve spolupráci s NSJ. DS se spolu s NSJ dohodli na postavení společné kandidátky v nadcházejících volbách do PS PČR v roce 2006. Svoji spolupráci potvrdily 28. října 2005 uskutečněním demonstrace v Praze. Zde spolu předsedové DS Vandas a NSJ Červenka oznámili spolupráci obou stran.⁷⁰ Vandas mimo jiné pronesl: „*Uspět ve volbách bude těžké, neboť soupeř má na své straně média, peníze i policejní aparát, je to soupeř, který neváhá zastrášovat své politické oponenty. Nicméně věřím, že společnými silami se nám to podaří.*“⁷¹

Koncem roku 2005 DS započala vyjednávat o možnosti spolupráce s nově vznikající formací Právo a Spravedlnost – ANO tradiční rodině, NE korupci a kriminalitě (PS). Dohodly společnou kandidátku pro volby PS PČR v roce 2006, na které kandidovaly kromě DS, NSJ, PS i Demokratická strana sociální spravedlnosti a Agrární strana.

Volební neúspěch společné kandidátky DS, PS a dalších stran, jež získaly jen 0,23 % odevzdaných hlasů, donutil DS k rozvázání spolupráce. K dalším důvodům ukončení kooperace se stala i podpora konkurenčních stran, hlavně ODS a KDU-ČSL ze strany PS při senátních volbách.

DS hledala nového politického partnera, kterým se později stal Národní korporativismus (NK), extrémně nacionalistické uskupení. O sblížení DS a NK hovořilo i

⁶⁹ MAREŠ, Miroslav a VEJVODOVÁ, Petra. *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany*. Rexter [online]. 2/2010. [cit. 2014-08-10] Dostupné z <http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/#citation-1>

⁷⁰ MAREŠ, Miroslav a VEJVODOVÁ, Petra. *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany*. Rexter [online]. 2/2010. [cit. 2014-08-10] Dostupné z <http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/#citation-1>

⁷¹ Tiskový odbor DS. *Příznivci NSJ a DS se sešli na Palackého náměstí v Praze*. DS. [online]. 28. října 2005. [cit. 2014-08-15] Dostupné z http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1035&Itemid=151

navštívení sjezdu DS ze strany NK a na oplátku DS navštívila mítink NK v Ostravě ke konci roku 2006.⁷²

4.2.3 Třetí etapa (2007 – 2010)

Podle Mareše a Vejvodové je pro třetí fázi vývoje DS charakteristické odvrácení od spolupráce s registrovanými „standartními“ stranami směrem k neregistrovaným subjektům, často s neonacistickým podtextem, kterými jsou Autonomní nacionalisté (AN), NK, Národní odpor a Resistance Women Unity. Právě kvůli ochotě DS spolupracovat s těmito subjekty dochází ve větší míře k radikalizaci celé DS.⁷³

Podle Mareše se v období od roku 2008 začal v demonstracích pořádané ze strany DS objevovat fenomén tzv. militantní demonstrací, kdy dochází k užívání násilí, ničení majetku, napadání Policie ČR. Vzrůstající násilí na demonstracích DS dával za vinu Mareš zvyšujícímu se napětí mezi majoritní společností a romským etnikem, vytvoření polovojenských Ochranných sborů Dělnické strany a zejména strategickému umístění demonstrací DS do těchto problematických lokalit. Militantní demonstrace v podání DS vyvrcholily tzv. bitvou o Janov, v níž se střetla Policie ČR proti ultrapravicovým demonstrantům, se kterými sympatizovala i většinová společnost proti romské minoritě.⁷⁴

4.2.3.1 Rok 2007

Programově se strana začala čím dál více obracet k tématům spojených s romskou otázkou či xenofobii, a proto se akcent na práva zaměstnanců a obyčejných lidí zmírnil. DS od roku 2007 využila zvýšené nespokojenosti v české společnosti s řešením romské problematiky od vládních strana a toto téma uchopila DS.⁷⁵ Zvýšený zájem o tuto otázku

⁷² BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*, Praha: Grada, 2011, s. 159.

⁷³ MAREŠ, Miroslav a VEJVODOVÁ, Petra. *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany*. Rexter [online]. 2/2010. [cit. 2014-08-10] Dostupné z <http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/#citation-1>

⁷⁴ MAREŠ, Miroslav. *Militantní demokracie: Analýza vybraných jevů a problémů*. FSS MU Brno. [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z www.mvcr.cz%2Fsoubor%2Fmares-pdf.aspx&ei=IJYFVee0LObjwPRu4HoDA&usq=AFQjCNGGdW3F3ayV438oyDsugdOi5-ZIsQ&sig2=znQOg52uzUoJyyMhyKtS5A&bvm=bv.88198703,d.bGQ

⁷⁵ MAREŠ, Miroslav a VEJVODOVÁ, Petra. *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany*. Rexter [online]. 2/2010. [cit. 2014-08-10] Dostupné z <http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/#citation-1>

ilustruje iniciace petice proti pozitivní diskriminaci v Mostě, která se uskutečnila v květnu 2007 jako reakce na program ministerstva školství „Podpora romských žáků středních škol“. Petiči chtěla DS protestovat proti protěžování žáků kvůli barvě jejich pleti.⁷⁶

Počínající provázanost DS s neonacistickými skupinami lze ilustrovat na demonstraci proti umístění radarové základny ve vojenském újezdu Brdy, která se konala v únoru 2007 v Berouně ve spolupráci s neonacistickými Autonomními nacionalisty. Dalším příkladem je propojení DS a Národního korporativismu, když zástupci DS se účastnili v březnu roku 2007 demonstrace Národního korporativismu v Přerově proti politice vládní ČSSD a KSČM.⁷⁷

V listopadu roku 2007 DS kvitovala snahám Mladých národních demokratů zorganizovat pochod pražským Starým židovským městem v den výročí tzv. Křišťálové noci.⁷⁸ Mladí národní demokraté, krycí občanské sdružení založené Národním odporem, se snažili o uskutečnění pochodu, ale marně. Akce byla i za značného mediálního zájmu zakázána Magistrátem hlavního města Prahy. I přes zákaz se však do Prahy sjelo několik set ultrapravicových radikálů a neonacistů, kteří i přes snahu policie střetli s antifašisty a anarchisty.⁷⁹

4.2.3.2 Rok 2008

Pomyslný vrchol v propojenosti s neonacisty nastal v roce 2008. Výrazně se zvýšil počet mítinků nebo demonstrací a několikanásobně se rozrostl počet členů DS.

1. února 2008 strana založila tzv. Ochranné sbory Dělnické strany (OS DS). Tento orgán měl oficiálně sloužit k monitoringu oblastí s problémy, fakticky se tím myslela místa s vysokým výskytem romské minority nebo tzv. vyloučené lokality. Lze dovozovat, že OS DS měly napodobovat tzv. Národní gardu u Národní strany s organizací připomínající armádu.

⁷⁶ Tiskový odbor DS. *DS zahájila petici proti pozitivní diskriminaci*. DS. [online]. 21. května 2007. [cit. 2014-08-12] dostupné k 12.8.2014 z http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1038&Itemid=151

⁷⁷ Tiskový odbor DS. *Předseda DS Tomáš Vandas vystoupil na akci v Přerově*. DS. [online]. 10. března 2007. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1038&Itemid=151

⁷⁸ MAREŠ, Miroslav a VEJVODOVÁ, Petra. *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany*. Rexter [online]. 2/2010. [cit. 2014-08-10] Dostupné z <http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/#citation-1>

⁷⁹ MV ČR. *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007*. Praha: OBP MVČR, 2008. [online]. [cit. 2014-08-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

K dalším činnostem OS DS měla patřit „ochrana stranických představitelů, organizace stranických akcí a případná pomoc občanům při řešení nejrůznějších problémů“.

V tomto roce již DS neskrývala vzájemné vazby s neonacistickými uskupeními a otevřeně spolu uskutečňovaly demonstrace a další shromáždění.⁸⁰

Pro lepší přehlednost a kvůli vysokému počtu akcí věnuji aktivitám DS v tomto roce i dalších letech podkapitolu. Demonstrací a veřejných aktivit uspořádala DS v každém roce víc, než uvádím. Vybírám záměrně jen ty, které vyvolávají největší kontroverze či ty, jež jsou s masovou účastí demonstrantů.

4.2.3.2.1 Akce DS v roce 2008

Prvním shromážděním roku 2008 měla být demonstrace „za svobodu shromažďování a svobodu slova“ organizovaná Národním odporem, Resistance Women Unity a DS.⁸¹ Tento pochod však byl zakázán Magistrátem města Plzně z důvodu obavy o změnu trasy směrem k židovské synagoze s přihlédnutím k blízkosti data 19. ledna k 18. lednu, které je spojováno s prvním transportem Židů do koncentračních táborů.⁸² Krajský soud v Plzni však zákaz zrušil, protože byl protiústavní. Demonstrace se nakonec konala 1. března 2008.

1. května při příležitosti státního svátku svolala demonstraci DS společně s Národním odporem a Resistance Women Unity v Praze. Akce se zúčastnilo na 600 lidí průřezem z obou uskupení, projev tam měl i zástupce německé ultrapravicové NPD.

16. srpna se v Hradci Králové měl konat „politicko-kulturní“ mítink DS, Autonomních nacionalistů a Nacionálně demokratické strany s hudební produkcí, kterou měly zastávat skupiny s vazbami na neonacistickou scénu z Německa. Akce se nakonec neuskutečnila, neboť majitel pozemku, na kterém se mítink měl konat, smlouvu o pronájmu zrušil.

⁸⁰ MAREŠ, Miroslav a VEJVODOVÁ, Petra. *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany*. Rexter [online]. 2/2010. [cit. 2014-08-30] Dostupné z <http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/#citation-1>

⁸¹ MV ČR. *Strategie boje proti extremismu v roce 2008*. Praha: OBP MV ČR, 2009 [online]. [cit. 2014-09-15]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁸² Eretz.cz. *Rozhodnutí a odůvodnění zákazu shromáždění národních socialistů v Plzni 19. 1. 2008*. Eretz.cz, 17. ledna 2008 [online]. [cit. 2014-10-01]. Dostupné z <http://archiv.eretz.cz/?p=6153>

Spontánně se aktivisti sešli před královehradeckým magistrátem k nenahlášené demonstraci.⁸³

Další důkaz sílící provázanosti DS s neonacisty nabídl sám předseda Tomáš Vandas, jenž se zúčastnil demonstrace neonacistů v německém Augsburgu, kde mimo jiné upozornil: „*Problémy dnešní Evropy nás nesmí rozdělovat, naopak budoucnost nás - nacionalisty všech evropských zemí - musí spojit.*“ I politolog Miroslav Mareš se vyjádřil pro iDnes.cz, že DS je svázána s neonacistickou ideologií.⁸⁴

V den státního svátku 28. září 2008 DS vzala pod svou organizaci již v pořadí čtvrtou Svatováclavskou manifestaci. Akce se zúčastnilo více než 300 osob a policie neshledala žádné protiprávní jednání.

Až doposud většina politických akcí DS a ostatních aktivistů probíhala jen na výjimky zcela pokojně, což se s akcemi pořádanými v druhé polovině roku 2008, zaměřenými zejména proti romské minoritě před nastávajícími volbami do krajských zastupitelstev, změnilo.⁸⁵

DS se postavila do čela iniciativy zaměřené proti romské minoritě na sídlišti v Janově, čtvrti Litvínova. 4. října 2008 poslala dvanáct příslušníků OS DS k monitorování situace „nepřízřusobivých“ romských občanů. OS DS se zde setkal s místními Romy, kteří se na střetnutí vyzbrojili klacky či násadami od seker. Policie nakonec zakázala průchod janovským sídlištěm. Petr Kotáb, lídr DSSS v Ústeckém kraji řekl: „*Zákaz budeme respektovat. Nicméně nemůžeme vyloučit, že se do janovského sídliště nechystají jiné skupiny z mnohem radikálnějších uskupení, než jsme my,*“ evidentně narážející, že do Litvínova nepřišli jen OS DS, ale i neonacisté.⁸⁶

I kvůli této akci bylo DS svoláno další shromáždění 18. října 2008 pod názvem „Protestní shromáždění proti cikánskému teroru“. Ačkoliv akci iniciovala DS, snažila se ho prezentovat jako protest občanů nespokojených se situací v Litvínově tak, aby se strana

⁸³ MV ČR. *Strategie boje proti extremismu v roce 2008*. Praha: OBP MV ČR, 2009 [online]. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁸⁴ EICHLER, Pavel. *Český politik řečnil na srazu neonacistů*. iDnes.cz. [online]. 15. září 2008. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/cesky-politik-recnil-na-srazu-evropskych-neonacistu-pcw-/zahranicni.aspx?c=A080914_190104_zahranicni_pei

⁸⁵ MV ČR. *Strategie boje proti extremismu v roce 2008*. Praha: OBP MV ČR, 2009, [online]. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁸⁶ ČT24. *V Litvínově se střetli Romové s aktivisty Dělnické strany*. ceskatelevize.cz. [online]. 4. října 2008. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/31031-v-litvinove-se-stretli-romove-s-aktivisty-delnicke-strany/>

nezdiskreditovala v očích občanů před nadcházejícími krajskými volbami, jak vyplývá ze Strategie proti extremismu vydané MV ČR.⁸⁷ K neohlášené demonstraci se na litvínovském náměstí Míru shromáždilo více než tři sta příslušníků a příznivců ultrapravice, k tomu několik set místních občanů, kteří se postavili na stranu DS. Starosta Litvínova Milan Šťovíček vyzval účastníky, aby se rozešli a shromáždění rozpustil. Ti však neuposlechli a pokusili se vydat směrem na janovské sídliště, kde byla připravena „domobrana“ Romů a zhruba dvě stě levicových radikálů, především z řad anarchistů. Policie se snažila situaci zklidnit, nepustit do blízkosti obě skupiny. Sjednat pořádek se podařilo až za použití vodních děl, slzného plynu a dělobuchů.⁸⁸

28. října 2008 se v Praze na náměstí Míru uskutečnila demonstrace svolaná DS s názvem „Den národní svobody“ při příležitosti 90. výročí založení Československé republiky. Akce se zúčastnilo kolem dvou set příznivců DS. Demonstraci monitorovali těžkooděnci z policejního sboru. Shromáždění proběhlo v poklidu.⁸⁹

Významným předělem v historii DS se stala tzv. bitva o Janov. Ohlášená byla demonstrace 17. listopadu 2008 na náměstí Míru v Litvínově nazvaná „Proti pozitivní diskriminaci a policejnímu násilí“. Z důvodu, aby DS nemohla být politicky zdiskreditována, zorganizovala jen nahlášenou manifestaci, kde nedošlo k žádným incidentům.⁹⁰ Demonstraci, které se zúčastnilo více než 1500 lidí, zahájil svým projevem předseda DS Tomáš Vandas, kde zhodnotil 17. listopad 1989: „*Bývalí disidenti si padli do náručí se svými estébáky a společně začali budovat kapitalismus 19. století. Co bylo státní, to bylo rozkradeno, privatizační zločiny zůstaly v hojné míře dodnes nepotrestány a Poslanecká sněmovna dnes dokonce uvažuje o přijetí zákona, který by mnohamiliardové zlodějny a tunely promlčel. Jak výmluvné!*“ V další části projevu se předseda DS vyjádřil k vyslání OS DS do Litvínova a zkritizoval policii z nečinnosti vůči romské menšině, která je vystěhovávána na sídliště Janov z různých měst republiky. Vandas svoje řečnické vyjádření ukončil slovy: „*Kdyby radnice*

⁸⁷ MV ČR. *Strategie boje proti extremismu v roce 2008*. Praha: OBP MV ČR, 2009. [online]. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁸⁸ ČERNÝ, Ondřej, ZVOLÁNEK, Jan. *Extremisté se střetli v Litvínově s policisty, pronikli až k Romům*. iDnes.cz. [online]. 18. října 2008. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/extremiste-se-stretli-v-litvinove-s-policisty-pronikli-az-k-romum-1di-/domaci.aspx?c=A081018_081311_domaci_jan

⁸⁹ EICHLER, Petr. *Extremisté spílali policii, tak několik z nich zadržela*. iDnes.cz. [online]. 28. října 2008. [cit. 2014-10-21]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/extremiste-v-praze-spilali-policii-ta-pet-z-nich-zadrzela-pzy-/domaci.aspx?c=A081028_133958_domaci_pei

⁹⁰ MV ČR. *Strategie boje proti extremismu v roce 2008*. Praha: OBP MV ČR, 2009, [online]. [cit. 2014-10-25]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

města řádně plnila své povinnosti a nenechávala problémy neřešené ležet někde pod stolem, nemuselo by vůbec k takové situaci, jaká dnes panuje v Litvínově, dojít. (...) Chci vás, občany Litvínova, v této souvislosti vyzvat: Pokud sympatizujete s programem naší strany a chcete se aktivně zapojit do změn ve vašem městě, kandidujte za nás v komunálních volbách, které budou za necelé dva roky. Postavíme tady kandidátku, uspějeme a z pozice zastupitelů budeme moci aktivně ovlivňovat chod města k obrazu svému.⁹¹ Policie ČR před demonstrací zabavila množství zbraní, mezi nimi i teleskopické obušky, nože, boxery, pepřové spreje, dřevěné násady a jednu pistoli. Romům odebrala nože, násady, sekery a mačetu.⁹²

Akce pokračovala tzv. pochodem na Janov, který nahlásili Autonomní nacionalisté. Pochod na sídliště kromě více než tisícovky účastníků z AN, Národního odporu a DS doprovázeli a podporovali místní lidé. Aby se zamezilo střetu s místními Romy na sídlišti v Janově, použila Policie ČR patroly na koních, vodní děla a obrněný transportér. Demonstranti se přesto snažili dostat na sídliště postranními uličkami, čímž se odchýlili od původní trasy pochodu a Policie ČR zasáhla. Výsledkem „bitvy“ bylo jedno zapálené auto městské policie, napadený novinář, sedm zraněných demonstrantů, z toho jeden těžce a sedm policistů, jeden též utrpěl vážnější zranění. Policie ČR zadržela patnáct lidí a tři obvinila z přestupků a zbytek z trestných činů.⁹³

Tzv. bitva o Janov se stala první a jedinečnou akcí, kdy aktéři, ať už z jedné nebo druhé strany, byli ochotni použít fyzického násilí a zbraní. Výjimečnost akce dokresluje skutečnost, že neromské většinové obyvatelstvo se postavilo na stranu DS či AN a de facto proti policii a státu.⁹⁴

5. prosince 2008 podala návrh k NSS na zrušení DS (viz kapitola 4.7).

⁹¹ ZBELA, Martin. *Dělníci ovládli 17. listopad, došlo k těžkým střetům s policií*. Dělnické listy. [online]. 17. listopadu 2008. [cit. 2014-10-25]. Dostupné z <http://delnicka.strana.sweb.cz/uvod18.htm>

⁹² VOKURKA, Martin. *ONLINE: Bitva v Janově, extremisté proti policii. Těžká zranění na obou stranách*. mosteckydenik.cz. [online]. 17. listopadu 2008. [cit. 2014-10-25]. Dostupné z http://mostecky.denik.cz/zpravy_region/on-line-v-litvinove-klid-do-mostu-miri-vlak-s-extr.html

⁹³ PROCHÁZKOVÁ Martina. *Policie během střetů v Janově zaútočila i na kameramana Deníku*. denik.cz. [online]. 17. listopadu 2008. [cit. 2014-10-25]. Dostupné z http://www.denik.cz/z_domova/demonstrace_litvinov20081117.html

⁹⁴ BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*, Praha: Grada, 2011, s. 161.

4.2.3.3 Rok 2009

Aktivity DS s novým rokem nekončí. Strana je posílena velkým zájmem a značným prostorem v mediích kvůli svým demonstracím či kontroverzním výroky jednotlivých představitelů strany a v poslední řadě volebními výsledky DS (viz kapitola 4.6).

21. února se konala demonstrace DS proti „nepřizpůsobivým“ v Postoloprtech na Lounsku. Akce se obešla bez incidentů, i kvůli slabé účasti a podpoře.⁹⁵

3. března 2009 byla DS založena Dělnická mládež (DM) jako samostatné občanské sdružení.⁹⁶

4. dubna 2009 DS chtěla v Přerově „Pochod proti rasismu“. Organizování tohoto mítinku stáhla a ke svolání se přihlásil jen člen předsednictva DS a pod záštitu si mítink vzali AN. Po oficiálních projevech došlo ke střetům zhruba sedmi set neonacistů s Policíí ČR.⁹⁷

Útok zápalnými lahvemi proti romské rodině ve Vítkově v dubnu 2009 byl spojován s DS, což předseda Vandas rezolutně odmítnul, i když jako jeden z trojice útočníků byl pořadatelem akce DS na přerovské demonstraci v roce 2007.⁹⁸

23. května 2009 rozhodl předseda Vandas o vyslání OS DS do severočeské Bíliny. Na akci se sešlo na padesát příznivců DS na protistraně protestovalo přes dvě stě občanů převážně romského původu.

V červnu 2009 se uskutečnily volby do Evropského parlamentu, kde DS získala 1,07% hlasů a tím nárok na příspěvek od státu.⁹⁹

Na 28. září 2009 svolala DS tradiční demonstraci v Praze pod názvem „Den národní jednoty“, které se zúčastnilo na sto příznivců DS. Akce se obešla bez incidentů.¹⁰⁰

⁹⁵ ČT24. *Sraz extremistů v Postoloprtech se obešel bez incidentů*. ceskatelevize.cz, [online], 21. února 2009, [cit. 2014-11-15]. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/45848-sraz-extremistu-v-postoloprtech-se-obešel-bez-incidentu/>

⁹⁶ Předsednictvo Dělnické mládeže. *Náš program*. delnickamladez.cz. [online]. 2. listopadu 2014. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.delnickamladez.cz/o-nas/nas-program>

⁹⁷ MV ČR. *Strategie boje proti extremismu v roce 2009*. Praha: OBP MV ČR, 2010. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁹⁸ BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*, Praha: Grada, 2011, s. 160.

⁹⁹ MV ČR. *Strategie boje proti extremismu v roce 2009*. Praha: OBP MV ČR, 2010. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

V říjnu policie provedla akci „Power“ zaměřenou proti extremismu, zvláště proti skupinám s neonacistickým podtextem. Pozatýkány byly desítky radikálů a extremistů, mezi nimi i členové DS. Právě v důsledku této policejní razie se zásadně zvýšil počet tzv. spontánních demonstrací, které nejsou předem ohlášeny a pro Policii ČR těžce uchopitelné. Lze konstatovat, že spontánní demonstrace se staly fenoménem, který se čím dál více rozmáhal.¹⁰¹

Ku příležitosti státního svátku 17. listopadu 2009 se členové DS sešli u Národního divadla, kde ale byla nahlášena jiná demonstrace. Po výzvách Policie ČR a úředníků z magistrátu, aby se pokojně rozešli, se asi tři sta příznivců DS dalo do pochodu za předsedou Vandasem. Cestou napadli několik lidí a skandovali nacionalistická hesla jako „Nic než národ“.¹⁰²

4.2.3.4 Rok 2010

Počátek roku 2010 je pro DS poslední fází jejího politického života, neboť 17. února 2010 Nejvyšší správní soud na návrh vlády ČR Dělnickou stranu rozpustil. Ta se stala v polistopadové historii ČR první a prozatím poslední politickou stranou, kterou NSS rozpustil z ideologického politického hlediska (viz kapitola 4.7).

4.2.4 Dělnická strana sociální spravedlnosti

Ohledně rozpuštění DS přestoupila členská základna i vedení strany pod nový subjekt Dělnická strana sociální spravedlnosti.

Partaj byla založena 21. ledna 2004 pod názvem Strana občanů Republiky české, 14. září 2005 se partaj přejmenovala na Demokratickou stranu sociální spravedlnosti, na současný

¹⁰⁰ EICHLER, Petr. *Extremisté zpívali v Praze ministru vnitra „Pec nám spadla“*. iDnes.cz. [online]. 28. října 2009. [cit. 2014-11-25] Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/extremiste-v-praze-zpivali-ministru-vnitra-pec-nam-spadla-pn4-/domaci.aspx?c=A091028_140140_domaci_jw

¹⁰¹ MV ČR. *Strategie boje proti extremismu v roce 2009*. Praha: OBP MV ČR, 2010. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

¹⁰² ČTK. *Úředníci rozpustili akci Dělnické strany, strhly se bitky*. tyden.cz. [online]. 17. listopadu 2009. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/historie/krach-komunismu/urednici-rozpustili-akci-delnicke-strany-strhly-se-bitky_148256.html#.VPLwTy4Xvg0

název bylo jméno subjektu změněno 10. listopadu 2008. Stranu do 20. listopadu 2010 vedla matka Tomáše Vandase, Helena Pavlíčková.¹⁰³

20. listopadu 2010 na sjezdu DSSS byl do čela strany zvolen Tomáš Vandas. Místopředsedy strany se staly známé tváře z DS; kdy na pozici prvního místopředsedy byl navolen Jiří Štěpánek a ostatní místopředsednické posty zaujali Martin Zbela, Jiří Kotáb a nová persona Simona Skoumalová.

4.2.4.1 Rok 2010

DSSS se snažila vystupovat daleko umírněněji než v minulosti, a tím se vyvarovat konfliktu se zákonem. Velice dbala na to, aby strana na veřejnosti nebyla spojována s neonacistickou scénou, což se ale logicky promítlo na návštěvách jejich politických akcí a demonstrací.

Tradiční prvomájová demonstrace v roce 2010 se v Praze obešla bez incidentů při účasti zhruba sta sympatizantů DSSS.

V červnu 2010 se konaly volby do PS PČR, ale DSSS nezopakovala své výsledky z voleb předešlých a ani nedosáhla na státní příspěvek.

DSSS čím dál více používá ke své propagaci internet a zejména sociální sítě Facebook, Twitter a další.¹⁰⁴

4.2.4.2 Rok 2011

DSSS se v roce 2011 opět, po klidnějším roce 2010, začíná aktivizovat. Jsou zde jasně patrné snahy o sjednocení ultrapravicového spektra, avšak tak, aby nemohla být DSSS nařknuta s napojením na neonacistickou scénu.

Rok 2011 opět znamenal nárůst počtu akcí, DSSS se zejména chopila iniciativy v souvislosti s událostmi ve Šluknovském výběžku, kde většinová společnost začala mít

¹⁰³ MV ČR. *Seznam politických hnutí, DSSS: Historie strany*. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://aplikace.mvcr.cz/seznam-politickyh-stran/Vypis_Historie.aspx?id=252&typ=0

¹⁰⁴ MV ČR. *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010*. Praha: OBP MV ČR, 2011, [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

protiromské nálady. DSSS se tohoto tématu chytla a měla snahu o paušální kriminalizaci romského etnika.

Rok 2011 se nesl v duchu navazování kontaktu s německými nacionalisty, s Národnědemokratickou stranou Německa (NPD). Důkazem bylo propojení demonstrací 1. května 2011 v Brně, pořádanou DSSS a demonstrací v Heilbronnu s názvy „Protí invazi cizích pracovníků“, kde se vyskytovaly obdobné propagační materiály uvedené v českém a německém jazyce.¹⁰⁵

V dubnu 2011 DSSS uspořádala demonstraci v Krupce na Teplicku s názvem „Pochod za Patrika“, která reagovala na útok dvou Romů na chlapce. Mítinku a následného pochodu se zúčastnilo více než 150 příznivců DSSS, kteří pochodem na sídliště upozorňovali na údajný „rasismus naruby“.¹⁰⁶

Demonstrace DSSS měla v září 2011 nahlášené na třech místech Šluknovského výběžku; v Novém Boru, Rumburku a Varnsdorfu. Největší shromáždění bylo ve Varnsdorfu, kde se sešlo na pět set příznivců DSSS. Po mítinku se část demonstrantů dala na neohlášený pochod a snažila se dostat k ubytovně s převážně romskou komunitou. V tom jim Policie ČR zabránila za asistence těžkooděnců, policistů na koních a použití vodního děla.¹⁰⁷

Dále DSSS uspořádala další tradiční demonstrace 28. října 2011 pod názvem „Den národní jednoty“ v Ostravě a „Demonstraci proti politickým procesům“ 17. listopadu v Praze. Akce se obešly bez větších incidentů a zúčastnilo se jich přibližně 150 příznivců DSSS.¹⁰⁸

¹⁰⁵ MV ČR. *Zpráva o extremismu a projevech rasismu a xenofobie na území České republiky v roce 2011 a koncepce boje proti extremismu v roce 2012*. Praha: OBP MV ČR, 2012. s. 16-19. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

¹⁰⁶ ČTK. *Střety v Krupce – Romové proti příznivcům DSSS*. ct24.cz, [online]. 9. dubna 2011, [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/120643-strety-v-krupce-romove-proti-priznivcum-dsss/>

¹⁰⁷ DVOŘÁČEK, Martin. *Na 500 lidí šlo ve Varnsdorfu na Romy, policie rozehnala dav vodou*. iDnes.cz, [online]. 10. září 2011. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/na-500-lidi-slo-ve-varnsdorfu-na-romy-policie-rozehnala-dav-vodou-pvz-/domaci.aspx?c=A110910_162530_domaci_kot

¹⁰⁸ MV ČR. *Zpráva o extremismu a projevech rasismu a xenofobie na území České republiky v roce 2011 a koncepce boje proti extremismu v roce 2012*. Praha: OBP MV ČR, 2012, s. 16-19. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

4.2.4.3 Rok 2012

Podle MV ČR zůstala i v roce 2012 DSSS nejaktivnějším a nejviditelnějším aktérem ultrapravice. I nadále využívala témata romské problematiky, zejména v problematických severních Čechách. Hojně tvrdě kritizovala soudobou politickou reprezentaci kvůli politice úsporných opatření a rozrůstající se korupci.

7. dubna 2012 DSSS uspořádala demonstraci s názvem „Proti kriminalitě, černému rasismu a vyhazování policistů z oken“ v Mostě, čímž reagovala na napadení policistů ze strany Romů. Akce proběhla bez větších incidentů za účasti téměř sedmdesáti příznivců.

DSSS spolu s DM uspořádala demonstraci v Břeclavi 22. dubna 2012 na podporu chlapce údajně napadeného mladistvými Romy. Na akci se sjelo kolem tří set příznivců strany. Akce se obešla bez větších incidentů. Předseda Tomáš Vandas akci pojal i jako agitaci na podporu jeho osoby a sběr podpisů pod petici na kandidaturu pro prezidentské volby. Akce do jisté míry pak vyzněla rozporuplně, když údajně napadený chlapec se přiznal, že si napadení Romem vymyslel.

Při příležitosti státního svátku se konala tradiční prvomájová demonstrace DSSS a DM v Praze s názvem „Za sociální jistoty – proti reformám!“, které se zúčastnilo kolem 250 příznivců DSSS.¹⁰⁹ Ze strany předsedy Vandase mimo jiné zaznělo: „*Všichni nelegální přistěhovalci musí domů. Půl milionu nezaměstnaných a tři čtvrtě milionu imigrantů. Na to bychom se měli zaměřit. Chceme podporovat české podnikatele.*“ Mítink narušili levicovní extremisté, především z řad anarchistů; zasahovala Policie ČR, zraněno bylo 5 osob. Po projevech následoval povolený průvod na náměstí Jiřího z Poděbrad.¹¹⁰

Za zmínku stojí studentské volby z 6. září 2012, které měly imitovat skutečné volby do krajských zastupitelstev. V Ústeckém kraji by podle studentů ze středních škol vyhrála DSSS s 18,4 % odevzdaných hlasů.¹¹¹

¹⁰⁹ MV ČR. *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2012*. Praha: OBP MV ČR, 2013. s. 5-8. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

¹¹⁰ KOPECKÝ, Josef, TŘEČEK, Čeněk. *První máj v Praze: Při střetu anarchistů a příznivců DSSS létaly láhve*. iDnes.cz, [online]. 1. května 2012. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/oslavy-1-maje-c9i-domaci.aspx?c=A120501_083729_domaci_cen

¹¹¹ NOVÝ, Jiří. *Vandas s DSSS vyhrál Studentské volby na severu Čech a už by měl zákony*. parlamentní listy.cz, [online]. 8. září 2012. Dostupné z <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Vandas-s-DSSS-vyhral-Studentske-volby-na-severu-Cech-a-uz-by-menil-zakony-245671>

24. září 2012 se konala demonstrace DSSS ve Strakonících, které se zúčastnilo zhruba tři sta osob. Jako záminka posloužila smrt mladého hochy po potyčce s Romem. Akce se obešla bez větších incidentů.

Při příležitosti státního svátku 28. září 2012 se pravidelná demonstrace v Praze pod záštitou DSSS nekonala. Ale mítink 17. listopadu se uskutečnil v Brně za účasti téměř dvou set lidí pod patronací DSSS s názvem „Stop vládě peněz – Za opravdovou demokracii“.¹¹²

4.2.4.4 Rok 2013

23. března 2013 se konala demonstrace DSSS v Nejdku na Karlovarsku. Akce se zúčastnilo přibližně 120 příznivců. Shromáždění se obešlo bez vážnějších incidentů.

1. května 2013 se konala tradiční prvomájová demonstrace, uskutečněná netradičně v Přerově, kterou organizovala DSSS s DM. Účastnilo se jí téměř čtyři sta přívrženců. Shromáždění proběhlo v poklidu bez konfliktů se zákonem.¹¹³

Na 22. června 2013 svolala DSSS protiromskou demonstraci do Duchcova na Teplicku, na které se shromáždilo kolem tisícovky demonstrantů, a stala se největší antiromskou akcí roku. Po oficiálních projevech se dav dal na pochod kolem obydlí místních Romů. Větším střetům zabránila Policie ČR za asistence těžkooděnců, vodního děla a slzného plynu. Zraněno bylo pět lidí, z toho dva policisté a jeden žurnalista.¹¹⁴

Jak uvádí MV ČR, extremisté uspořádali i významnou demonstraci v červnu a červenci v Českých Budějovicích, avšak tyto protesty neměla v gesci DSSS, na protiromských demonstracích se podíleli spíše neorganizovaní pravicoví extremisté a hooligans za vydatné podpory místních nespokojených občanů. Akce byla reakcí na spory místní většinové společnosti s Romy na českobudějovickém sídlišti Máj.

DSSS využívala demonstrací a mítinků proti „nepřizpůsobivým“ i jako kampaně do předčasných parlamentních voleb, které se uskutečnily v říjnu 2013. Největší mítink proti

¹¹² MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2012*. Praha: OBP MV ČR, 2013. s. 9-10. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

¹¹³ MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2013*. Praha: OBP MV ČR, 2014, s. 10-11. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

¹¹⁴ JANOUŠEK, Artur, VYROUBALOVÁ, Martina. *Policie rozehnala extremisty v Duchcově slzným plynem, našla 34 zbraní*. iDnes.cz, [online]. 22. června 2013. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-v-duhcove-07i-/domaci.aspx?c=A130622_123359_usti-zpravy_mav

„nepřizpůsobivým“ se odehrál v Ostravě.¹¹⁵ Akce se zúčastnilo přibližně pět set příznivců DSSS, kteří se po oficiálních projevech snažili dostat k ubytovně převážně romských obyvatel. Došlo ke střetům s Policií ČR; zadrženo bylo 21 lidí, tři policisté utrpěli zranění.¹¹⁶

Tradiční akce k 17. listopadu uspořádala DSSS ve spolupráci s DM v Praze. Demontrace se zúčastnilo přibližně 250 příznivců DSSS, nesla se v duchu tvrdé kritiky současného politického režimu. Akce se obešla bez incidentů.¹¹⁷

4.2.4.5 Rok 2014

Rok 2014 se nese ve výrazném útlumu aktivit DSSS i celého ultrapravicového spektra, jednak kvůli neschopnosti zmobilizovat své příznivce, jednak i nezájmu z řad běžných občanů. Akce, které se konaly, zdaleka nedosahovaly počtu z předešlých let. Na demonstrace DSSS docházelo v průměru jen několik desítek příznivců. Při příležitostech státních svátků maximálně tři sta. Mobilizační témata, která v minulých letech zabírala, zejména romská problematika či obecně přistěhovalecká témata, v roce 2014 již běžné občany tolik nezajímají.

Vyvstal však nový fenomén, spojený s konfliktem na východní Ukrajině. DSSS nejprve podpořila silně nacionalistické ukrajinské uskupení Právý sektor (PrS), zástupce PrS pozvala na návštěvu ČR. Po silné kritice z vlastních řad, ale od tohoto záměru tiše ustoupila.

DSSS uspořádala tradiční demonstrace; 1. května 2014 se 250 příznivců sešlo v Ústí nad Labem, avšak větší konflikty nebyly zaznamenány.

Vedle kritiky přistěhovalectví a romské menšiny se objevuje nové téma u DSSS – protiislámská rétorika. U veřejnosti ale prozatím větší odezvu nevyvolala. V souvislosti s tímto tématem se 27. září 2014 v Teplicích konalo shromáždění „proti islamizaci.“

S nezájmem se potýkala i tradiční demonstrace v Brně při státním svátku 17. listopadu 2014, které se zúčastnilo pouze osm desítek sympatizantů strany. Proběhla bez větších potyček.¹¹⁸

¹¹⁵ MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2013*. Praha: OBP MV ČR, 2014, s. 11-12. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

¹¹⁶ MOTLOVÁ, Žaneta, RADOVÁ, Markéta. *Protiromský protest skončil melou, radikálové mířili k ubytovně*. iDnes.cz, [online]. 27. září 2013. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/happening-na-podporu-romu-v-ostrove-dbr-/krimi.aspx?c=A130927_180940_ostava-zpravy_ama

¹¹⁷ MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2013*. Praha: OBP MV ČR, 2014, s. 12. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

4.3 Programatika

Programatika DS a DSSS se kromě drobných nuancí shoduje, proto ve své práci ponechám program DS a DSSS v jedné kapitole.

Podle Mareše a Vejvodové jsou ideová východiska DS v souladu i s jinými krajně pravicovými stranami v ČR i v Evropě. Obecně platí, že krajně pravicové a populistické strany se snaží oslovit veřejnost třemi zásadními tématy, kterými jsou imigrace či národnostní menšiny, bezpečnost a korupce. Zastřešení celému programu pak zajišťuje nacionalismus, avšak témata sociální a ekonomická nehrají v případě ultrapravicových partají příliš významnou roli, ale primárně jsou odvozena z nacionalismu, což se nelišilo ani v případě DS.¹¹⁹

Po přečtení oficiálního programu a zhodnocení akcí a projevů, které DS pořádala na veřejnosti, považuji DS za mnohem radikálnější, než je uváděno v oficiální programatice. Zejména, co se týče otázky národnostních menšin, na které ale primárně nebylo cíleno v původním programu z roku 2004, především v druhé vývojové fázi. Významný rasismus a xenofobie (DS to nazývá vlastenectvím či národovectvím) se projevovaly zejména v problematice s romskou menšinou, na kterou byla zacílena primárně většina demonstrací. Romové jsou slovy předsedy Vandase označovány „za parazity, zloděje a přistěhovalce, kteří do ČR přišli vysát vše, co půjde.“¹²⁰ Šéfredaktor Dělnických listů Petr Kotáb označuje romskou minoritu za „vyžírky a parazity na sociálním systému a je nutné použít prostředky k hubení obtížného hmyzu.“¹²¹

Současný režim, liberalismus a kapitalismus, označuje DS slovy svého předsedy Vandase za „zkorumpovaný, který je nutný odstranit.“¹²² Dále obvinil Vládu ČR, že: „přivedla zemi do stavu totálního rozkladu. Do stavu, kdy prim hrají podvodníci, zloději,

¹¹⁸ MV ČR. *Situační zprávy za 1. – 4. čtvrtletí roku 2014*. Praha: OBP MV ČR. 2014. [online]. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-extremismu-odboru-bezpecnostni-politiky-mv.aspx>

¹¹⁹ MAREŠ, Miroslav a VEJVODOVÁ, Petra. *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany*. Rexter [online]. 2/2010. [cit. 2014-08-30] Dostupné z <http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/#citation-1>

¹²⁰ ŠLEÉGR, Jiří. *Ne podpora přistěhovalcům*. Dělnické listy, č. 13, červenec – září 2007.

¹²¹ KOTÁB, Petr. *Cikáni vyhrožují emigrací*. Dělnické listy, č. 18, říjen – prosinec 2008.

¹²² VANDAS, Tomáš. *Ani zákaz nás nezastaví*. Dělnické listy, č. 18, říjen – prosinec 2008.

*tuneláři, homosexuálové a přivandrovalci.*¹²³ Stejně odmítavě se staví ke komunismu. Za cíl si kladli přetvořit stát tak, aby fungoval na principu národního socialismu, kde by platili zásady rovné sociální spravedlnosti, ale na základě národnostního postavení. Což by ale ve výsledku vedlo k nerovnému postavení mezi českou většinou a ostatními etnickými minoritami.¹²⁴

DS (DSSS) se profiluje i jako strana homofobní. Odmítá stejná práva pro lidi s odlišnou sexuální orientací, což je ale opět v rozporu s rovnými právy pro všechny občany v demokratickém právním státě. Tvrdě se staví proti adopci dětí páry s homosexuální orientací.

Programatika DS a DSSS požaduje vystoupení z EU, které omezuje suverenitu ČR, negativně se staví proti prohlubující evropské integraci, „euroústavě“ i pozdější Lisabonské smlouvě. Nesouhlasí i s členstvím ČR v NATO, vzhledem k historii chce DS neutralitu země a především zastavení zahraničních misí, které považuje za mrhání prostředky veřejných financí.

V oblasti trestního práva DS požaduje znovuzavedení trestu smrti pro vrahy, teroristy a těžké zločiny na dětech. Podle DS nemají vrahové mít žádné polehčující okolnosti a místo ve společnosti kvůli jakési pseudohumanitě. V této souvislosti s tím je dle DS potřeba novela zákona o policii, která by se s pachateli trestných činů neměla „mazlit“. Odmítají i „humanitu“ vězňů. Chtějí snížit trestní odpovědnost občanů z patnácti let na třináct roků.

Prosazují absolutní zákaz všech drog, tvrdé tresty pro výrobce a distributory. Drogově závislí by se neměli léčit na náklady státu, nýbrž pouze za vlastní peníze.

V ekonomickém sektoru považuje DS za důležité podporovat místní zemědělce jako záruku kvalitního rozvoje venkovského prostředí. V souvislosti s tím by chtěli zakázat rozprodej zemědělské půdy, a to zejména cizincům. DS je nejbližší družstevní vlastnictví firem a podniků. Chtějí zrušit pobídky pro investory ze zahraničí a jejich nahrazení tak, aby rovné podmínky byly pro všechny podnikatele a omezil se příliv zahraničního kapitálu.¹²⁵

¹²³ ZBELA, Martin. *Rozhovor s předsedou DS Tomášem Vandasem*. Dělnické listy, č. 5, květen – červenec 2005.

¹²⁴ MAREŠ, Miroslav a VEJVODOVÁ, Petra. *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany*. Rexter [online]. 2/2010. [cit. 2014-11-30] Dostupné z <http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/#citation-1>

¹²⁵ DS. *Program Dělnické strany*. DS. [online]. 27. července 2008. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=74&Itemid=103

DS prosazuje zachování české koruny a nezavedení společné evropské měny euro jako záruku proti zahraničním spekulantům a proti možnosti podpory a záchrany jihoevropských států. Akcentují též stažení finančních prostředků z mezinárodních institucí jako Mezinárodní měnový fond a Světová banka, což zaručí ČR dle DS spekulování zahraničními nadnárodními hráči na mezinárodních finančních trzích.

Kritizují současný finanční systém ČR a prosazují jakýkoliv zákaz „podpory“ bank z peněz daňových poplatníků. Vymezují se i proti roli centrální banky jako dlužníka poslední instance. DS chce zavést přísnou kontrolu tzv. spekulativního kapitálu, což povede podle DS k nahrazení zahraničního kapitálu českým.¹²⁶

V rámci zdravotnictví chtějí prosadit bezplatnou péči. Odmítají možnost léčení cizinců v českých zdravotnických zařízeních jako mrhání penězi českých daňových poplatníků.

V programatice je též požadavek na zrušení Senátu jako nadbytečné instituce a zavedení pouze jednokomorového politického systému a v souvislosti s tím snížení hranice pro vstup politických stran do PS PČR na tři procenta.¹²⁷

Samostatnou kapitolu programu představuje „Strategie proti nepřizpůsobivému stylu života“, kde DSSS definovala „nepřizpůsobivého občana“. Tzv. nepřizpůsobivý občan je ten kdo: 1) „*Dlouhodobě nepracuje, ani nemá jiný legální zdroj příjmů kromě sociálních podpor, nepodniká, nepečuje o děti nebo o zdravotně handicapované příbuzné, ani se nepřipravuje na budoucí profesi,*“ 2) „*Jeho rodina má zápornou sociální bilanci, tj. dostala z veřejných peněz více, než tam po celý svůj život přispěli její členové,*“ 3) „*Opakovaně porušuje právní řád České republiky, případně z této činnosti svých příbuzných nebo blízkých těží.*“ Pro takové označení je nezbytné, aby občan splnil všechna kritéria dohromady.

Na tuto definici navazuje politika zaměstnanosti, kde DSSS uvádí, že příliv imigrantů z jiných států bere práci českým občanům a snižuje motivaci nezaměstnaných nepřizpůsobivých k nalezení práce, a tudíž zvyšuje náklady na sociální dávky. DSSS požaduje zpřísnění podmínek pro zaměstnávání cizinců a při uplatňování nepřizpůsobivých na trhu práce zvýhodnit domácí občany včetně možností odebrání jakýkoliv sociálních dávek při sabotování snahy o umístění nezaměstnaného na trh práce.

¹²⁶ DSSS. *Ekonomický program*. DSSS, [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z <http://www.dsss.cz/ekonomicky-program>

¹²⁷ DS. *Program Dělnické strany*. DS, [online]. 27. července 2008. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=74&Itemid=103

Z této Strategie vychází i program vzdělanosti. DSSS odmítá tzv. inkluzivní vzdělávání, kdy se děti s nějakým druhem poruchy učení začleňují do běžného kolektivu v základních školách. Prosazují zachování speciálních škol a na straně druhé víceletá gymnázia a soukromé školy pro děti nadané. Děti z „nepřizpůsobivých rodin“ by měly před nástupem do základní školy absolvovat speciální přípravku, kde se naučí „základní civilizační návyky a jazykové schopnosti“. Nedodržení těchto podmínek by znamenalo ztrátu všech sociálních dávek.

DSSS kritizuje vládnoucí garnituru za bytovou politiku státu. Odmítají možné zavedení „tréninkových sociálních bytů“, které by byly hrazeny z peněz ze státního rozpočtu a přichází s vlastním konceptem sociálního bydlení pro „nepřizpůsobivé“. Jednalo by se o zvláštní kategorii bydlení kasárenského typu s velmi přísným režimem, kde by nechyběl kamerový systém, zákaz kouření či konzumace alkoholu a omamných látek, přísné dodržování hlukových a hygienických podmínek. Při nesplacení nájemného, jež by se vybíralo dopředu a nedodržování výše uvedených podmínek, by provozovatel měl právo vystěhovat nájemníka bez jakékoliv náhrady.¹²⁸

V oblasti dopravní infrastruktury by DSSS zavedla německý model stavby dálnice, kdy se stavba dálnice rozčlení na více úseků, které se soutěží samostatně. Kritérium pro vítěze nemá být jen cena, ale i kvalita a rychlost výstavby. Na železnici by umožnila DSSS konkurenci, tak aby skončil monopol Českých drah v osobní dopravě a monopol ČD Cargo na poli nákladní dopravy. V návaznosti na to by DSSS prosazovala prudké snížení spotřební daně na pohonné hmoty, tak aby výsledná cena klesla o 15 %.¹²⁹

Na poli obranné politiky DSSS prosazuje neutralitu české armády, která by měla spolupracovat s okolními státy. Jako plýtvání považuje elitní protichemickou jednotku, nadzvukové letectvo, či zahraniční mise české armády. V rámci armády by znovuzavedla povinnou tříměsíční brannou povinnost a zintenzivnila výcvik aktivních záloh. DSSS by zavedla branné oddíly mládeže. Celkově chce armádu zeštíhlit a zefektivnit účelnost finančních prostředků plynoucích do armády.¹³⁰

¹²⁸ DSSS. *Strategie postupu proti nepřizpůsobivému stylu života*. DSSS. [online]. [cit. 2014-12-15]. Dostupné z <http://neprizpusobivi.dsss.cz/>

¹²⁹ DSSS. *Doprava, programový dokument DSSS*. DSSS. [online]. [cit. 2014-12-15]. Dostupné z <http://www.dsss.cz/userFiles/doprava.pdf>

¹³⁰ DSSS. *Branná koncepce*. DSSS, [online]. [cit. 2014-12-15]. Dostupné z <http://www.dsss.cz/branna-koncepce>

V posledních letech se DSSS stále častěji, i v souvislosti s děním v Evropě, vymezuje vůči islámu. Muslimové přicházející do Evropy jsou označováni ze strany místopředsedy Štěpánka jako „semeniště sil ohrožující civilizaci, kulturu a způsob života“ a varoval rovněž před „začátkem konce evropské civilizace, která bude převálcována invazí divochů, kteří nebudou schopni využít výtobytků naší civilizace, ale samozřejmě ji sníží na svou úroveň, která je u některých afrických obyvatel z doby lovců mamutů.“¹³¹

Stejně tak místopředseda Štěpánek varuje před „islamizací“ Evropy a dodává: „Zastavme nebezpečí v zárodku, když se jedná zatím pouze o ‚šátky‘. Dnes šátky, zítra mešita v každém městě a pozitří oslava Vánoc ve sklepích a temných koutech.“¹³²

4.4 Dělnická mládež

DM sama sebe na svém webu prezentuje jako sdružení, které bude „organizovat společenské, kulturní a sportovní aktivity a tím bude pomáhat mladým lidem trávit efektivně volný čas. Cílem je dosažení vyšší psychické a fyzické úrovně svých členů a mládeže celého národa. Sdružení dále bude přispívat k všeobecně hojnější účasti české mládeže na společenském dění, a tak bude pěstovat odpovědnost za budoucnost své země“. Ve svém programu se jasně přihlásila k DS, posléze DSSS a jejímu programu. U MV ČR je DM vedena jako občanské sdružení.

Tvrdě kritizovala konzumní a kapitalistický způsob života a vyzývala ke kulturní revoluci, kde se morální zásady měly povznést nad peníze a statky. Odmítala multikulturalitu, která vede k vykořenění evropských národů. DM se hlásila k tzv. evropskému vlasteneckému hnutí, které má za cíl ochranu evropských národů před multikulturalitou a považuje se za moderní vlastenectví 21. století.¹³³

Předsedou byl v letech 2009 a 2010 Martin Zbela, od března 2010 předsednictví převzal Erik Lamprecht, který je prvním mužem DM do současnosti.

¹³¹ ŠTĚPÁNEK, Jiří. *Černá invaze*. [online]. 4. září 2006. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z <http://delnicka.strana.sweb.cz/uvod15.htm>

¹³² ŠTĚPÁNEK, Jiří. *STOP islamizaci České republiky*. Dělnické listy, říjen-prosinec 2014.

¹³³ Předsednictvo Dělnické mládeže. *Náš program*. delnickamladez.cz. [online]. 2. listopadu 2014. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z <http://www.delnickamladez.cz/o-nas/nas-program>

V srpnu 2009 se ve slovenské obci Šarišské Michalany konala nepovolená demonstrace, které se účastnili zástupci DM. Policie akci násilně rozehnala, zatčeno bylo přes třicet lidí, včetně představitelů české DM.

V roce 2012 se snažila DM získat popularitu mezi veřejností, a proto pořádala charitativní a veřejně prospěšné akce. Angažovala se rozdáváním hraček v nemocnicích pro děti či v dětských domovech.¹³⁴

Největší mediální zájem na sebe DM strhla při akci „Školní dvůr“, kde probíhala náborová kampaň do DM před základními a středními školami v Praze, Brně, Mostě a Litvínově. Dalším počinem byla snaha DM, aby se lidé z Moravy angažovali v dění DS.¹³⁵

Dále se DM podílela na organizaci stranických akcí DSSS; pořádala sportovní dny a jiné kulturní akce primárně zaměřené na českou mládež v návaznosti na propagaci DSSS.

DM hrozila, podobně jako DS, možnost rozpuštění organizace. Po apelech z MV ČR se DM rozhodla lehce pozměnit stanovy, změnit logo DM a veřejně se distancovala od prosazování národního socialismu hitlerovského Německa.¹³⁶

4.5 Stranické tiskoviny

Oficiální stranickou tiskovinou jsou Dělnické listy (DL). DS je začala vydávat 1. května 2003; na webu je zdůrazněno, že DL navazují na tradici vydávání započatou koncem 19. století.

Stranické periodikum vychází jako tříměsíčník. Informuje o dění uvnitř DS či DSSS, prezentuje akce DS. Najdeme zde i rozhovory s představiteli strany a jejich sympatizanty. Šéfredaktorem obnovených DL se stal Martin Zbela.¹³⁷

¹³⁴ MV ČR. *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2012*. Praha: OBP MV ČR, 2013. [online]. s. 5-7. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

¹³⁵ MV ČR. *Strategie boje proti extremismu v roce 2009*. Praha: OBP MV ČR, 2010. [online]. s. 3-5. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

¹³⁶ MV ČR. *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010*. Praha: OBP MV ČR, 2011. [online]. s. 11-12. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

¹³⁷ *Dělnické listy*. [online noviny]. 2003 - [cit. 2015-01-02]. Dostupné z www.delnickelisty.cz

Partajní noviny vycházely jak v tištěné formě, tak v elektronické podobě. Od října roku 2014 mají DL již jen výhradně elektronickou podobu.¹³⁸

Dělnická mládež začala vydávat také tiskovinu Hlas mládeže. První číslo vyšlo 1. září 2009. Dále vycházel jednou za šest měsíců. Poslední výtisk byl dán do oběhu 1. ledna 2013, poté vydávání Hlasu mládeže skončilo a články DM jsou prezentovány pouze na webu DM.¹³⁹

4.6 Volební výsledky

V této kapitole a podkapitolách zanalyzuji volební výsledky DS a DSSS. Strana se od svého založení aktivně zapojovala do všech voleb s výjimkou voleb do Senátu Parlamentu ČR z důvodu averze vůči této instituci. V prvních fázích se snažila spolupracovat s obdobnými spřátelenými stranami, jako byla Agrární strana, Demokratická strana sociální spravedlnosti, Národní sjednocení či Právo a spravedlnost.

Vzhledem k volebním výsledkům se ale spolupráce nestala plodnou, proto DS změnila strategii a osamostatnila se.

4.6.1 Volby do PS PČR

Prvních voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR se DS zúčastnila v roce 2006 v koalici s tzv. Národní pětkou, vyjma RMS. Společné kandidátky sestavila DS, Agrární strana, Demokratická strana sociální spravedlnosti, Národní sjednocení, Právo a spravedlnost. Volební výsledek se dal označit za neúspěch.¹⁴⁰

Dalších voleb do PS PČR v roce 2010 se již pod hlavičkou DSSS zúčastnila samostatně, i když formálně ještě DS existuje. Za celou ČR dostala 1,14 % odevzdaných hlasů, což v absolutní hodnotě činí 59 888 hlasů. Právě lze usuzovat, že se za značného mediálního zájmu kvůli snahám o rozpuštění partaje ze strany Vlády ČR a NSS a celkové náladě ve společnosti zvedly preference DSSS. Jak je patrné z tabulky, největších volebních

¹³⁸ Dělnické listy. *Nové číslo Dělnických listů vychází v elektronické podobě*. [online]. 1. října 2014]. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z <http://www.delnickelisty.cz/nove-cislo-delnickych-listu-vychazi-v-elektronicke-verzi>

¹³⁹ *Hlas mládeže*. [online noviny]. 2009 – 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z <http://www.hlas.delnickamladez.cz/>

¹⁴⁰ ČSÚ. *Volby do PS PČR v roce 2006*. [online]. [cit. 2015-01-15]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/ps2006/ps>

úspěchů dosáhla v Ústeckém kraji, což přičítám komplikované a neutěšené situaci ve Šluknovském výběžku. Více než 2 % strana DSSS ještě získala v kraji Karlovarském. DSSS dosáhla na státní příspěvek pro strany.¹⁴¹

Předčasných parlamentních voleb v roce 2013 se DSSS účastnila také samostatně. Za celou ČR strana obdržela 0,86 % odevzdaných hlasů, tj. 42 906 hlasů a úbytek je ve srovnání s rokem 2010 téměř 17 000 hlasů. Je patrný úbytek voličů ve všech krajích vyjma Olomouckého, což lze přičíst menšímu mediálnímu zájmu, částečnému zklidnění situace ve společnosti a hlavně v problémových oblastech. A DSSS také pořádala méně kontroverzních demonstrací a mítinků. Z těchto voleb DSSS odchází bez státního příspěvku.¹⁴²

Tabulka č. 1: Podpora DSSS v celé ČR a jednotlivých krajích ve volbách do PS PČR v letech 2006, 2010 a 2013.

v %	2006	2010	2013
ČR	0,23	1,14	0,86
Praha	0,14	0,66	0,42
Středočeský	0,32	0,95	0,75
Jihočeský	0,2	1,09	0,87
Plzeňský	0,37	1,1	0,98
Karlovarský	0,29	2,18	1,53
Ústecký	0,37	2,61	1,91
Liberecký	0,21	1,27	1
Pardubický	0,23	1,29	0,9
Královohradecký	0,23	1,05	0,9
Vysočina	0,26	0,84	0,65
Jihomoravský	0,23	0,85	0,59
Moravskoslezský	0,26	1,21	1,08
Olomoucký	0,17	0,73	0,83
Zlínský	0,19	1,29	0,51

Zdroj: vlastní tabulka z dat www.volby.cz

¹⁴¹ ČSÚ. *Volby do PS PČR v roce 2010*. [online]. [cit. 2015-01-15]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/ps2010/ps>

¹⁴² ČSÚ. *Volby do PS PČR v roce 2013*. [online]. [cit. 2015-01-15]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/ps2013/ps>

4.6.2 Volby do Evropského parlamentu

Ačkoliv se DSSS prezentuje jako strana silně protievropská, nasadila kandidáty do všech dosavadních voleb do Evropského parlamentu (EP). Domnívám se, že proto, aby mohla EU rozložit „zevnitř“.

Po vstupu ČR do EU se první volby do EP konaly v roce 2004. DS získala marginálních 0,18 %, tj. 4289 odevzdaných hlasů. Jak lze z tabulky 2 zjistit, nejlepší výsledky měla v krajích Plzeňském a Ústeckém, kde překročila 2 %.¹⁴³

V historicky druhých volbách do EP v roce 2009 celorepublikově překročila hranici jednoho procenta a získala 1,07 %, tj. 25 368 odevzdaných hlasů. Oproti minulým volbám do EP v roce 2004, tak strana obdržela více než šest krát více hlasů. Nejlepší výsledek, více než dvě procenta, dostala v krajích Karlovarském a Ústeckém. Nejslabší výsledek DS zaznamenala stejně jako ve volbách do PS PČR, a to 0,64 %.¹⁴⁴

V posledních volbách do EP v roce 2014 DSSS kandidovala v koalici s partají Strana pro Evropu¹⁴⁵. Zaznamenala znatelný neúspěch, kdy strana nepřekročila hranici 1 % nutnou pro státní příspěvek za hlasy. Celorepublikově obdržela 0,52 % odevzdaných hlasů, tj. 7902. Nejlepší výsledky zaznamenala v kraji Karlovarském, kde dostala 1,15 %. Hranici jednoho procenta DSSS překročila ještě v kraji Ústeckém. Největší propad zaznamenala v kraji Ústeckém, kde podpora DSSS poklesla na 1,13 %.¹⁴⁶

Tabulka č. 2: Podpora DS a DSSS ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2004, 2009 a 2014

v %	2004	2009	2014
ČR	0,18	1,07	0,52
Praha	0,05	0,64	0,27

¹⁴³ ČSÚ. *Volby do EP v roce 2004*. [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/ep2004/ep?xjazyk=CZ>

¹⁴⁴ ČSÚ. *Volby do EP v roce 2009*. [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/ep2009/ep?xjazyk=CZ>

¹⁴⁵ Strana pro Evropu (SPE) dosud nemá žádné oficiální webové stránky a nikde není uveden její program, oficiální adresu má shodnou s DSSS a v jejím čele stojí známé a bývalé osobnosti z DSSS, matka Vandase Helena Pavlíčková a Tomáš Hamšík. Obecně se má za to, že by SPE měla sloužit jako pojistka v případě možného budoucího rozpuštění DSSS. A dle Českých novin Pražský městský soud 22. května 2014 zamítl snahu Tomáše Vandase o přejmenování SPE na Dělnickou stranu. Více na <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/soud-zamitl-nazev-delnicka-strana-pokracuje-pry-v-extremismu/1082240>, dostupné k 31. lednu 2015

¹⁴⁶ ČSÚ. *Volby do EP v roce 2014*. [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/ep2014/ep?xjazyk=CZ>

Středočeský	0,21	0,94	0,49
Jihočeský	0,19	0,99	0,56
Plzeňský	0,29	1,07	0,57
Karlovarský	0,33	2,44	1,15
Ústecký	0,38	2,76	1,13
Liberecký	0,24	1,19	0,54
Pardubický	0,23	0,97	0,48
Královehradecký	0,19	1,16	0,56
Vysočina	0,16	0,9	0,43
Jihomoravský	0,1	0,9	0,37
Moravskoslezský	0,15	0,95	0,73
Olomoucký	0,17	1,14	0,48
Zlínský	0,16	0,71	0,28

Zdroj: vlastní tabulka z dat www.volby.cz

4.6.3 Volby do krajských zastupitelstev

V roce 2004 ve volbách do zastupitelstev krajů DS postavila kandidátky jen v osmi krajích a zaznamenala spíše zanedbatelné výsledky. V žádném kraji nepřekročila 1 % odevzdaných hlasů, nejlépe dopadla v Plzeňském kraji se ziskem 0,83 %, kde kandidovala DS s označením „Dělnická strana – za snížení poslaneckých platů“. V kraji Středočeském kandidovala DS v koalici s Národní stranou.¹⁴⁷

Už v roce 2008 DS kandidovala ve všech krajích ČR. Dosáhla mnohem lepšího výsledku; nejvíce odevzdaných hlasů získala opět v Plzeňském kraji – 1,47 %, kde se o mandáty ucházela pod názvem „Dělnická strana – NE americkému radaru.“ V ostatních krajích strana kandidovala pod označením „Dělnická strana – zrušení poplatků ve zdravotnictví“, čímž strana negativně reagovala na politiku tehdejší vlády.¹⁴⁸

Prozatím nejlepší výsledky v krajských volbách DSSS získala v roce 2012. Dosáhla rozhodně lepšího výsledku než v předešlých krajských volbách. Sice DS nezískala žádný mandát, ale nejbliže tomu byla v Ústeckém kraji, kde získala největší počet odevzdaných hlasů – 4,37 %, jak je patrné z tabulky 3. Pár set hlasů tak DSSS scházelo do získání mandátu v ústeckém krajském zastupitelstvu. Více než 3 % dostala DSSS i v kraji Karlovarském a více

¹⁴⁷ ČSÚ. *Volby do Zastupitelstev krajů v roce 2004*. [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kz2004/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20041105>

¹⁴⁸ ČSÚ. *Volby do Zastupitelstev krajů v roce 2008*. [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kz2008/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20081017>

než 2 % v kraji Moravskoslezském. Ve většině krajů partaj kandidovala pod názvem „Dělnická strana sociální spravedlnosti – STOP NEPŘÍZPŮSOBIVÝM!“¹⁴⁹

Tabulka č. 3: Podpora DS a DSSS ve volbách do zastupitelstev krajů v letech 2004, 2008 a 2012

v %	2004	2008	2012
Středočeský	0,11	1,02	0,98
Jihočeský	-	1,2	1,81
Plzeňský	0,83	1,47	1,56
Karlovarský	0,24	1,23	3,34
Ústecký	0,27	1,19	4,37
Liberecký	0,2	0,89	1,61
Pardubický	0,38	1,28	1,43
Královehradecký	-	1,02	1,51
Vysočina	0,29	0,92	0,73
Jihomoravský	-	0,56	0,75
Moravskoslezský	-	1	2,15
Olomoucký	-	0,82	0,99
Zlínský	0,16	0,68	0,61

Zdroj: vlastní tabulka z dat www.volby.cz

4.6.4 Volby do zastupitelstev obcí

Prvních voleb do obecních zastupitelstev se DS zúčastnila v roce 2006. DS po předchozích neúspěšných koaličních kandidátkách se chtěla osamostatnit s vizí lepšího úspěchu. Kandidátní listinu sestavila v devíti obcích ČR, jen v Praze v koalici se stranou Právo a spravedlnost. DS úspěch zaznamenala ve dvou obcích. První byla Výslunní v Ústeckém kraji, kde získala jeden mandát za 13,55 % odevzdaných hlasů, druhou obcí byla Rokytnice v kraji Královehradeckém, kde zastupitelstvo obce obsadili dva kandidáti DS se ziskem téměř 12 % odevzdaných hlasů.¹⁵⁰

V roce 2010 kandidátky do komunálních voleb DSSS sestavila v padesáti obcích ČR. Ve své „baště“, v kraji Ústeckém, postavila kandidáty v celkem čtrnácti obcích a nejvíce

¹⁴⁹ ČSÚ. *Volby do Zastupitelstev krajů v roce 2012* [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kz2012/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20121012>

¹⁵⁰ ČSÚ. *Volby do zastupitelstev obcí v roce 2006*. [online]. [cit. 2015-02-08]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kv2006/kv?xjazyk=CZ&xid=1>

v Moravskoslezském kraji, v sedmnácti obcích. Ovšem volby pro DSSS dopadly neúspěchem, protože neobhájila žádný mandát a ani žádný nový nezískala.¹⁵¹

Prozatím posledních voleb do obecních zastupitelstev se DS zúčastnila v roce 2014. DSSS v nich zaznamenala úspěch, když se do zastupitelstev obcí dostalo celkem šest kandidátů. V Duchcově, v kraji Ústeckém, získala DSSS tři zastupitele při 13,28 % odevzdaných hlasů, v obci Větrná v Jihočeském kraji dva mandáty a v Dolních Nivách v kraji Karlovarském pak DSSS má jednoho zastupitele.¹⁵²

4.7 Vazby na zahraniční subjekty

V případě ultrapravicových politických stran je vždy obtížné najít vhodného zahraničního politického partnera, a to hlavně z ideologického důvodu, právě protože v jejich programu hraje hlavní roli nacionalismus. Nejinak tomu je u DS.

DS začala hledat zahraniční partnery až po roce 2008 v okolních státech České republiky. První velkou vazbu na zahraniční navázala DS s německou krajně pravicovou Národnědemokratickou stranou Německa (NPD). Jednalo se hlavně o kontakty s její saskou organizací. Spolupracovaly spolu zejména při pořádání podobných demonstrací; vzájemně si akce navštěvovaly. Zářným příkladem bylo propojení demonstrací 1. května 2011 v Brně, pořádanou DSSS a demonstrací v Heilbronnu s názvy „Proti invazi cizích pracovníků“, kde se vyskytovaly obdobné propagační materiály uvedené v českém a německém jazyce, pravidelné navštěvování hudebně-politické akce Festival národů či pravidelné účastnění DS na každoroční demonstraci v Drážďanech, na níž se scházeli zástupci z řad nacionalistů a neonacistů.

DS navázala spolupráci i se slovenskými nacionalisty ze strany Slovenská Pospolitosť (SP), kdy se DS v roce 2009 zapojila do demonstrací Šarišských Michal'anech. SP zde protestovala vůči romské minoritě, celou akci pojali jako „slovenský Janov“.

DS se dokázala propojit i s neregistrovanými zahraničními subjekty a to hlavně s ohledem na provázanost s českými neonacisty. Spolupráci navázali hlavně v podobě

¹⁵¹ ČSÚ. *Volby do zastupitelstev obcí v roce 2010*. [online]. [cit. 2015-02-08]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kv2010/kv?xjazyk=CZ&xid=1>

¹⁵² ČSÚ. *Volby do zastupitelstev obcí v roce 2014*. [online]. [cit. 2015-02-08]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kv2014/kv?xjazyk=CZ&xid=1>

podpory veřejných akcí a mítinků. Jednalo se o slovenské Autonomní nacionalisty a německý Svobodný odpor.¹⁵³

4.8 Rozpuštění Dělnické strany

Vláda ČR podala u NSS dva návrhy na rozpuštění DS. První pokus z prosince 2008 soud zamítl. Druhý návrh byl úspěšný a DS soud rozpustil.

4.8.1 První návrh na rozpuštění DS

Vláda ČR podala první návrh na rozpuštění DS u NSS již 5. prosince 2008 podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb. o sdružování v politických stranách a politických hnutích. Jako důvody Vláda ČR ve svém návrhu na rozpuštění DS uvedla:

- 1) Propojení DS s neregistrovaným Národním odporem od počátku roku 2008. Toto neregistrované hnutí hrálo hlavní roli na neonacistické scéně, čímž se DS dostala do blízkosti tohoto ultranacionálního uskupení;
- 2) Vláda upozornila na provázanost NO a DS při organizování demonstrace v litvínovském Janově 18. října 2008;
- 3) Vláda poukázala na prohlášení DS ve svých stranických novinách k nulové toleranci;
- 4) DS dle návrhu Vlády ČR opakovaně porušovala shromažďovací právo ve smyslu nenahlášení akce v dostatečném předstihu a vyzývala k tzv. spontánním demonstracím. Ilustrovala to na příkladu zakázané akce v Hradci Králové z 16. srpna 2008 a pochod na sídliště Janov 18. října 2008;
- 5) V souvislosti s porušováním shromažďovacího práva docházelo ze strany DS k narušování veřejného pořádku.

DS všechny důvody odmítla, vyjma porušení shromažďovacího práva v Hradci Králové, tam připustila porušení, avšak poukázala, že to bylo ojedinělé. Proto navrhla NSS návrh na rozpuštění DS zrušit. Zdůraznila, že vládu a systém chce změnit výhradně ústavní cestou, ne násilnou formou.

¹⁵³ MAREŠ, Miroslav a VEJVODOVÁ, Petra. *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany*. Rexter [online]. 2/2010. [cit. 2015-02-10] Dostupné z <http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/#citation-1>

NSS ve svém rozhodnutí vnímá, že politické strany mají v demokracii svůj nezastupitelný význam, avšak v případě zájmu bezpečnosti státu, veřejného pořádku a v případě předcházení trestným činům je možné do shromažďovacího práva zasáhnout, zásah ale musí být nezbytný v demokratické společnosti.

NSS se odkazoval i na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, který rozhodl, že kvůli kritice ústavního pořádku při respektování demokratického státu nelze stranu za tato tvrzení postihnout.

NSS ve svém rozsudku uvedl, že důkazní břemeno nese Vláda ČR. Vláda však nedodala dostatek důkazů, které by prokazovaly propojení DS s NO.

V rozsudku NSS definoval i základní kritéria, jež představují základní kameny demokracie, které když jsou porušovány, mohou vést k rozpuštění strany:

- 1) nerespektování ústavního uspořádání státu;
- 2) absence demokracie ve stanovách strany jako nástroje pro volnou politickou soutěž stran;
- 3) jednání strany, která vyzývá k násilí a nerespektování demokracie;
- 4) přihlášení k ideologii, která je neslučitelná s demokratickým charakterem státu.

Na základě těchto tvrzení NSS DS ve svém rozsudku ze 4. března 2009 podle § 4 a § 13 odst. 6 o politických stranách nerozpustil.¹⁵⁴

4.8.2 Rozpuštění DS

Vláda ČR podala nový návrh na rozpuštění DS dne 23. září 2009 podle § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb. o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (dále „zákon“).

4.8.2.1 Návrh Vlády ČR

Vláda ve svém návrhu z programového hlediska charakterizovala DS jako partaj, která se hlásila k myšlenkám národního či nacionalistického socialismu, které hlásalo hitlerovské Německo, ačkoliv se ho snažila zastříť odkazy na jména, jako byla Milada Horáková nebo

¹⁵⁴ NSS. *Rozsudek jménem republiky ze dne 4. března 2009*. Pst 1/2008 – 66.

Václav Klofáč. Ovšem dle Vlády ČR byl odkaz na tato jména jen zástěrkou a ve skutečnosti DS chtěla prosadit nacionalismus takového typu, ke kterému se hlásí neonacistická scéna. Vláda ČR poukazovala na provázanost DS s neonacistickými a ultrapravicovými skupinami. DS porušovala základní principy fungování demokratického státu a snižovala by úroveň lidských práv a svobod vůči některým skupinám lidí.

Nacionalismus, který DS hlásala, Vláda ČR považovala za projev rasismu nebo xenofobii namířenou proti Romům, Židům i jiným státním příslušníkům. Vláda upozorňovala i na výpady proti homosexuálům při veřejných vystoupeních a spojení homosexuální orientace s pohlavní deviací označila za nezákonný zásah do soukromí.

Požadavek na obnovení institutu domovského práva prosazovaný DS by, dle Vlády ČR, byl v rozporu s Listinou základních práv a svobod (Listina). Stejně tak programový bod DS dovolávající se dehumanizaci podmínek ve věznicích by byl nezákonný kvůli vázanosti ČR k Listině či evropské Úmluvě o zabránění mučení a nelidského či ponižujícího zacházení.

Vláda ČR v návrhu na rozpuštění DS též uvedla, že DS využívala násilnických metod a zastrašování k prosazení svých cílů, spolupracovala s neonacistickými seskupeními jako Národní odpor, Autonomní nacionalisté při pořádání některých demonstrací. Místa si DS záměrně vybírala do problematických lokalit, aby vyvolala konflikty a obavy u tamních obyvatel, zejména se to týkalo Janova.

Vláda ČR se věnovala OS DS, které označila za organizaci se svou subordinační strukturou, podobnou bezpečnostním složkám s vrchním velitelem, kterým byl předseda DS Vandas. Někteří členové OS DS nosili zbraně, což je v rozporu s § 5 zákona a článkem 5 Ústavy. Nasazení OS DS v problémových lokalitách bylo cíleno na romské obyvatelstvo a Vláda ČR použila paralelu mezi OS DS s pouličními oddíly NSDAP hitlerovského Německa. OS DS měly v problematických lokalitách vyvolávat pocit napětí vedoucí k eskalaci napětí.

Dále byla v návrhu Vlády ČR na rozpuštění DS vypsána provázanost s neonacistickými hnutími na různých politických akcích v průběhu let 2007 až 2009. Dle vlády byla DS propojena s Autonomními nacionalisty, Národním odporem, Národním korporativismem, kde konkrétně vláda vyjmenovávala osoby s vazbami na DS i neonacisty. DS byla navázána na zahraniční ultrapravicové subjekty, mezi které patřila Slovenská pospolitost¹⁵⁵, polská Falanga či rumunská Nová pravice a hlavně německá NPD.¹⁵⁵

¹⁵⁵ NSS. *Rozsudek jménem republiky ze dne 17. února 2010*. Pst 1/2009 – 348. odstavec 1-100.

4.8.2.2 Vyjádření DS

DS popřela, že porušuje základní principy demokracie a svobody občanů. DS tvrdila, že svoboda menšiny nesmí být na úkor svobody většiny, změnu chtěla prosadit zákonnou a ústavní cestou. DS zdůraznila, že je legitimní, v případě volebního vítězství měnit zákony a Ústavu i Listiny základních práv a svobod. Jediným limitem jsou, dle DS, lidská práva, jak je chápe veškerý svobodný svět.

DS označila za lživé tvrzení ze strany Vlády ČR, že se hlásí k národnímu socialismu hitlerovského Německa. Podivovala se nad tím, že v zemi je registrovaná strana s označením národně socialistická více než sto let, která byla vždy demokratická a národní.

K OS DS strana podotkla, že podobné tzv. Romské hlídky má i romská menšina na mosteckém sídlišti Chánov. OS DS i tzv. Romské hlídky mají podobný cíl i činnost, ovšem tzv. Romské hlídky jsou ze strany Vlády ČR tolerované a podporované. Dle DS nelze užít paralelu mezi pouličními oddíly NSDAP v hitlerovském Německu, neboť OS DS nebyly ozbrojenou složkou DS.

DS se ohradila proti spolupráci s dalšími ultrapravicovými subjekty, především s Národním odporem, Autonomními nacionalisty, Národním korporativismem a dalšími. DS tvrdila, že se stranou neměla nic společného a že členové ani vedení těchto subjektů nebylo DS známé.

DS popřela tvrzení Vlády ČR, že své akce svolává záměrně do problémových lokalit, zejména obydlených romskou menšinou. Dle DS není nikde uvedeno, na jakém místě by se politické akce měly svolávat.

DS odmítla na většině akcí jmenovaných vládou, že byla svolavatelem, odmítla spojování DS s ultrapravicovými subjekty jako účelové a nepodložené.

DS na svou obranu uvedla, že její vzrůstající obliba u občanů a preference v různých volbách a její rozpuštění má za cíl jen „*zastrašení svobodomyšlných občanů a stranu 'odstříhnout' od státního příspěvku.*“ Dále poukazovala na údajné sledování strany a shromažďování důvěrných informací ze strany Tajné služby bez souhlasu soudu.

DS považuje návrh Vlády ČR na rozpuštění strany za „*cílený a motivovaný ziskuchtivostí, maskované péči o občany.*“ Poukázala též, že KSČM nebyla rozpuštěna, neboť rozpuštění strany by narušilo volnou soutěž politických stran.

Strana navrhla návrh Vlády ČR zamítnout.¹⁵⁶

4.8.2.3 Závěry NSS

NSS rozhodl a dal za pravdu Vládě ČR, že DS porušila § 4 písm. a) Zákona, že porušuje zákony a Ústavu ČR s cílem odstranění demokratických základů a podle § 4 písm. d) Zákona ohrožuje mravnost, veřejný pořádek a svobody občanů.

NSS shledal po zhodnocení programu DS a potvrdil, že skutečný, nejen proklamovaný program, je protizákonný z důvodu vyvolávání nesnášenlivosti mezi většinovou společností a minoritami romské, vietnamské a židovské národnosti, ale i kvůli sexuální orientaci.

Soud potvrdil, že DS navazovala na nacionální socialismus hitlerovského Německa, tudíž nezákonné jednání. NSS považoval za prokázanou propojenost DS s českými i zahraničními neonacistickými hnutími a nezdírala se násilím, nýbrž jej podporovala.

NSS konstatoval, že stát může zabránit realizaci projektu před tím, než vstoupí v platnost, v případě, že ohrožuje demokratický režim v zemi a rozpuštění strany hlásající takovéto programové teze je aktem bránící se demokracii. Soud shledal, že riziko ohrožení demokracie není jen možnost, že DS získá většinu a „obrátil kormidlo“, nýbrž i destabilizace určitého místa a s ním i místních orgánů výkonné moci, a i v tomto případě je možné hovořit o ohrožení demokracie.

NSS zdůraznil, že DS měla jedinečné postavení na poli ultrapravice. Zaštiťovala totiž extrémně pravicové subjekty. Výsledkem byla provázanost mezi DS a těmito subjekty, společné demonstrace a mítinky, často provázené násilím, narušováním veřejného pořádku, rasovými útoky, což je v demokratické společnosti krajně nežádoucí. NSS chápal DS jako možnost neonacistických skupin na realizaci svých požadavků, což bylo, dle NSS, hrozbou pro demokratický ústavní systém.

NSS zkoumal i proporcionalitu, kdy na jedné straně stojí právo sdružování se v politických stranách a svobodě projevu. Na straně druhé stála základní lidská práva se svobodou a ochrana menšin ze strany většiny. NSS rozhodl, že ani zásada proporcionality není v rozporu s rozpuštěním DS, neboť strana nejdříve v personální rovině pohltila osoby z neonacistického či krajně pravicového spektra, posléze ideově podporovala akce extremistů, až se nakonec nezřekla ani násilím na nich páchaném.

¹⁵⁶ NSS. *Rozsudek jménem republiky ze dne 17. února 2010*. Pst 1/2009 – 348. odstavec 101-159.

NSS neshledal ani možnost nápravy strany, z důvodu právě takové provázanosti na extremisty, což by ve výsledku odporovalo její existenci.

17. února 2010 NSS rozhodl v senátu složeného z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Zdeňka Kühnla, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera a JUDr. Petra Průchy tak, že Dělnická strana se rozpouští.¹⁵⁷

4.8.2.4 Usnesení Ústavního soudu, Evropského soudu pro lidská práva

DS podala k Ústavnímu soudu (ÚS) návrh na zrušení rozsudku NSS. ÚS se však 31. května 2010 usnesl, že DS nevznesla žádné nové poznatky a argumenty než před NSS a návrh DS zamítl jako zjevně neopodstatněný.¹⁵⁸

Rozpuštěná DS však podala stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva, sídlícího ve Štrasburku. Soud však rozhodnutím z 26. března 2013 řízení zastavil z důvodu nedodržení procesních pravidel a tím se rozpuštění DS stalo definitivní.¹⁵⁹

K zákazu DS se vyjádřil Štěpán Výborný v rozhovoru do mé práce: *„Rozpuštění Dělnické strany chápu především jako symbolické gesto, kdy demokratický stát řekl, že tato strana není hodna ochrany. Mohli bychom se bavit, do jaké míry, ten který argument je relevantní, ale obecně si myslím, že jednotlivá kolečka zapadla do toho soukolí a Dělnická strana měla být rozpuštěna. Je to signál demokracie, že jí není lhostejno, že někdo útočí na její hodnoty.“*

5. Aplikace konceptu militantní demokracie na DS a DSSS

Pro analytickou část své bakalářské práce jsem zvolil koncept militantní demokracie. Mou snahou bude aplikovat nástroje militantní demokracie na DS či DSSS. Jako základ mi

¹⁵⁷ NSS. *Rozsudek jménem republiky ze dne 17. února 2010*. sp. zn. Pst 1/2009 – 348. odstavec 624-669.

¹⁵⁸ PELCLOVÁ, J.. *Ústavní soud odmítl návrh Dělnické strany proti jejímu rozpuštění*. usoud.cz. [online]. 31. května 2010. [cit. 2015-02-20]. Dostupné z http://www.usoud.cz/aktualne/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=1700&cHash=ef355c4a11833b2488d5d347f362d990

¹⁵⁹ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 26. března 2013 ve věci Dělnická strana a Tomáš Vandas proti České republice, stížnost č. 70254/10.

posloužila aktuální publikace z roku 2013 od Miroslava Mareše a Štěpána Výborného *Militantní demokracie*, kterou představím v úvodu této kapitoly.

5.1 Militantní demokracie

Militantní demokracie jako pojem je zasazena do kontextu především středoevropských zemí, které mají zkušenosti s totalitními režimy, buď s nacismem, nebo komunismem. Avšak kořeny má v antickém Řecku, kde se řešil spor o míře svobody s těmi, kteří chtěli demokracii jako formu vlády odstranit.

Nicméně většina autorů, kteří se daným tématem zabývali, považují za kořeny militantní demokracie 19. století, kdy Napoleon podkopal liberální režim pomocí plebiscitů. Ale jako základní text pro Mareše a Výborného posloužil článek Karla Loewensteina zabývajícího se obranou demokracie proti fašismu.

Vymezení pojmu militantní demokracie je i v dnešní době značně neustálené. Z angličtiny či němčiny lze do českého jazyka pojem přeložit různými způsoby. Ale podobně jako Mareš a Výborný se budu držet překladu militantní demokracie, který je ekvivalentem pro „bojující demokracii“ nebo „bránící se demokracii.“

Obecně z celkového pohledu na téma do konceptu militantní demokracie patří nástroje, které omezují právo na svobodu projevu, na sdružování a shromažďování. Uplatňování militantní demokracie je zásadní z pohledu ústavního, trestního, správního a pracovního práva. Za nástroje militantní demokracie lze považovat i neprávní formy, jako je metoda „ofenzivní“ a „kritizující“, kdy „standartní“ zástupci politické scény kritizují extremistické projevy.

Militantní demokracie se setkává i s kritikou, hlavně od reprezentantů USA, kde není uplatňována. Američtí politologové Pfersmann či Maclem se odvolávají hlavně na omezování občanských svobod, snahu o odstranění právního státu či prosté odmítání ideologie a samotné podstaty militantní demokracie.¹⁶⁰

Za příklad militantní demokracie lze považovat, kromě České republiky, Německo. Spolková republika se poučila ze své fašistické minulosti a ve své ústavě má prvky militantní demokracie. Již v roce 1952 německý ústavní soud zakázal Socialistickou říšskou stranu a

¹⁶⁰ MAREŠ, Miroslav, VÝBORNÝ, Štěpán. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: CDK, 2013, s. 5-26.

v roce 1956 Komunistickou stranu Německa kvůli jejich „extrémnosti.“ V roce 2001 se snažil německý ústavní soud zakázat Nacionálně demokratickou NPD, se kterou spolupracuje i DSSS, ale neuspěl kvůli formalitám, ale NPD je dlouhodobě hodnocena jako pravicově extremistická strana.

I další střeoevropské země mají ve svých právních systémech v rozdílných mírách zabudovány prvky militantní demokracie. Jedná se kromě ČR, SRN i o Polsko, Slovensko, Maďarsko a Rakousko. Není náhoda, že zrovna tyto střeoevropské země mají ve svých ústavách zabudovány prvky bránící se demokracie, což souvisí s dějinným vývojem a zkušeností s nějakou formou diktatury.¹⁶¹

České pojetí militantní demokracie se vyznačuje především: omezením svobody projevu, shromažďovacího a sdružovacího práva, přísnými tresty za trestné činy proti skupinám chráněných demokracií; lustračním zákonem.¹⁶²

Jednotlivé prvky české militantní demokracie budu analyzovat v dalších podkapitolách, aplikuji a ilustruji na DS či DSSS. Lustrační zákon zmíním jen okrajově pro doplnění kontextu, protože byl jen uplatněn na představitele komunistického režimu.

5.2 Militantní demokracie v ČR

Ještě, nežli přistoupím k jednotlivým nástrojům české bránící demokracie, nastíním stručný vývoj obranné demokracie v České republice.

Tradice obrany demokracie v ČR sahá až do první republiky, kdy si tehdejší vláda uvědomovala potřebu ochrany nově vzniknuvšího demokratického zřízení. Byl tehdy přijat zákon o zastavování činnosti a rozpouštění politických stran a subjektů. Tento zákon byl za první republiky aplikován Nejvyšším správním soudem Republiky československé v roce 1935 na strany propojené s německou nacistickou NSDAP. Jednalo se o strany Deutsche Nationalpartie a Deutsche national-socialistische Arbeiterpartei působící především v českém pohraničí. Jako hlavní důvod rozpouštění byl uveden stranický program s požadavkem odtržení Sudet od Československa a začlenění do hitlerovského Německa.

¹⁶¹ DANICS, Štefan. *Konceptualizace militantní demokracie a její aplikace v praxi*. Rexter. [online]. 8. května 2014. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z <http://www.rexter.cz/konceptualizace-militantni-demokracie-a-jeji-aplikace-v-praxi/2014/05/08/>

¹⁶² MAREŠ, Miroslav, VÝBORNÝ, Štěpán. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: CDK, 2013, s. 26-8.

I s ohlédnutím k české zkušenosti s komunismem a nacismem přijala ČR při svém novodobém vzniku jednu z nejvíce militantních ústav ve středoevropském regionu. Ihned při transformaci na demokratický režim přijala republika v roce 1991 a 1993 zákony, které odsuzovaly komunismus a nacismus; režimy byly shledány za neslučitelné s demokracií.¹⁶³

Už z nálezu ÚS z roku 1992 je patrné, že se přiklonil k pojetí militantní demokracie v ČR. Ve svém nálezu uvedl: „*Bezpečnost státu a bezpečnost občanů (veřejná bezpečnost) vyžadují zabránit podpoře a propagaci hnutí, která bezpečnost státu a občanů ohrožují. Hnutí, která se prokazatelně směřují k potlačení občanských práv anebo k hlásání vymezené zášty, ať jsou jakkoliv zdůvodňována jakýmkoliv ideály nebo cíli, jsou hnutími, která demokratický stát, jeho bezpečnost a bezpečnost jeho občanů ohrožují. Jejich postih je proto v plném souladu s omezeními, které čl. 17. odst. 4 Listiny připouští.*“¹⁶⁴

ÚS se definitivně přiklonil k pojetí české demokracie jako militantní ve svém nálezu z roku 2011, kdy vyřkl: „*Ústavní soud se ztotožňuje s principy bránící se demokracie, jejichž právní aplikace je opodstatněná s přihlédnutím k historickým zkušenostem s nacistickou a komunistickou totalitou nejen v našem státě, nýbrž i v celoevropském kontextu. Jestliže jsou odpůrci demokracie a hodnot, na kterých demokracie stojí, připraveni na ni útočit, musí být i demokratický režim připraven bránit se těmto atakům, a to v nutných případech i omezením základních práv (...) Nejdůležitějším faktorem obranných mechanismů, jež je demokratický právní stát oprávněn použít, je nezbytnost a přiměřenost s důrazem na fakt, že omezení základních práv může být prováděno pouze v krajních případech. V této souvislosti je třeba připomenout, že svoboda projevu se nevztahuje pouze na informace a myšlenky, které jsou přijímány pozitivně nebo jsou považovány za neurážlivé nebo nedůležité, ale také na ty, které pohoršují, šokují nebo ruší.*“¹⁶⁵

I Štěpán Výborný v rozhovoru, který mi poskytnul pro moji práci, se vyjádřil v tom smyslu, že ČR prakticky přijala militantní za svou a není justici i většinou politické reprezentace zpochybňována, např. současná vláda premiéra Bohuslava Sobotky se v koaliční smlouvě výslovně přihlásila ke „streitbare Demokratie.“

¹⁶³ MAREŠ, Miroslav, VÝBORNÝ, Štěpán. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: CDK, 2013, s. 93-4.

¹⁶⁴ ÚS. *Nález Ústavního soudu ČSFR ze dne 4. září 1992*, sp. zn. Pl. ÚS 5/92. [online]. [cit. 2015-03-05]. Dostupné z <http://spcp.prf.cuni.cz/judikat/us5-92.htm>

¹⁶⁵ ÚS. *Nález Ústavního soudu ze dne 28. listopadu 2011*, sp. zn. IV. ÚS 2011/10. [online]. [cit. 2015-03-06]. Dostupné z http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=4-2011-10_1

Jedním z nejvýznamnějších aktérů militantní demokracie v ČR je MV ČR v čele s Odborem bezpečnostní politiky, které monitoruje aktivity pravicových i levicových radikálů a extremistů a vydává čtvrtletní a celoroční zprávy o extremismu.

Represivní úkoly plní Policie ČR. Její složkou je Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ). V rámci ÚOOZ je Odbor terorismu a extremismu, jež sleduje a řeší případy páchané extremistickými skupinami. Bezpečnostní informační služba též monitoruje aktivity extremistů, ale do výsledné podoby brání se demokracie nijak nezasahuje.

Případy extremistického chování v ozbrojených složkách státu řeší Vojenská policie. V armádě funguje Vojenské zpravodajství, které se zabývá hrozbami vnějšími i vnitřními pro armádu.

Situaci na poli extremismu sledují různé nevládní organizace, například Tolerance a občanská společnost, Eruditio Publice, Romea či In Iusticia.

Štěpán Výborný v rozhovoru pro moji práci ke spolupráci mezi vládními organizacemi výše zmiňovanými uvedl: „*Snaha MV ČR o kooperaci s těmito organizacemi tady byla pět let zpátky, ale neosvědčila se. MV ČR toto fórum chápalo jako kritiku vládních institucí ze strany těchto nevládních organizací, avšak tyto organizace nenabízely žádné řešení a konkrétně Odbor bezpečnostní politiky MV ČR od spolupráce upustil. Otázkou je zda by neměla s těmito nevládními organizacemi spíše spolupracovat Rada vlády pro lidská práva.*“

Extremismem se zabývají i akademická pracoviště v čele s katedrou politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Ve spolupráci s Centrem pro bezpečnostní a strategická studia vydává časopis Rexter, který se zabývá extremistickou tematikou. Jedná se o jediné periodikum, které se uceleně danou problematikou zabývá.¹⁶⁶

5.2.1 Omezení svobody projevu

Svobodu projevu v ČR zajišťuje článek 17 Listiny, který garantuje, že každý má právo vyjadřovat své názory jak slovem, tak i obrazem, tiskem a šířit své myšlenky libovolně bez ohledů na hranice státu. Avšak dle čtvrtého odstavce článku 17 Listiny lze svobodu projevu omezit v rámci opatření demokratické společnosti, jež jsou nezbytná na ochranu práv a

¹⁶⁶ MAREŠ, Miroslav, VÝBORNÝ, Štěpán. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: CDK, 2013, s. 95-8.

svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

V rámci militantní demokracie se jedná o trestné činy násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci; hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob a podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.

Do této kategorie se řadí i trestné činy proti lidskosti, zejména založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka; projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka.¹⁶⁷

Několik členů DSSS se dopustilo výše uvedených trestných činů. Městský soud v Brně se v květnu 2011 zabýval výroky představitelů DS na prvomájové demonstraci v roce 2009. Jedním z nich byl předseda Tomáš Vandas, který byl souzen za výrok: „*Naši krásnou českou zemi zaplavila ničivá imigrantská vlna tsunami, která ničí vše, co je nám drahé a krásné (...). Dále jsme se postavili na obranu slušných lidí na litvínovském sídlišti Janov, tito lidé byli terorizováni nepřizpůsobivým etnikem a již nehodlali trpět takové násilí...*“

Mistopředseda Jiří Štěpánek byl souzen na veřejném shromáždění za výrok: „*Cizinci v mnohých profesích zkazili mzdy, protože dnes je i Čech přijímán do práce za stejné peníze jako nějaký přivandrovalec ze zemljanky. Ptám se, co nám přinesly průmyslové zóny? Nic. Kdo pracuje nebo pracoval v obrovských montovnách? Češi? Nikoli, samí cizinci, kteří jen a jen zvýšili kriminalitu v místě. Nezapomínejme ani na nemoci, které tyto stepní hordy roznášejí (...) Jak to vypadá, když se nám cizinci vymknou, vidíme to na příkladu Vietnamců, tato komunita po daňových únicích se dala na drogy. Začínají pěstovat marihuanu ve velkém a prodávat ji, ale ne vlastním dětem, ty posílají studovat na univerzity, ale drogy dávají českým dětem (...) Mluvil jsem o tom, že propuštění z práce mají jen malou podporu, která za pár měsíců vyprší a na další nemají nárok. Mají tu smůlu, že jsou bílí. Kdyby byli cikáni, tak by poznali, jak je český solidární systém štedrý (...) Jenže toto privilegium velkých nedotknutelných sociálních dávek je vyhrazeno pouze cikánům (...) Mnozí se spoluobčanů se nás ptají, co je lékem na současný stav mravní a ekonomický. My odpovídáme, národní socialismus.“*

Dále ve stejném soudním procesu figuroval i šéfredaktor Dělnických listů Martin Zbela, který na demonstraci vyslovil: „*Dámy a pánové, v úvodu svého projevu jsem řekl, že*

¹⁶⁷ MAREŠ, Miroslav, VÝBORNÝ, Štěpán. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: CDK, 2013, s. 99-105.

pokud bych zde a v této chvíli a na tomto místě začal propagovat dvě slova, tak demonizovaná slova, slova, kterých se mají bát nejen malé děti, ale hlavně dospělí, kvůli kterým někteří z nás odsouzeni do vězení, ta slova by zde měla zaznít už jen kvůli tomu, že naši kamarádi v následujících měsících budou muset kvůli těmto dvěma slovům do vězení. (...) Loučím se s vámi se slovy, ať žije Národní odpor – svobodný, národní, sociální. Ať žijí noviny Národní odpor.“

Rovněž člen předsednictva DS Petr Kotáb pronesl: *„Jeho rádoby zpěvu přizvukovalo mnoho shromážděných cikánů, kteří mírně upraveným textem ‚Romům, těm je v Čechách hej, Češi jim všechno zaplatěj‘ ministra Kocába doprovázeli. Předčasná cikánská oslava Svátku práce byla završena házením železných tyčí a prázdných püllitrů do davu shromážděných občanů. (...)“*

Spolu s těmito členy DS byli souzeni ještě Michal Glas a Michaela Dupová, rovněž za výroky na shromáždění DS.

Předseda Vandas a místopředseda Štěpánek spáchali trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod. Petr Kotáb se dopustil trestného činu hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení. Dále ještě Jiří Štěpánek a Michal Zbela spáchali trestný čin podpory a propagace hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka.

Městským soudem byl Tomáš Vandas odsouzen k čtyřměsíčnímu odnětí svobody s podmíněčným odkladem na dvacet měsíců a peněžitému trestu 25 000 Kč; Jiří Štěpánek k osmiměsíčnímu trestu odnětí svobody s podmíněčným odkladem na dvacet čtyři měsíců a peněžitému trestu ve výši 30 000 Kč; Michal Zbela k sedmiměsíčnímu trestu odnětí svobody s podmíněčným odkladem na dvacet čtyři měsíců; Petr Kotáb k čtyřměsíčnímu trestu odnětí svobody s podmíněčným odkladem na dvacet měsíců a peněžitému trestu 20 000 Kč.¹⁶⁸

Amnestie udělená tehdejší českým prezidentem Václavem Klausem se vztahovala i na tyto představitele DS, zbytky trestů jim prominul a jsou od února roku 2013 nevinní.¹⁶⁹

V rozsudku soud spojil DS s neonacistickou scénou, zejména s Národním odporem, což se domnívám, že pro dotyčné osoby byla značně přitěžující okolnost. Naopak nulová

¹⁶⁸ Městský soud v Brně. *Rozsudek jménem republiky ze dne 18. listopadu 2010*. sp. zn. č.j. 92 T 57/2010.

¹⁶⁹ ČTK. *Soud kvůli amnestii prominul Vandasovi a dalším extremistům podmíněné tresty*. ihned.cz. [online]. 8. února 2013. [cit. 2015-03-07]. Dostupné z <http://domaci.ihned.cz/c1-59280060-soud-kvuli-amnestii-prominul-vandasovi-a-dalsim-extremistum-tresty>

trestní minulost byla polehčující okolností. Avšak za tyto trestné činy lze uložit tresty nepodmíněné i na tři roky. Myslím si tedy, že se soud ještě držel spíše spodních hranic při udělování trestů a právě přihlížel k různým okolnostem.

5.2.2 Omezení shromažďovacího práva

Shromažďovací právo je v ČR ukotveno v článku 19 Listiny tak, že právo pokojně shromažďovat je zaručeno. Avšak násilné demonstrace nebudou chráněny a tolerovány. V Listině jsou zakomponovány i podmínky na omezení práva shromažďovacího: veřejné místo, úprava zákonem, nezbytnost a ochrana vyjmenovaných osob.¹⁷⁰

Podrobnější práva a povinnosti obsahuje zákon o právu shromažďovacím. Obsahuje možnosti zákaz shromáždění z hlediska militantní demokracie, jestliže by se ukázalo, že oznámený účel demonstrace směřoval „*k výzvě popírat nebo omezovat osobní, politická a jiná práva občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení nebo k podněcování nenávisi a nesnášenlivosti z těchto důvodů.*“¹⁷¹ Na shromáždění extremistů se může vztahovat i možnost zákazu, které by porušovalo Ústavu ČR, způsobení konfliktů a násilí.

Od roku 2010 je v českém zákonu o právu shromažďovacím zakotven i zákaz maskování při veřejných akcích z důvodu lepší identifikace účastníků.¹⁷²

DS i DSSS se dostala i v případě tohoto nástroje militantní demokracie do rozporu v mnoha případech. Nebudu jmenovat a popisovat všechny, to by vydalo na novou práci, jen ty nejkřiklavější a nejvíce známé a medializované případy.

5.2.2.1 Praha 24. května 2009

24. května 2009 DS chtěla uspořádat demonstraci na Palackého náměstí v Praze a vydat se na pochod k budově Českého rozhlasu jako reakci na neodvysílání spotů v kampani před volbami do Evropského parlamentu.

¹⁷⁰ MAREŠ, Miroslav, VÝBORNÝ, Štěpán. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: CDK, 2013, s. 110.

¹⁷¹ MAREŠ, Miroslav, VÝBORNÝ, Štěpán. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: CDK, 2013, s. 111.

¹⁷² MAREŠ, Miroslav, VÝBORNÝ, Štěpán. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: CDK, 2013, s. 112-113.

Úředník magistrátu Václav Bíňovec shromáždění proti nevoli příznivců DS rozpustil na místě. Za důvod byla uvedena propagace národního socialismu a rasové nesnášenlivosti předsedou Vandasem. Demonstranti výzvy neuposlechli, a proto bylo Policií ČR zadrženo 39 účastníků a předvedeni na služebnu.¹⁷³

Předseda Vandas označoval chování magistrátu, potažmo celého režimu, za stupňování represe a vstoupení do nové éry útoků vládnoucí garnitury proti DS.¹⁷⁴

5.2.2.2 Brno 17. února 2010

Příkladem rozpuštění neohlášené demonstrace je případ ze 17. února 2010 v Brně, kde před budovou Nejvyššího správního soudu protestovali příznivci DS, proti rozpuštění strany rozsudkem NSS.

Policie ČR shledala demonstraci za protiprávní, protože nebyla ohlášená, a několikrát vyzvala účastníky k rozchodu. Po nevyslyšení výzvy zasáhla a za pomoci donucovacích prostředků dav rozehnala. Zadržen byl jeden člověk.¹⁷⁵

5.2.2.3 Brno 1. května 2011

1. května 2011 chtěl Erik Lamprecht, jako tehdejší předseda DM (v současnosti místopředseda DSSS) uspořádat shromáždění „Oslava svátku práce“ s následným pochodem přes problematické ulice v Brně obývané zejména Romy.

Magistrát města tuto akci zakázal kvůli výzvě „*popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smyšlení, náboženské vyznání a sociální postavení nebo k rozněcování nenávisť a nesnášenlivosti z těchto důvodů, jinak porušovat ústavu a zákony.*“

¹⁷³ SLOMKOVÁ, Markéta. *Police pozatýkala v Praze extremisty*. lidovky.cz [online]. 24. května 2009. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z http://www.lidovky.cz/policie-pozatykala-v-praze-extremisty-dyl-/zpravy-domov.aspx?c=A090524_154849_in_domov_mpr

¹⁷⁴ VANDAS, Tomáš. *Režim vycenil zuby*. 25. května 2009. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z <http://www.tomasvandas.cz/rezim-vycenil-zuby>

¹⁷⁵ HOMOLA, M., NOVÝ, P., TROJAN, J. *Policejní těžkooděnci rozehnali v Brně příznivce DS*. novinky.cz, [online]. 17. února 2010. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z <http://www.novinky.cz/krimi/192423-policejni-tezkoodenci-rozehnali-v-brne-priznivce-delnicke-strany.html>

Ve své argumentaci Magistrát města Brna spojil Erika Lamprechta s DM a DSSS, svolání akce měla mít jiný charakter, než se uvádí v názvu shromáždění a měl by za účel vyvolání nepokojů mezi příznivci DSSS a místní romskou komunitou při pochodu problematickou ulicí Cejl.

Magistrát dále poukazoval při odůvodňování zákazu shromáždění na propojení předsedy DM, jakožto mládežnické organizace blízké DSSS, kdy strana byla tvořená převážně z bývalých členů rozpuštěné DS. Toto tvrzení magistrát podpořil pomocí Policie ČR a pomocí „otevřených zdrojů“, především internetu, což magistrátu NSS později vytkl.

NSS rozhodl, že rozhodnutí o zákazu je z jeho strany nepřezkoumatelné kvůli chybějícím důkazům ze strany magistrátu a nedostatečné relevantnosti zdrojů při prokazování tvrzení týkající se osoby Lamprechta a DSSS. NSS zdůraznil, že důkazní břemeno je na straně správního orgánu, tj. magistrátu, který jej ale neunesl. NSS i přesto přijal pochybnosti magistrátu.¹⁷⁶

Domnívám se, že nástroje militantní demokracie zafungovaly, magistrát se snažil akci zabránit s poukazem na akce minulé, které končily potyčkami s policií i minoritní částí obyvatel a narušením veřejného pořádku. Na tomto případě jsem dokumentoval příklad užití militantní demokracie v praxi ze strany Magistrátu města Brna.

5.2.2.4 Varnsdorf 17. září 2011

17. září 2011 se ve Varnsdorfu konala akce zaměřená proti místním Romům, kterou svolal Lukáš Kohout, jež měl blízké vazby na DSSS. Po řádně povolené demonstraci na místním náměstí, chtěl svolavatel Kohout změnit trasu a vydat se směrem k ubytovně pro sociálně slabé, obývané zejména místními Romy. Chtěl toho docílit změnou na náboženský pochod, který nepodléhá ohlašovací povinnosti. Policie takovému tvrzení však neuvěřila a nedovolila průvodu odchýlit se od původní trasy.¹⁷⁷

Je evidentní, že v tomto případě bylo zneužito právo na neohlášený náboženský pochod ze strany svolavatele Kohouta a Policie ČR, dle mého názoru, správně vyhodnotila

¹⁷⁶ NSS. *Rozsudek jménem republiky ze dne 12. dubna 2011*. sp. zn. 1 As 33/2011-58.

¹⁷⁷ HRUBEŠOVÁ, Jarmila. *Skončilo další shromáždění ve Varnsdorfu*. policie.cz. [online]. 18. září 2011. [cit. 2015-03-13]. Dostupné z <http://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=21693837>

situaci a zabránila újmě na zdraví a majetku. Zároveň zde v rámci militantní demokracie bylo přiměřeně zasaženo do shromažďovacího práva.

5.2.2.5 Duchcov 17. srpna 2013

Případ neúspěchu správních orgánů zakázat demonstraci DS lze ilustrovat na případu, kdy svolavatel místopředseda DSSS Jiří Štěpánek nahlásil shromáždění s názvem „Protest proti kriminalitě, porušování zákonů Policií ČR, za práva všech slušných občanů této země“ v Duchcově na 17. srpna 2013 od 15. hodiny a následným pouličním průvodem.

Městský úřad v Duchcově toto shromáždění zakázal podle shromažďovacího zákona č. 84/1990 Sb. z důvodu, že by termín kolidoval s jiným shromážděním, které zde bylo hlášeno jiným svolavatelem a to už v termínech od 5. června až do 15. září 2013.

NSS uznal, že Městský úřad dal dostatečný prostor pro řešení kolize v termínech, avšak stěžovatel Jiří Štěpánek zároveň tvrdil, že domluva s ostatními pořadateli, kteří prostor měli zabraný, byla nemožná.

NSS uznal i argument Městského úřadu, že podle zákona musel zakázat všechny následně nahlášené demonstrace v prostorách, kde bylo ohlášeno jiné shromáždění jako první v pořadí. NSS ale zkritizoval Městský úřad i následně Krajský soud v Ústí nad Labem, že nezohlednil, zda tak široce nahlášená shromáždění (od června do září 2013) ze strany dalších pořadatelů, kteří se nedohodli s Jiřím Štěpánkem, neměla pouze blokační charakter proti dalším možným svolavatelům demonstrací.

NSS se ztotožnil právě s tím, že dříve nahlášená shromáždění měla jen blokovat místo pro ostatní svolavatele, včetně Jiří Štěpánka, a proto rozhodnutí o zákazu shromáždění vydané Městským úřadem v Duchcově a následně potvrzené ze strany Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil.¹⁷⁸

Podle rozsudku NSS usuzují, že v tomto případě nástroj militantní demokracie, zákaz shromáždění, byl ze strany Městského úřadu v Duchcově užit neoprávněně, i když postupoval podle shromažďovacího zákona. Nezohlednil totiž možnost účelového nahlášení shromáždění v delším časovém horizontu ze strany některých jiných pořadatelů. NSS se ztotožnil s názorem, že to bylo účelové a mělo to blokační charakter se snahou jen blokovat pro shromáždění jiná.

¹⁷⁸ NSS. *Rozsudek jménem republiky ze dne 29. listopadu 2013*, sp. zn. 2 AS 60/2013 – 26.

5.2.3 Omezení sdružovacího práva

Právo svobodně se sdružovat je ukotveno článkem 20 Listiny, Ústavou ČR článkem 5, který říká, že „*politický systém je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektující základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů.*“

Podrobněji se sdružovacímu právu věnuje zákon č. 82/1990 Sb. o sdružování občanů a zákon č. 424/1991 Sb. o sdružování občanů v politických stranách a v politických hnutích. Nástroje militantní demokracie se objevují už při vzniku politické strany nebo hnutí a vymezuje podmínky registrace.

Dle zákona o sdružování občanů nebude umožněna registrace hnutí nebo strany, jestliže je „*cílem subjektu popírat nebo omezovat práva a svobody občanů, rozněcovat nenávist a nesnášenlivost, podporovat násilí, porušovat ústavu a zákony či jsou ozbrojená nebo vytvářejí ozbrojené složky.*“

Zákon o sdružování občanů v politických stranách a hnutích ještě více rozpracovává demokratický princip. Strana či hnutí musí mít demokratické stanovy, demokratické stranické orgány, nesmí chtít odstranit demokratický statut státu či odstranění rovnoprávnosti občanů.

V případě, že strana či hnutí nectí demokratická pravidla českého státu nebo svojí činností nectí demokratické principy nebo porušuje jiné platné zákony republiky, má česká bránící se demokracie další nástroj, kdy lze subjektu pozastavit činnost nebo jej rozpustit. O rozpuštění politické strany rozhoduje NSS na návrh vlády či prezidenta republiky.¹⁷⁹

V českém právním systému do roku 2010 byly strany rozpouštěny spíše z formálního hlediska. Ve své práci jsem již zmiňoval SPR-RSČ, jež byla rozpouštěna NSS z důvodů opakovaného nedodání výročních finančních zpráv. Avšak první stranou a prozatím poslední, kterou NSS rozpustil, ne z formálního hlediska, nýbrž ryze z politického s hrozbou pro demokracii, se stala až DS. Posloupnost událostí, které vedly k rozpouštění DS, jsem popsal detailně výše (viz kapitola 4.8). Jen pro úplnost doplním, že první návrh na rozpouštění DS Vláda ČR podala v prosinci 2008, NSS ho zamítl v únoru 2009. Druhý návrh na rozpouštění DS vláda podala v září 2009, s tím u NSS uspěla v únoru 2010.

¹⁷⁹ MAREŠ, Miroslav, VÝBORNÝ, Štěpán. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: CDK, 2013, s. 106-108.

5.2.4 Lustrace a zákazy práce

Spíše pro doplnění ke konceptu militantní demokracie uvedu další nástroj, který bránící se demokracie má.

V rámci vyrovnání se s komunistickou minulostí byl v tehdejší ČSFR přijat nejprve tzv. Velký lustrační zákon, který zamezoval příslušníkům Komunistické strany Československa, lidových milicí či státní bezpečnosti zastávat výkon funkce ve specifických postech nově vznikající státní správy.

Byl přijat i tzv. Malý lustrační zákon, který zakazoval představitelům minulého režimu s vysokou hodností v represivních složkách obsazovat specifické vedoucí posty v nově vznikající policii, vězeňské službě či na ministerstvu vnitra.¹⁸⁰

¹⁸⁰ MAREŠ, Miroslav, VÝBORNÝ, Štěpán. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: CDK, 2013, s. 114-116.

ZÁVĚR

Dělnická strana (sociální spravedlnosti) je bezesporu nejvýznamnějším subjektem v ultrapravicovém spektru naší současné politické scény, kterou se zabývala předkládaná bakalářská práce. Nejviditelnějším subjektem se stala po SPR-RSČ, která se vlivem vnitrostranických problémů rozpadla, neúspěšném působení Národní strany, a tudíž tak bylo uvolněno místo pro DS na poli ultrapravice. Dominantní silou se strana stala po roce 2003.

Ačkoliv se DS i DSSS profiluje jako strana konzervativní, hájící především zaměstnanecká práva, její pravou tvář je silný nacionalismus, populismus, nenávisť vůči jiným národnostem, zejména Romům, nesnášenlivost vůči homosexuálům a silný odpor k židům a islámu. Je to strana antisystémová, bojující proti zavedenému demokratickému liberálnímu pořádku. I když to ve své oficiální programatice odmítá, ráda by změnila Ústavu ČR a nastolila nové pořádky blízké národnímu socialismu. Odmítala zapojení ČR v mezinárodních institucích; v EU, kde ČR ztrácí své národní kořeny a suverenitu i v NATO; hlásá, že stát má být vojensky neutrální.

Obecně popularita populistických stran roste v případě ekonomických krizí či dlouhodobě neřešeného problému. Popularita DSSS byla na vrcholu v roce 2010, kdy ve volbách do PS PČR získala v celorepublikovém měřítku 1,14 % odevzdaných hlasů; nejvýraznějšího úspěchu dosáhla v kraji Ústeckém s výsledkem 2,64 % odevzdaných hlasů. Volební výsledek přičítám tomu, že v tomto kraji je řada sociálně vyloučených lokalit (Litvínov-Janov, Duchcov, Krupka aj.), kam cílila řada protiromských protestů iniciovaná DSSS.

Více než jednoho procenta odevzdaných hlasů na celorepublikové úrovni DS získala i ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2009, kdy strana obdržela 1,07 %, a tudíž finance ze státního rozpočtu jako státní příspěvek za odevzdané hlasy.

Ve volbách do krajských zastupitelstev strana dosáhla nejlepšího výsledku v roce 2012 opět v Ústeckém kraji – 4,37 %, kde jí chybělo více než půl procenta, aby dosáhla na mandáty zastupitelů na krajské úrovni. Dobrý volební výsledek partaj měla i v Karlovarském a Moravskoslezském kraji, kde strana obdržela 3,34 % a 2,15 % odevzdaných hlasů.

Úspěch strana zaznamenala v komunálních volbách v roce 2006, kde dosáhla celkem tří mandátů ve dvou obcích; dva zastupitele za DS měla Rokytnice v Královehradeckém kraji a jeden mandát získala ve Výslunní v kraji Ústeckém. Navázat na úspěch se straně nepodařilo v roce 2010, ale v komunálních volbách roku 2014 strana získala celkem šest zastupitelů: tři

v Duchcově (Ústecký kraj), dva ve Větrní (Jihočeský kraj) a jednoho v Dolních Nivách (Karlovarský kraj).

Volební úspěchy pro stranu přicházeli hlavně v době, kdy v ČR vrcholila ekonomická krize, ve společnosti bylo více nezaměstnaných, lidé v takových dobách snáze podléhají populistickým řešením ať už ultralevicových nebo ultrapravicových politických stran. Úspěchu DS a DSSS dosáhla, dle mého názoru, i díky snaze vládní garnitury o zákaz DS, který na druhý pokus NSS posvětil, což ilustrují výsledky z různých voleb po roce 2010.

DS i DSSS se snažila zaujmout veřejnost svými veřejnými akcemi. Jednalo se především o demonstrace v sociálně vyloučených lokalitách, zejména obývané romskou menšinou. Jedná se zejména o města a obce v kraji Ústeckém a Moravskoslezském. DS i DSSS pro své akce využívala příležitosti státních svátků – 1. května, 28. září, 28. října či 17. listopadu. Po roce 2008 roste radikálnost demonstrací, DS cílila zejména na romské vyloučené lokality, kde svými vystoupeními rozmíchávala protiromské nálady. DS zřídila OS DS, organizaci strany, která se svou strukturou podobala ozbrojeným složkám, jež měly ve skutečnosti za úkol hlavně monitorovat situaci v postižených lokalitách. Svým jednáním často způsobovaly růst napětí. Růst počtu akcí odstartoval rok 2007 a vyvrcholil v roce 2008 právě s ohledem na snahu DS přitáhnout i příznivce z neonacistické scény, z čehož plyne výrazná radikalizace demonstrací. Pomyslným vrcholem se stala demonstrace v Litvínově-Janově 17. listopadu 2008, tzv. bitva o Janov, kterou poprvé aktivně podpořili i místní obyvatelé a postavili se tak na stranu DS i radikálů z Autonomních nacionalistů a Národního odporu.

Vládní strany ať už pravicové nebo levicové, které vládly v ČR, stejně tak místní samosprávy, nedostatečně reagují na problematiku romské otázky, neexistuje důrazná politika začleňování vyloučených lokalit. Situace se spíše, dle mého názoru, zhoršuje vyplácením sociálních dávek pro bydlení na osobu, ne na prostor, který nahrává účelovým stěhováním sociálně slabých do ubytoven v problematických lokalitách a pak následné narůstání napětí mezi místními obyvateli a romskou menšinou, které posléze přerůstají do problémů, jež pojmenovávají a snaží se populisticky řešit partaje typu Dělnická strana.

Na rostoucí aktivitu DS a zejména propojení strany s neonacistickými uskupeními – Autonomní nacionalisté, Národní odpor, i se zahraničními neonacisty s Německa a Slovenska, reagovala Vláda ČR návrhem na rozpuštění DS. První návrh byl ze strany NSS zamítnut v únoru 2009. S druhým návrhem Vláda ČR uspěla a DS v únoru 2010 byla jako první strana v polistopadové historii ČR rozpuštěna z politického a ne formálního hlediska.

Svoji práci jsem se snažil koncipovat jako analýzu působení Dělnické strany (sociální spravedlnosti) a celé ultrapravice v českém politickém systému a aplikovat koncept militantní demokracie na tuto stranu. Český právní systém má ve své podstatě zahrnuté prvky militantní demokracie. K tomuto konceptu se v polistopadové historii několikrát jasně přihlásily různé instituce, zejména v soudnictví. Již v roce 1992 ÚS vyřkl, že s přihlédnutím k české zkušenosti s totalitními režimy nelze tolerovat hnutí a strany, které ohrožují samotný demokratický systém. V roce 2011, se ÚS ve svém nálezu, již jasně přihlásil k bránící se demokracii.

Právní systém nemá samostatnou zákonnou protiextremistickou úpravu. Ale prvky bránící se demokracie lze najít v mnoha zákonech České republiky. Jedná se zejména o normy týkající se omezení svobody projevu, omezení shromáždění, omezení shromažďování i lustrace a zákazy práce.

Snažil jsem se aplikovat tyto výše popsané omezení na DS i DSSS, vůči kterým se při své činnosti provinily. Zástupci DS se při vystoupeních na mítincích a demonstracích dopustili trestných činů souvisejících se svobodou projevu. Ve své práci jsem popsal protizákonné výroky čelních představitelů strany, kterých se dopustili při shromáždění DS v roce 2009. Předseda Vandas, místopředseda Štěpánek a další představitelé strany byli souzeni za trestné činy podněcování k nenávisti vůči skupině osob a k omezování jejich práv a svobod; hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení či trestný čin podpory a propagace hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka. Nakonec byli odsouzeni k několikaměsíčním trestům s podmíněným odkladem a finančním postihům.

Do konfliktu se shromažďovacím právem se DS(SS) dostala vzhledem k počtu svých akcí a demonstrací několikrát. Popsal jsem několik případů z let 2009 až 2013. Správní orgány demonstrace z různých důvodů buď zakázaly ještě před jejich uskutečněním, nebo v průběhu shromáždění. DS se vždy oháněla svobodou projevu a shromáždění a většina případů se posléze dostala k soudu, většinou až k Nejvyššímu správnímu soudu i Ústavnímu soudu.

Státní orgány, většinou samosprávy obcí a měst, které možnost zákazu shromáždění mají v gesci, často chybují v aplikaci práva. Špatně posuzují okolnosti zákazu shromáždění, což jim vytýká Nejvyšší správní soud. Lze konstatovat, že po zkušenostech s DS při její výrazné aktivitě v letech 2007 až 2009 se aplikace ze strany měst a obcí zlepšila, i díky vydanému manuálu k zákazu shromáždění ministerstvem vnitra.

Lze konstatovat, že DS často při svolávání svých demonstrací hledala mezery v českém právním systému a zneužívala například náboženského shromáždění, které nepodléhá ohlašovací povinnosti, a tím hledala možnost pochodu do problematických lokalit (Krupka v dubnu 2011 a další) či uskutečňování tzv. spontánních demonstrací, které jsou pro Policii ČR špatně uchopitelné (Hradec králové v roce 2008 či Brno 2010 a další).

Další z nástrojů militantní demokracie, který byl uplatněn proti DS, je omezení sdružovacího práva. V souladu s Listinou základních práv a svobod i českou ústavou je možnost se svobodně sdružovat v politických stranách. Zákon o sdružování občanů v politických stranách a hnutích obsahuje ovšem obranné mechanismy a podmínky, za jakých může být strana nebo hnutí rozpuštěna.

Vláda ČR podala návrh na rozpuštění DS, avšak NSS svým rozhodnutím v únoru 2009 stranu nerozpuštěl, postrádal zákonné podmínky a nedostatek důkazů. Zároveň ale v rozsudku definoval, za jakých podmínek může být politická strana rozpuštěna. Vláda ovšem v září 2009 podala návrh nový, obsáhlejší s řadou důkazů propojenosti DS s nelegálními a neonacistickými uskupeními. NSS po dokazování dovedl ideologické napojení DS na národní nacionalismus hitlerovského Německa, podporu násilí (s odkazem na politické akce DS, který takový charakter často měly). NSS vycházel z celkového působení DS na české politické scéně; myšlenky německého národního socialismu propojil s působením DS a jejich politických představitelů. Rovněž NSS prokázal propojenost představitelů DS s ultrapravicovými i neonacistickými skupinami (Národní odpor, Autonomní nacionalisté, německá NPD, slovenská Pospolitosť i se skupinami z Polska), účast (často skrytou) na shromážděních ultrapravicových extremistů a neonacistů a z toho plynoucí podpora těchto akcí, kde často docházelo ke střetům s ozbrojenými složkami státu.

Z těchto důvodů byla DS 17. února 2010, jako první a prozatím poslední strana, Nejvyšším správním soudem rozpuštěna na návrh Vlády ČR nikoliv z formálního hlediska, ale na základě svého politického působení, které se neslučuje činností s demokratickou stranou. Toto považuji za jedno z nejryzejších úspěchů nástrojů militantní demokracie, které posvětil i Ústavní soud a Evropský soud pro lidská práva.

Extremismem v ČR se zabývá řada institucí, ať už vládních nebo nevládních. Nejvýznamnější institucí je Odbor bezpečnosti politiky Ministerstva vnitra ČR, který vydává roční i čtvrtletní zprávy o činnosti extremistických skupin ultrapravicových i ultralevicových. Dovoluji si tvrdit, že monitoring extremismu je v ČR na vysoké úrovni, avšak postrádám

v ČR účinnou koncepci ve vztahu k minoritám v ČR, zejména Romům, která by zamezila vzniku sociálně vyloučených lokalit.

Jak lze dovodit podle popsaných akcí, událostí, demonstrací, tak tzv. koncept militantní demokracie lze uplatnit na Dělnickou stranu (sociální spravedlnosti) více než bohatě. Členové DS byli odsouzeni za své verbální projevy, byla zakázána nebo rozpuštěna řada shromáždění DS i DSSS a hlavně Dělnická strana byla na základě svého politického působení rozpuštěna. Demokracii v českém pojetí tak lze pokládat jednoznačně za militantní, dovoluji si tvrdit i jednu z nejvíce obranyschopných, nejen v středoevropském, ale i celoevropském kontextu, a nástroje bránící se demokracie byly aplikovány na DS i DSSS.

ZDROJE A LITERATURA

1. Primární prameny, zdroje a judikatura

1. ČSÚ. *Volby do Českého národního rady v roce 1990*. [online]. [cit. 2014-06-20]
Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/cnr1990/u4>
2. ČSÚ. *Volby do Českého národního rady v roce 1992*. [online]. [cit. 2014-06-20]
Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/cnr1992/u0>
3. ČSÚ. *Volby do EP v roce 2004*. [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z
<http://volby.cz/pls/ep2004/ep?xjazyk=CZ>
4. ČSÚ. *Volby do EP v roce 2009*. [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z
<http://volby.cz/pls/ep2004/ep?xjazyk=CZ>
5. ČSÚ. *Volby do EP v roce 2014*. [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z
<http://volby.cz/pls/ep2014/ep?xjazyk=CZ>
6. ČSÚ. *Volby do PS PČR v roce 1998*. [online]. [cit. 2014-06-20]. Dostupné z
<http://www.volby.cz/pls/ps1998/u4>
7. ČSÚ. *Volby do PS PČR v roce 2006*. [online]. [cit. 2015-01-15]. Dostupné z
<http://volby.cz/pls/ps2006/ps>
8. ČSÚ. *Volby do PS PČR v roce 2010*. [online]. [cit. 2015-01-15]. Dostupné z
<http://volby.cz/pls/ps2010/ps>
9. ČSÚ. *Volby do PS PČR v roce 2013*. [online]. [cit. 2015-01-15]. Dostupné z
<http://volby.cz/pls/ps2013/ps>
10. ČSÚ. *Volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění v roce 1990*. [online]. [cit.
2014-06-20] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/sl1990/u4>
11. ČSÚ. *Volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění v roce 1992*. [online]. [cit.
2014-06-20] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/sl1992/u0>
12. ČSÚ. *Volby do Sněmovny národů Federálního shromáždění v roce 1990*. [online]. [cit.
2014-06-20] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/sn1990/u4>
13. ČSÚ. *Volby do Sněmovny národů Federálního shromáždění v roce 1992*. [online]. [cit.
2014-06-20] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/sn1992/u0>

14. ČSÚ. *Volby do Zastupitelstev krajů v roce 2000*. [online]. [cit. 2014-06-30] Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/kz2000/kz2?xjazyk=CZ&xdatum=20001112>
15. ČSÚ. *Volby do Zastupitelstev krajů v roce 2004*. [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kz2004/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20041105>
16. ČSÚ. *Volby do Zastupitelstev krajů v roce 2008*. [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kz2008/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20081017>
17. ČSÚ. *Volby do Zastupitelstev krajů v roce 2012* [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kz2012/kz?xjazyk=CZ&xdatum=20121012>
18. *Volby do zastupitelstev obcí v roce 2006*. [online]. [cit. 2015-02-08]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kv2006/kv?xjazyk=CZ&xid=1>
19. *Volby do zastupitelstev obcí v roce 2006*. [online]. [cit. 2015-02-08]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kv2006/kv?xjazyk=CZ&xid=1>
20. ČSÚ. *Volby do zastupitelstev obcí v roce 2014*. [online]. [cit. 2015-02-08]. Dostupné z <http://volby.cz/pls/kv2014/kv?xjazyk=CZ&xid=1>
21. *Dělnické listy*. [online noviny]. 2003 - [cit. 2015-01-02]. Dostupné z www.delnickelisty.cz
22. DS. *Program Dělnické strany*. DS. [online]. 27. července 2008. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=74&Itemid=103
23. DSSS. *Branná koncepce*. DSSS, [online]. [cit. 2014-12-15]. Dostupné z <http://www.dsss.cz/branna-koncepce>
24. DSSS. *Doprava, programový dokument DSSS*. DSSS. [online]. [cit. 2014-12-15]. Dostupné z <http://www.dsss.cz/userFiles/doprava.pdf>
25. DSSS. *Ekonomický program*. DSSS, [online]. [cit. 2014-12-05]. Dostupné z <http://www.dsss.cz/ekonomicky-program>
26. DSSS. *Strategie postupu proti nepřizpůsobivému stylu života*. DSSS. [online]. [cit. 2014-12-15]. Dostupné z <http://neprizpusobivi.dsss.cz/>
27. *Hlas mládeže*. [online noviny]. 2009 – 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z <http://www.hlas.delnickamladez.cz/>

28. HRUBEŠOVÁ, Jarmila. *Skončilo další shromáždění ve Varnsdorfu*. policie.cz. [online]. 18. září 2011. [cit. 2015-03-13]. Dostupné z <http://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=21693837>
29. KOTÁB, Petr. *Cikáni vyhrožují emigrací*. Dělnické listy, č. 18, říjen – prosinec 2008.
30. Městský soud v Brně. *Rozsudek jménem republiky ze dne 18. listopadu 2010*. sp. zn. č.j. 92 T 57/2010.
31. MV ČR. *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006*, Praha: OBP MV ČR, 2007. [online]. [cit. 2014-06-15]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
32. MV ČR. *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007*. Praha: OBP MV ČR, 2008. [online]. [cit. 2014-08-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
33. MV ČR. *Seznam politických hnutí, DSSS: Historie strany*. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://aplikace.mvcr.cz/seznam-politickych-stran/Vypis_Historie.aspx?id=252&typ=0
34. MV ČR. *Situační zprávy za 1. – 4. čtvrtletí roku 2014*. Praha: OBP MV ČR, 2014. [online]. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-extremismu-odboru-bezpecnostni-politiky-mv.aspx>
35. MV ČR. *Strategie boje proti extremismu na území České republiky v roce 2008*, Praha: OBP MV ČR, 2009. [online]. [cit. 2014-06-15]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
36. MV ČR. *Strategie boje proti extremismu v roce 2009*. Praha: OBP MV ČR, 2010. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
37. MV ČR. *Zpráva o extremismu a projevech rasismu a xenofobie na území České republiky v roce 2011 a koncepce boje proti extremismu v roce 2012*. Praha: OBP MV ČR, 2012. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

38. MV ČR. *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010*. Praha: OBP MV ČR. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
39. MV ČR. *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2012*. Praha: OBP MV ČR, 2013. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
40. MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2013*. Praha: OBP MV ČR, 2014. [online]. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
41. Národní strana. *Národní politika*, duben-květen 2006, NS.
42. NSZ. *Extremismus*. Metodologický materiál, Nejvyšší státní zastupitelství, 2009.
43. NSS. *Rozsudek jménem republiky ze dne 17. února 2010*. Pst 1/2009 – 348.
44. NSS. *Rozsudek jménem republiky ze dne 4. března 2009*. Pst 1/2008 – 66.
45. NSS. *Rozsudek jménem republiky ze dne 12. dubna 2011*. sp. zn. 1 As 33/2011-58.
46. NSS. *Rozsudek Nejvyššího správního soudu*. [online]. Pst 4/2013 – 28. 15. května 2013. [cit. 2014-07-03] Dostupné z http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2013/0004_0Pst_1300028S.PDF
47. NSS. *Rozsudek jménem republiky ze dne 29. listopadu 2013*, sp. zn. 2 AS 60/2013 – 26.
48. PELCLOVÁ, J.. *Ústavní soud odmítl návrh Dělnické strany proti jejímu rozpuštění*. usoud.cz. [online]. 31. května 2010. [cit. 2015-02-20]. Dostupné z http://www.usoud.cz/aktualne/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=1700&cHash=ef355c4a11833b2488d5d347f362d990
49. POLICIE ČR. *Informace o extremismu. Co je extremismus?* [online]. [cit. 2014-06-20]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>

50. Předsednictvo Dělnické mládeže. *Náš program*. delnickamladez.cz. [online]. 2. listopadu 2014. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.delnickamladez.cz/o-nas/nas-program>
51. *Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 26. března 2013 ve věci Dělnická strana a Tomáš Vandas proti České republice*, stížnost č. 70254/10.
52. SPR-RSČ. *Materiály z ustavujícího sjezdu konaného 24. února 1990 v Praze*. [online]. SPR-RSČ. 24. února 1990, [cit. 2014-06-20] Dostupné z <http://www.republikani.com/historie.htm>
53. ŠLEÉGR, Jiří. *Ne podpora přistěhovalcům*. Dělnické listy, č. 13, červenec – září 2007.
54. ŠTĚPÁNEK, Jiří. *Černá invaze*. [online]. 4. září 2006. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z <http://delnicka.strana.sweb.cz/uvod15.htm>
55. ŠTĚPÁNEK, Jiří. *STOP islamizaci České republiky*. Dělnické listy, říjen-prosinec 2014.
56. Tiskový odbor DS. *DS zahájila petici proti pozitivní diskriminaci*. DS. [online]. 21. května 2007. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1038&Itemid=151
57. Tiskový odbor DS. *V Chebu se sešli vlastenci*. DS. [online]. 29. září 2004 [cit. 2014-08-10] Dostupné z http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1034&Itemid=185
58. Tiskový odbor DS. *Předseda DS Tomáš Vandas vystoupil na akci v Přerově*. DS. [online]. 10. března 2007. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1038&Itemid=151
59. Tiskový odbor DS. *Příznivci NSJ a DS se sešli na Palackého náměstí v Praze*. DS. [online]. 28. října 2005. [cit. 2014-08-15] Dostupné z http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1035&Itemid=151
60. ÚS. *Nález Ústavního soudu ČSFR ze dne 4. září 1992*, sp. zn. Pl. ÚS 5/92. [online]. [cit. 2015-03-05]. Dostupné z <http://spcp.prf.cuni.cz/judikat/us5-92.htm>
61. ÚS. *Nález Ústavního soudu ze dne 28. listopadu 2011*, sp. zn. IV. ÚS 2011/10. [online]. [cit. 2015-03-06]. Dostupné z http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=4-2011-10_1

62. VANDAS, Tomáš. *Ani zákaz nás nezastaví*. Dělnické listy, č. 18. říjen – prosinec 2008.
63. VANDAS, Tomáš. *Režim vycenil zuby*. 25. května 2009. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z <http://www.tomasvandas.cz/rezim-vycenil-zuby>
64. ZBELA, Martin. *Dělníci ovládli 17. listopad, došlo k těžkým střetům s policií*. Dělnické listy. [online]. 17. listopadu 2008. [cit. 2014-10-25]. Dostupné z <http://delnicka.strana.sweb.cz/uvod18.htm>
65. ZBELA, Martin. *Rozhovor s předsedou DS Tomášem Vandasem*. Dělnické listy, č. 5, květen – červenec 2005

2. Odborná literatura

1. BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*, Praha: Grada, 2011. ISBN: 978-80-247-3797-3.
2. BACKES, Uwe, JESSE, Eckhard. *Politischer Extremismus in der Bunderepublik Deutschland*. Bonn: Propiläen, 1993. ISBN: 978-35-4905-155-9.
3. ČERNÝ, Petr. *Právní ochrana před extremismem*, Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN: 978-80-7400-053-9.
4. DANICS, Štefan. *Extremismus: hrozba demokracie*. Praha: Police History, 2002. ISBN: 80-86477-07-X.
5. DANICS, Štefan. *Konceptualizace militantní demokracie a její aplikace v praxi*. Rexter. [online]. 8. května 2014. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z <http://www.rexter.cz/konceptualizace-militantni-demokracie-a-jeji-aplikace-v-praxi/2014/05/08/>
6. HERCZEG, Jiří. *Trestné činy z nenávisti*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008. ISBN: 978-80-7357-311-9.
7. HUBÁČEK, P., KOPECKÝ, P. a PLECITÝ P.. *Politické strany v českém Parlamentu*. Sociologický časopis, č. 32, duben 1996, [online]. [cit. 2014-06-30]. s. 443-445. Dostupné z http://sreview.soc.cas.cz/uploads/8cb9366057a8cb75887e2b97ac0f3e086e433ccc_283_439KOHUP.pdf

8. CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál Praha, 2007. ISBN: 978-80-7367-098-6.
9. CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001. ISBN: 80-7201-265-7.
10. MAREŠ, Miroslav, VÝBORNÝ, Štěpán. *Militantní demokracie ve střední Evropě*. Brno: CDK, 2013. ISBN: 978-80-7325-326-4.
11. MAREŠ, Miroslav. *Militantní demokracie: Analýza vybraných jevů a problémů*. FSS MU Brno. [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z www.mvcr.cz%2Fsoubor%2Fmares-pdf.aspx&ei=IJYFVee0LObjwPRu4HoDA&usg=AFQjCNGGdW3F3ayV438oyDsjgdOi5-ZIsQ&sig2=znQOg52uzUoJyyMhyKtS5A&bvm=bv.88198703,d.bGQ
12. MAREŠ, Mareš. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister&Principal, 2003. ISBN: 80-86008-59-2.
13. MAREŠ, Miroslav a VEJVODOVÁ, Petra. *Dělnická strana: profil české pravicově extremistické strany*. Rexter [online]. 2/2010. [cit. 2014-08-10] Dostupné z <http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/#citation-1>
14. SMOLÍK, Josef. *Národní strana v kontextu krajní pravice: 2003-2012*. Brno: CDK, 2013. ISBN: 978-80-7325-307-3.
15. SMOLÍK, Josef a VEJVODOVÁ, Petra. *Politický extremismus jako bezpečnostní hrozba?* Brno: MPÚ, 2010.
16. VEJVODOVÁ, Petra. *Politický extremismus a jeho základní charakteristiky*. CEVRO. [online]. [cit. 2014-06-21]. Dostupné z http://www.cevroinstitut.cz/upload/ck/files/Petra_Vejvodova.pdf
17. VYKOPALOVÁ, Helena. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001, diplomová práce

3. Žurnalistické a publicistické zdroje

1. ČERNÝ, Ondřej, ZVOLÁNEK, Jan. *Extremisté se střetli v Litvínově s policisty, pronikli až k Romům*. iDnes.cz. [online]. 18. října 2008. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z

- http://zpravy.idnes.cz/extremiste-se-stretli-v-litvinove-s-policisty-pronikli-az-k-romum-1di-/domaci.aspx?c=A081018_081311_domaci_jan
2. ČT24. *Sraz extremistů v Postoloprtech se obešel bez incidentů*. ceskatelevize.cz, [online], 21. února 2009, [cit. 2014-11-15]. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/45848-sraz-extremistu-v-postoloprtech-se-obešel-bez-incidentu/>
 3. ČT24. *V Litvínově se střetli Romové s aktivisty Dělnické strany*. ceskatelevize.cz. [online]. 4. října 2008. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/31031-v-litvinove-se-stretli-romove-s-aktivisty-delnicke-strany/>
 4. ČTK. *Soud kvůli amnestii prominul Vandasovi a dalším extremistům podmíněně tresty*. ihned.cz. [online]. 8. února 2013. [cit. 2015-03-07]. Dostupné z <http://domaci.ihned.cz/c1-59280060-soud-kvuli-amnestii-prominul-vandasovi-a-dalsim-extremistum-tresty>
 5. ČTK. *Střety v Krupce – Romové proti příznivcům DSSS*. ct24.cz, [online]. 9. dubna 2011, [cit. 2014-11-30]. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/120643-strety-v-krupce-romove-proti-priznivcum-dsss/>
 6. ČTK. *Úředníci rozpustili akci Dělnické strany, strhly se bitky*. tyden.cz. [online]. 17. listopadu 2009. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/historie/krach-komunismu/urednici-rozpustili-akci-delnicke-strany-strhly-se-bitky_148256.html#.VPLwTy4Xvg0
 7. ČTK. *Žalobci předali soudu případ volebních spotů Národní strany*. iDnes.cz. [online]. 10. prosince 2009, [cit. 2014-06-17] Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/zakonecne-reseni-cikanske-otazky-ve-spotu-narodni-strany-padla-podminka-1q6-/krimi.aspx?c=A091210_164914_krimi_jba
 8. DVOŘÁČEK, Martin. *Na 500 lidí šlo ve Varnsdorfu na Romy, policie rozehnala dav vodou*. iDnes.cz, [online]. 10. září 2011. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/na-500-lidi-slo-ve-varnsdorfu-na-romy-policie-rozehnala-dav-vodou-pvz-/domaci.aspx?c=A110910_162530_domaci_kot
 9. EICHLER, Pavel. *Český politik řekl na srazu neonacistů*. iDnes.cz. [online]. 15. září 2008. [cit. 2014-10-15]. Dostupné z <http://zpravy.idnes.cz/cesky-politik-recnil-na>

- [srazu-evropskych-neonacistu-pcw-
/zahranicni.aspx?c=A080914_190104_zahranicni_pei](#)
10. EICHLER, Petr. *Extremisté spílali policii, tak několik z nich zadržela.* iDnes.cz. [online]. 28. října 2008. [cit. 2014-10-21]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/extremiste-v-praze-spilali-policii-ta-pet-z-nich-zadrzela-pzy-/domaci.aspx?c=A081028_133958_domaci_pei
 11. EICHLER, Petr. *Extremisté zpívali v Praze ministru vnitra „Pec nám spadla“.* iDnes.cz. [online]. 28. října 2009. [cit. 2014-11-25] Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/extremiste-v-praze-zpivali-ministru-vnitra-pec-nam-spadla-pn4-/domaci.aspx?c=A091028_140140_domaci_jw
 12. Eretz.cz. *Rozhodnutí a odůvodnění zákazu shromáždění národních socialistů v Plzni 19. 1. 2008.* Eretz.cz, 17. ledna 2008 [online]. [cit. 2014-10-01]. Dostupné z <http://archiv.eretz.cz/?p=6153>
 13. HOMOLA, M., NOVÝ, P., TROJAN, J. *Policejní těžkooděnci rozehnali v Brně příznivce DS.* novinky.cz, [online]. 17. února 2010. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z <http://www.novinky.cz/krimi/192423-policejni-tezkoodenci-rozehnali-v-brne-priznivce-delnicke-strany.html>
 14. iDnes.cz. *Edelmannová: Cikáni by měli emigrovat do Indie.* iDnes.cz. [online]. 9. května 2006. [cit. 2014-06-15] Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/edelmannova-cikani-by-meli-emigrovat-do-indie-fnl-/domaci.aspx?c=A060505_111216_domaci_mia
 15. JANOUŠEK, Artur, VYROUBALOVÁ, Martina. *Policie rozehnala extremisty v Duchcově slzným plynem, našla 34 zbraní.* iDnes.cz, [online]. 22. června 2013. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-v-duchcove-07i-/domaci.aspx?c=A130622_123359_usti-zpravy_mav
 16. KOPECKÝ, Josef, TŘEČEK, Čeněk. *První máj v Praze: Při střetu anarchistů a příznivců DSSS létaly láhve.* iDnes.cz, [online]. 1. května 2012. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/oslavy-1-maje-c9i-/domaci.aspx?c=A120501_083729_domaci_cen
 17. MOTLOVÁ, Žaneta, RADOVÁ, Markéta. *Protiromský protest skončil melou, radikálové mířili k ubytovně.* iDnes.cz, [online]. 27. září 2013. [cit. 2014-11-30]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/happening-na-podporu-romu-v-ostrave-dbr-/krimi.aspx?c=A130927_180940_ostrava-zpravy_ama

18. NOVÝ, Jiří. *Vandas s DSSS vyhrál Studentské volby na severu Čech a už by změnil zákony*. parlamentni listy.cz, [online]. 8. září 2012. Dostupné z <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Vandas-s-DSSS-vyhral-Studentske-volby-na-severu-Cech-a-uz-by-menil-zakony-245671>
19. PROCHÁZKOVÁ Martina. *Policie během střetů v Janově zaútočila i na kameramana Deníku*. denik.cz. [online]. 17. listopadu 2008. [cit. 2014-10-25]. Dostupné z http://www.denik.cz/z_domova/demonstrace_litvinov20081117.html
20. SLOMKOVÁ, Markéta. *Policie pozatýkala v Praze extremisty*. lidovky.cz [online]. 24. května 2009. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z http://www.lidovky.cz/policie-pozatykala-v-praze-extremisty-dyl-/zpravy-domov.aspx?c=A090524_154849_in_domov_mpr
21. VOKURKA, Martin. *ONLINE: Bitva v Janově, extremisté proti policii. Těžká zranění na obou stranách*. mosteckydenik.cz. [online]. 17. listopadu 2008. [cit. 2014-10-25]. Dostupné z http://mostecky.denik.cz/zpravy_region/on-line-v-litvinove-klid-do-mostu-miri-vlak-s-extr.html

SEZNAM ZKRATEK

AN – Autonomní nacionalisté

BIS – Bezpečnostní informační služba

ČHNJ – České hnutí za národní sjednocení

ČNR – Česká národní rada

DL – Dělnické listy

DM – Dělnická mládež

DS – Dělnická strana

DSSS – Dělnická strana sociální spravedlnosti

Listina – Listina základních práva a svobod

MNS – Moravská národní strana

MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky

NK – Národní korporativismus

NS – Národní strana

NSJ – Národní sjednocení

NSS – Nejvyšší správní soud

OS DS – Ochranné sbory Dělnické strany

PrS – Pravý sektor

PS – Právo a spravedlnost

PS PČR – Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

RSM – Republikáni Miroslava Sládka

SL FS – Sněmovna lidu Federálního shromáždění

SN FS – Sněmovna národů Federálního shromáždění

SPR-RSČ – Strana pro republiku – Republikánská strana Československa

ÚOOZ – Útvar pro odhalování organizovaného zločinu

VDS – Všelidová demokratická strana

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Rozhovor se zainteresovaným odborníkem JUDr. Mgr. Štěpánem Výborným

Karel Zofall: Jedním z mnoha aktérů militantní demokracie v ČR je vláda, reprezentovaná ministerstvem vnitra a jeho Odborem bezpečnostní politiky, považujete boj s extremismem na celostátní vládní úrovni za dostatečný?

Štěpán Výborný: *„Já si myslím, že ano. Odpovídá tomu i to, že v současnosti s extremismem nejtvrdšího ražení nemáme jakýkoliv problém. Neonacistické buňky jsou v rozkladu, dochází v současnosti ke střetům mezi sociálními skupinami, ale ne k násilí.“*

Český právní systém má prvky militantní demokracie a snaží se bojovat s extremismem. Nebylo by podle vás lepší, aby byl jeden speciální oddíl v trestním zákoníku, kde by byly koncentrovány trestné činy s extremistickým podtextem, podobně jako na Slovensku?

„To si myslím, že není největší problém naší právní úpravy. Určitě nejsem pro velkou revoluci, abychom tady přepsali veškeré extremistické trestné činy. Dokázal bych si představit, že by byly napsané jiným způsobem, ale jsou v českém trestním zákoníku ustálené, od devadesátých let aplikované, a proto bych byl velmi opatrný k jakékoli jejich změně.“

Zejména s Dělnickou stranou se objevují případy, kdy byli členové či příznivci této strany obžalováni za trestné činy s extremistickým podtextem. Například jsem ve své BP popsal, kdy byli souzeni čelní představitelé DS včetně předsedy Vandase za své výroky na prvomájové demonstraci v roce 2009 za trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod či trestný čin podpory a propagace hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka. Odsouzeni byli k několikaměsíčním trestům odnětí svobody s podmíněnými podklady a finančními postihy v řádech desítek tisíc korun. Jsou podle Vás tyto tresty adekvátní?

„Já bych byl velmi opatrný v této konkrétní kauze, zda to vůbec trestné činy byly. Bylo to na politické demonstraci politické strany před volbami, kdy obecná judikatura říká, že před volbami se používají zostřené výrazy. Myslím si, že normu nepřekročili až takovým způsobem,“

že by tyto projevy měly být trestným činem. Soudy charakter svobody projevu měly více zvažovat. Okrajem jenom řeknu, že nechápu, proč ze strany odsouzených nebyla podána ústavní stížnost. Za verbální projevy jsou ještě tyto tresty akceptovatelné. Je důležité rozlišit verbální a násilnou trestnou činnost. Pokud na demonstracích dochází k násilí, pokud řečník provokuje, ať se jde na cikány, ať se jde vyříkat, co si o nich myslíme, to považuji za mnohem závažnější. A nevím, zda na představitele Dělnické strany nebo Dělnické strany sociální spravedlnosti není používán jiný metr, než na představitele jiných politických stran napříč politickým spektrem zastoupených v parlamentu, ať už se jedná o výroky senátora Doubravy nebo poslankyně Řábkové, a co řekne Tomáš Vandas, tak mi to přijde do jisté míry velmi podobné. Anebo co nyní zaznívá na protiislámských demonstracích. To mi připadá mnohem tvrdší, to už často útočí na podstatu chráněné menšiny. Připadá mi to podobné, jen se ptám, proč Tomáš Vandas byl odsouzen a tito lidé nikoli.“

Další moje otázka se bude týkat shromažďovacího práva a jeho omezení. Hlavně v souvislosti s DS a DSSS se objevují čas od času diskuse nad jeho úpravou či zpřísněním. Militantní demokracie připouští možnost zákazu demonstrace. Tady se hlavním aktéry stávají správní orgány jako obecní úřad, městský úřad nebo magistrát. Opět s DS se objevují případy, které jsem popsal i ve své práci, kdy úřad demonstraci zakázal z rozličných důvodů. Mě by zajímalo, jak jsou státní orgány úspěšné při případných soudních sporech, když zakážou nějakou demonstraci, protože mnohdy se nakonec ukáže, že chybovaly v zákazu.

„Úřady většinou úspěšné nejsou. Judikatura Nejvyššího správního soudu je poměrně bohatá a v zásadě se jí line základní myšlenka: ‚Nezakazujme, pokud tady nemáme úplně akutní nebezpečí. Vyčkejme, nechme je shromáždit a budme připraveni na jejich případné rozpuštění.‘ Jako příklad soudně úspěšného zákazu může být v roce 2013 v Českých Budějovicích. V zájmu ochrany shromažďovacího práva je dobré je nechat shromáždit a pak teprve, když bude důvod, zasáhnout. Úřady se snažily po soudních rozhodnutích v kauze tzv. Křišťálové noci v Praze, či 1. květen v Brně se judikatura vykristalizovala a úřady se snažily zkoumat opravdový důvod shromáždění a snažily se jej dokazovat. Ale většinou neuspěly, vyjma případu v Českých Budějovicích, kde se magistrát opřel o tvrzení, že by shromáždění mohlo být násilné a pár dalších případů.“

S tím souvisí i to zda lidé, kteří na těchto úřadech mají na starosti takovou agendu, jsou dostatečně proškoleni, jak v takovýchto případech postupovat? Usuzuji právě z judikatury soudů, tak moc úspěšní nejsou, když se rozhodnou nějakou demonstraci zakázat.

„Určitě máte pravdu, ale lehce bych úředníky hájil, protože když máte menší město, tak je svoláno shromáždění svoláno maximálně jednou, dvakrát či třikrát za rok, aby někdo byl speciálně proškolen na správní agendu, bych považoval za ztrátu času i peněz. Nepotřebujeme mít na každé obci odborníka na shromažďovací právo. Je důležitá kooperace, aby úředník věděl, že když mu přijde oznámení o shromáždění, například neonacistů, aby věděl, na koho se má obrátit. Ministerstvo vnitra vydalo různé příručky ke shromažďovacímu právu, pořádají se různé konference i pro zástupce obcí a policii. Myslím si, že obce ví, na koho se obrátit, a že i ministerstvo je velice flexibilní, a i z vlastní zkušenosti vím, že dokáže rychle zareagovat a s dotčenou obcí spolupracovat. Jedinou výjimkou je Praha, kde jsou tři nebo čtyři úředníci, kteří neřeší nic jiného než shromáždění.“

Ještě k oznamování demonstrací, nezvažoval byste, kdybyste tu možnost měl, zpřísnit postup při oznamování úřadům? Ať už detailnější důvody nebo delší časový úsek, kdy se má akce nahlásit?

„Myslím si, že nynější podmínky oznamovací povinnosti úřadům jsou dobré. Ale svolavatel není zavázán úřadu ke kooperaci a někdy tam není ani přítomen. Když neuvede na sebe kontakt, tak úřad najednou nemá možnost kontaktu se svolavatelem. Což je dle mého názoru problém, jsou i příklady, kdy svolavatel není úmyslně na shromáždění, zástupce úřadu se nemá s kým bavit atd. Takto bych si dovedl představit ono zpřísnění, kdy by svolavatel měl vůči úřadu povinnosti, aby například musel být na shromáždění nebo s úřadem musel kooperovat.“

Diskutovanou možností novelizace shromažďovacího práva je snaha, zda by neměl mít státní orgán možnost, více ovlivnit podobu shromáždění, například stanovit podmínky, za kterých by se mohlo konat?

„Považoval bych to za dobré, avšak kdyby to nebylo zneužíváno. Ale to by vyjasnila judikatura, že takto to nejde. To je praxe Německa, kde úřad ty podmínky stanovit může, dnes úřad nemá u nás jinou možnost, než shromáždění zakázat, když další svolavatel nahlásí průvod stejným místem a ve stejném čase jako první svolavatel. V Německu je možné stanovit

podmínky: ‚Vy nepůjdete například ulicí Moravskou, protože tam má průvod nahlášené jiné shromáždění, ale půjdete ulicí Slezskou.‘ To je příklad, kdy úřad stanoví podmínky a obě shromáždění a průvod za daných podmínek se může uskutečnit.“

Viděl byste i jiné politické strany, kromě DS, která byla rozpuštěna, ať už z ultrapravicového nebo ultralevicového spektra, které by měly být zakázány?

„V současné době já nevidím žádnou takovou stranu. Ani zdaleka, náznakem. Mohli bychom se bavit o nedemokratických stanovách některých stran, nevypořádání se s minulostí, typicky KSČM, mohli bychom se bavit nebo na krajní pravici, například Národní demokraté (strana vznikla z hnutí Právo a Spravedlnost, pozn. Karel Zofall), ale nyní nevidím stranu, která by měla být zakázána v České republice z hlediska extremistických postojů.“

V souvislosti s rozmáhajícími se extremistickými tendencemi v Evropě jsou strany nabízející levné populistické řešení závažných otázek, ať už radikální Jobbik v Maďarsku, radikálně levicová Syriza v Řecku, hnutí Podemos ve Španělsku, či antiislámská Pegida v Německu. Je nutno dle Vás nějak zpřísnit obranyschopnost demokracie?

„Myslím si, že ne. Tak je to nastavené, je to nastavené dobře. Musíme se velmi bát toho, abychom v rámci ochrany demokracie její podstatu nezničili tím, že bychom někomu nesebrali výkon jeho základních práv a svobod, typicky svoboda projevu a svoboda shromažďování. Opravdu si myslím, že by stát prvně měl hledět na ochranu práv a svobod a jen sledovat, zdali někdo chováním nepřekročil akceptovatelnou hranici. Hranici však nebude možné nikdy určit přesně, neboť toto není matematika.“

Příloha č. 2: Logo DS

Zdroj: <http://www.delnicka-strana.cz/letaky/DSlogo.jpg>

Příloha č. 3: Logo DSSS

Zdroj: <http://www.dsss.cz/o-nas/logo-dsss>

Příloha č. 4: Logo DM

Zdroj: <http://www.delnickamladez.cz/o-nas/nase-logo>

Příloha č. 5: Předseda DS a DSSS Tomáš Vandas

Zdroj: <http://www.tomasvandas.cz/>